

16768

A
CSENDŐRSÉGI
♦ ♦ LAPOK ♦ ♦
KÖNYVTÁRA

8.

ILLETMÉNYEK,
ŐRSGAZDÁSZATKEZELÉS

Híven,
Becsülettel,
Vitézül.

Mi sohsem pihenünk . . .
Haladunk éj s nappal a bűnök után
És eléjük megyünk — szüntelenül
És akkor is látnak a falvak, mezők,
Ha lény, lárma, ima s minden elült . . .

Előttünk zászló leng: a becsületé.
Babér övezi és cserlevél zöldje,
És hószin selymén kakastoll ragyog!

A CSENDŐRSÉGI LAPOK KÖNYVTÁRA

8.

A CSENDŐRSÉGI LAPOK KIADÁSA

1941.

FELELŐS: BESENYŐI BEŐTHY KÁLMÁN ALEZREDES

TÁJÉKOZTATÓ

A CSENDŐRŐRSÖK LEGÉNYSÉGE ÉS SZOLGÁLATI
LOVAI UTÁN JÁRÓ FONTOSABB ILLETMÉNYEKRŐL

VALAMINT

A CSENDŐRŐRSÖK

FONTOSABB GAZDÁSZATKEZELÉSI TENNIVALÓIRÓL

ÖSSZEÁLLITOTTÁK

BERZEVICZY LÁSZLÓ G.SZDS ÉS DIENES ANDOR G.FHDGY

BUDAPEST, 1941.

Előszó.

A világháborút megelőző időben érvényben volt gazdaszatkezelési utasítások rendelkezései az idők folyamán legnagyobbbrészt módosultak s az időközben megjelent helyesbítésekkel sem adnak tiszta képet a ma már annyira szövevényes gazdaszatkezelésről. A területgyarapodások következtében az őrök nagy számát ezekkel, a használatra már csak korlátozott mértékben alkalmas, gazdaszatkezelési utasításokkal sem lehetett ellátni.

Ezt a hiányt kívánjuk ideiglenesen — amíg az átdolgozás alatt levő gazdaszatkezelési utasítások kiadása megtörténik, — pótolni az őröknél, amidőn e „Tájékoztató“-t útjára bocsátjuk.

Ez a tájékoztató két részből áll. Az első rész azokról az illetményekről nyújt útmutatást, amelyek az őröket érintik. A második rész az őrsparancsnok fontosabb gazdaszatkezelési tennivalóit öleli fel, s többek között az első részben ismertetett járandóságok felszámításánál, elszámolásánál követendő eljárásra ad útbaigazítást.

A tájékoztató csupán az őrökön leggyakrabban előforduló fontosabb anyagi kérdésekre és eljárási módzatokra terjeszkedik ki és célja, hogy az őrsparancsnoknak és az őr legénységének utasítások és rendeletek hiányában valami támaszt adjunk.

A tájékoztatónak szabályzatjellege nincs, erre hivatkozni nem lehet. Illetmény- és gazdaságkezelési ügyekben kizárólag csak a vonatkozó utasításokat, szabályzatokat és az ezeket kiegészítő rendeleteket lehet figyelembe venni.

Budapest, 1941. évi június hó.

Szerzők.

I. RÉSZ.

A CSENDŐRŐRSÖK LEGÉNYSÉGE
ÉS SZOLGÁLATI LOVAI UTÁN JÁRÓ
FONTOSABB ILLETMÉNYEK.

Bevezetés.

A „Tájékoztató“ I. Része az *őrsökön* szolgálatot teljesítő legénység illetményeit, továbbá az őrsök egyéb anyagi járandóságait foglalja magában. Ez az összefoglalás nem terjeszkedik ki azokra az anyagi járandóságokra, melyek a nem *őrsökön* szolgálatot teljesítő legénységet érdeklik.

A csendőrség *pénz-, termény- és anyagjárandóságait* az 1912. évben kiadott „Illetékszabályzat a m. kir. csendőrség számára“ szolgálati könyv szabályozza. Ezt kiegészítette és egyes részeiben módosította a m. kir. belügyminiszter úrnak 1920. évi szeptember hó 13-án kelt 16.300/VI—b. 1920. szám alatt „Illetékek a m. kir. csendőrség részére“ tárgyában kiadott körrendelete. E szabályzatoknak a rendelkezéseit csak annyiban alkalmazhatjuk, amennyiben azokat más, idevonatkozó rendeletek vagy körrendeletek nem változtatták meg, illetve nem módosították.

E tájékoztató I. részét a módosító és kiegészítő összes rendelkezések figyelembevételével állítottam össze.

A csendőrség tagjainak *szolgálati utazásainál felszámítható illetményei* tekintetében a m. kir. belügyminiszter úrnak az 1925. évi július hó 21-én kelt 156.000/VI—b. 1925. szám alatt „Szolgálati utazások alkalmazásával felszámítható illetmények, vezényeltetési és vezénylési pótdíjak kimérete“ tárgyában kiadott körrendeletében (kiadva az 1925. évi 9. sz. Csendőrségi Közlöny mellékleteként) foglaltak vannak érvényben. Az ebben

foglalt rendelkezések a célnak megfelelő csoportosításban vannak összeállítva a „Tájékoztató“ I. Részében. Mindeütt, ahol az E—26. jelzésű „Katonadíj szabás személyek és áruk vasúti fuvarozására“ szolgálati könyv határozványait alkalmazni kell, ott erre hivatkoztam.

A „Tájékoztató“ I. Részében a csendőrőrsök, valamint azok legénységének és szolgálati lovainak pénz-, termény- és anyagjárandóságait a következő csoportosításban tárgyalom.

I. fejezet. A csendőrlegénységet megillető rendszeres illetmények, amelyek a legénység részére állandóan járnak.

II. fejezet. Különös illetmények, amelyek csak az arra igényjogosultság esetén illetékesek.

III. fejezet. Különös alkalmi illetmények, amelyekre csak bizonyos alkalmi esetek esetek nyújtanak igényt.

IV. fejezet. Illetményutólagok, illetménylevonások alatt tárgyalom a legénységnek illetményutólagra való igényét és azt, hogy illetményeiből milyen célokra, milyen összeget lehet levonni.

V. fejezet. Szolgálati utazások alkalmával felszámítható illetmények.

VI. fejezet. Átalányilletmények alatt tárgyalom mind az őrsök, mind pedig az őrsökön szolgálatot teljesítő legénység után járó átalányokat.

VII. fejezet. Egyéb járandóságokat.

VIII. fejezet. Az őrsök szolgálati lovai részére illetékes lótapadagokat és az esetleges lótapótlék kiszabását ismertetem.

Berzeviczy László
g. szds.

I. FEJEZET.

Rendszeres illetmények.

A csendőrlegénység rendszeres illetményeit a csatolt táblázat öleli fel:

A) Havizsold.

A havizsold a csendőrlegénység részére rendfokozatok szerint megállapított havi pénzilletmény.

A csendőrlegénység havi zsoldjából külön a nyugdíjba beszámítható összegeket és külön a nyugdíjba be nem számítható összeget az alábbi táblázat tünteti fel:

Rendfokozat	Havizsold fokozat	Nyugdíjba beszámít		Nyugdíjba nem számít		Megjegyzés
		havi	évi	havi	évi	
Alhadnagy	1	170	2040 ²	22.—	264.—	Az összegek pengőben vannak feltüntetve
	2	160	1920	21.—	252.—	
	3	150	1800	19·50	234.—	
Tiszthelyettes	1	140	1680	18·50	222.—	
	2	125	1500	16·50	198.—	
	3	105	1260	14.—	168.—	
Törzsőrmester	1	90	1080	12.—	144.—	
	2	80	960	11.—	132.—	
Őrmester	.	70	840	9·50	114.—	
Csendőr	1	65	780	9.—	108.—	
	2	60	720	8·50	102.—	
Próbacsendőr	.	50	600	6·50	78.—	

A havizsoldból a beszámítható javadalmazást nem képező összeg után az 1%-os nyugdíjjárulékot nem vonják le.

A próbaszolgálat után véglegesített csendőrök, valamint a törzsőrmesteri, tiszthelyettesi és alhadnagyi rendfokozatba előléptetettek az új rendfokozatukra megállapított alacsonyabb fokozatú havizsoldot kapják.

A magasabb havizsold fokozatba sorolásnál mindig az illető rendfokozatban, illetve havizsoldfokozatban *valósággal eltöltött* szolgálati időt veszik alapul. A rangnap a besorolásra semmiféle befolyással nincs. Kivételt képez az az eset, amidőn valakit visszamenőleges nappal (nem ranggal) léptettek elő valamelyik rendfokozatba. Ilyenkor az előléptetett legénységi állományú egyént a havizsoldfokozatba besorolás szempontjából úgy kell tekinteni, mintha visszamenőleges előléptetés napjától kezdve valósággal ebben a rendfokozatban szolgált volna.

Az egyes havizsoldfokozatokban a várakozási idő alhadnagyoknál és tiszthelyetteseknél 3—3 évben törzsőrmestereknél és csendőröknél . . . 2—2 évben van megállapítva.

A havizsold a csendőrség kötelékébe felvett egyének részére attól a naptól illetékes, amelyen csendőrségi próbaszolgálatukat megkezdték. Hó közben növedékbe vettek részére a hónap hátralevő minden napjára — a hónapokat 30 nappal számítva — a havizsold $\frac{1}{30}$ -ad része illetékes.

A havizsoldot a hónap elsején az egész hónapra előre fizetik ki.

A havizsold annak a hónapnak utolsó napjával végződik, melyben a havizsoldot élvezőt bármilyen módon fogyatékbba veszik.

Az illetményszerűen felvett, vagy az illetékesség szerint esedékessé vált havizsold azonban minden körülmények között az illetményre jogosult tulajdona marad.

B) Csendőrségi pótdíj.

A csendőrség tényleges állományában szolgálatot teljesítő legénységi állományú egyének a szolgálati időtől függetlenül a havizsoldhoz igazodó és a nyugellátásba számítható csendőrségi pótdíjat kapnak.

A csendőrségi pótdíj csak azoknál számít a nyugdíjba, akiket

- a) a szolgálatban valósággal eltöltött 40 év után, vagy
- b) életük 60. évének betöltése után, avagy
- c) mint mindennemű szolgálatra alkalmatlanokat, felülvizsgálat útján helyeztek nyugállományba.

A csendőrségi pótdíj igény megnyíltára és megszűnésére ugyanazok a határozványok vonatkoznak, mint a havizsoldra.

C) Élelmezési pénzátalány.

Az élelmezési pénzátalányt a legénységi állományú csendőregyéneknél rendfokozat és havizsold fokozat szerint a Budapesten és a vidéken állomásozók részére külön-külön kiszabatban állapították meg. Kiszabatának megállapításánál az állandó beosztás (tartós vezénylés) helye a mértékadó.

Felszámítását és kifizetését a havizsoldra vonatkozó alapelvek szerint eszközölik.

D) Családi pótlék.

A csendőrség legénységi állományú egyénei, családtagjaik után, az alább megjelölt korlátok között, havonként előre kifizetésre kerülő családi pótlékot kapnak.

A családi pótlék összege az arra igényjogosult családtagoknál:

1. a törvényes feleség után	{	alhadnagy részére havi 18.— P a többi legénység részére havi 16.50 P
2. az első két gyermek után	{	alhadnagy részére havi 18.— P a többi legénység részére havi 16.50 P
3. a harmadik és az ezen felüli gyermekek után egyenkint	{	alhadnagy részére havi 24.— P a többi legénység részére havi 22.— P
4. egyéb családtag (törvényes édesatyja, édesanyja, teljes árvaságra jutott szülőtlén unoka) után	{	alhadnagy részére havi 12.— P a többi legénység részére havi 11.— P

Családi pótlék illetékes:

1. a családfővel közös háztartásban, egy fedél alatt élő feleség után, ha a feleségnek a családi pótlék havi összegét elérő keresete, nyugdíja, vagy más járandósága nincs. Alkalmi kereset stb. e szempontból nem jön számításba.

A közös háztartásban élő állami hivatalnál, intézetnél, vagy intézménynél, stb. tényleges szolgálatban álló, vagy azoktól ellátásban részesülő feleség után családi pótlék nem jár.

A különélő feleség után nem illetékes a családi pótlék még akkor sem, ha a férj a feleség eltartásáról gondoskodik, illetőleg, ha a férj tartásdíj fizetésére van kötelezve.

2. az előírt feltételeknek megfelelő ellátatlan törvényes, vagy törvényesített édes, vagy mostohagyermek mindegyike után a 2. és 3. alatt megállapított kiszabatok szerint.

A családi pótlékot a megkívánt feltételeknek megfelelő törvényes vagy törvényesített édes gyermek után akkor is folyósítani kell, ha ez a gyermek nem él az igényjogosulttal közös háztartásban.

Ha az a gyermek, aki után tanulmányi alapon vagy méltányossági alapon engedélyeztek családi pótlékot, a családi pótlékra igényjogosultnak harmadik, vagy harmon felüli gyermeke, utána a családi pótlékot a 3. alatt megállapított összegben folyósítják.

Ha a családi pótlék szempontjából tekintetbe jövő gyermekek számában, akik után a családfő családi pótlékot kap, változás áll be, a családi pótlékok összegét újból meg kell állapítani.

3. Az „egyéb“ családtagok (törvényes édesanya, édesanya, teljes árvaságra jutott szülőtlen unoka) után méltányossági alapon, belügyminiszteri engedéllyel, a 4. alatt megállapított kiszabató családi pótlék illetékes.

A családi pótlék az alhadnagynak az ellátatlan gyermekei után 20, a többi legénység ellátatlan gyermekei után pedig azok 16. életévének betöltéséig illetékes.

Ha a családi pótlékra igényjogosult gyermek a 20., illetve a 16. életévének betöltése után „kiváló“ eredménnyel tanulmányokat folytat, ilyen gyermek után a családi pótlék további folyósítását az utolsó iskolai bizonyítvány vagy lecke-könyv és a gyermek születési anyakönyvi kivonatának csatolása mellett a belügyminiszter úrtól kérni lehet. Ebben az esetben csak arra az időre engedélyezik a családi pótlékot, amíg a gyermek tanulmányait folytatja, legfeljebb azonban annak a hónapnak végéig, amelyikben a 24. éves korát betölti.

Méltánylást érdemlő körülmények esetén, ha vagyoni viszonyok is indokolják, a legénységi állományú egyénnel közös háztartásban élő és saját jövedelemmel nem bíró „egyéb“ családtag (a törvényes életkort már elért törvényes vagy törvényesített édes, vagy mostohagyermek; törvényes édesanya vagy édesanyja; teljes árvaságra jutott szülőtlen unoka; nevelt, örökbefogadott gyermek) után is lehet a belügyminiszter úrtól a családi pótlék engedélyezését kérni.

A családi pótlékot első ízben minden esetben csak az érdekelt kérelmére folyósítják.

Feleség után a házasságkötés hónapjában, újszülött gyermek után a gyermek születésétől számított 30 napon belül kell kérni a családi pótlék folyósítását, mert különben — mint elkésett bejelentés alapján — a családi pótlékot csak a kérelem benyújtásának hónapját követő hó elsejétől kezdve fogják folyósítani.

A tanulmányi alapon és a méltányossági alapon engedélyezett családi pótlékot csak az erre vonatkozó miniszteri rendelet keltét követő hó elsejétől folyósítják, ezért tanácsos azt idejekorán kérni.

E) Szállásilletmény.

A csendőrlegénységnek elsősorban természetbeni elhelyezésre van igénye.

Természetbeni lakásban el nem helyezhető nős legénység lakáspénzre tarthat igényt.

A nősök csoportjába tartozik az az özvegy és törvényesen elvált legénység is, akinek olyan atyai gondozás alatt álló törvényes vagy törvényesített édes, vagy mostoha gyermeke van, aki után családi pótlékot kap. Ellenkező esetben szállásilletmény szempontjából a nőtlenek csoportjába tartozik.

Gyermektelen özvegy, vagy gyermektelen elvált, továbbá az olyan legénység, aki csak azért nem kap családi pótlékot, mert a gondozása alatt levő gyermekei a törvényes korhatárt betöltötték, de eltartásukról továbbra is háztartásában gondoskodik, ha bútorzata és berendezett háztartása van és ha neki esetenként elbírált és különös méltánylást érdemlő indokok alapján kintlakást engedélyeztek, a lakáspénz folyósítását a belügyminiszter úrtól kérelmezheti.

A lakáspénzre igényjogosult legénység lakáspénzét összegszerűen a csatolt táblázat tünteti fel.

Természetbeni lakásban elhelyezett nős altisztnek legalább egy tágas szobából (4), egy konyhából (2), egy fakamrából, vagy pincéből (1) és egy padlásból (1), összesen 8 egységből álló elhelyezésre van igénye.

Nőtlen szakaszparancsnokot a laktanyában külön szobában helyezik el. Ha külön szoba nem áll rendelkezésre, részére az illetményszerű lakáspénzt kell folyósítani.

Természetbeni lakásban elhelyezett és lakáspénz élvezetében álló nős legénység, lakáspénze mellett, bútorbérre is igényjogosult.

T Á B L Á Z A T

a természetbeni elhelyezésben nem részesülő legénység lakáspénzéről.

Rend-fokokozat	Havi lakáspénz összege az												Megjegyzés	
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.			
	a)	b)	a)	b)	a)	b)	a)	b)	a)	b)	a)	b)		
	lakáspénzosztályba tartozó állomásokon pengőben													
Alhadnagy	55·08	64·25	49·58	57·83	44·—	51·41	38·50	44·91	33·—	38·50	27·50	32·08	32·08	
Tiszt-helyettes	55·08	64·25	49·58	57·83	44·—	51·41	38·50	44·91	33·—	38·50	27·50	32·08	32·08	
Törzs-örrmester	45·91	55·08	41·25	49·58	36·66	44·—	32·08	38·50	27·50	33·—	22·91	27·50	27·50	
Örrmester	45·91	55·08	41·25	49·58	36·66	44·—	32·08	38·50	27·50	33·—	22·91	27·50	27·50	
Csendőr	40·33	45·91	36·33	41·25	32·25	36·66	28·25	32·08	24·16	27·50	20·16	22·91	22·91	
Próba-csendőr	40·33	45·91	36·33	41·25	32·25	36·66	28·25	32·08	24·16	27·50	20·16	22·91	22·91	

Az *a)* alatti tételek a két vagy ennél kevésebb családi pótlék élvezetében állók és az igényjogosult nőlenek, a *b)* alatti tételek a három, vagy annál több családi pótlék élvezetében állók részére illetékesek.

Azok, akik a családi pótlékek száma alapján a *b)* alatti nagyobb lakáspénzt élvezik, annak élvezetében még akkor is megmaradnak, ha utóbb a családi pótlékek számának csökkenése következtében a lakáspénzt csökkentenni kellene. A nagyobb lakáspénzre igényt nem érinthet, ha az érdekelteket időközben magasabb rendfokozatba léptetik elő.

A nagyobb összegű lakáspénz a legközelebbi lakberidőszaktól (lakbernegyedtől) kezdve illetékes. Ha a családi pótlékek száma — gyermekszületés, vagy házasságkötés folytán — utólag a bérvnegyed első napjától emelkedik kettőtől-háromra, a nagyobb összegű lakáspénz ebben az esetben is csak a következő bérvnegyed első napjától kezdve illetékes az igényjogosult részére.

A bútorbér — rendfokozatra tekintet nélkül — minden állomáson havi 21 fillér.

A lakáspénzt — amely negyedévi, osztható illetmény — igényjogosultak részére ezidőszerint havonta előre fizetik ki. A bérfelvételi időszaknak csak bizonyos részére esedékes lakáspénzt az illetékes napok száma után járó hányadban — a hónapokat 30 nappal számítva — fizetik.

A bútorbért a lakáspénzzel együtt havonkint, mint oszthatatlan illetményt folyósítják és arra a hónapra is teljes havi összegben, amelyikben az igényjogosult nem kapott teljes havi lakáspénzt.

Legénységnek önbérelt lakását, ha azt áthelyezés esetén az érdekelt a kincstár rendelkezésére akarja bocsátani, a kincstár elvileg csak akkor veszi át, ha az illetményszerű, vagyis 8 egységhányadból áll. Az ilyen önbérelt és a kincstár rendelkezésére bocsátott lakásnak a tényleg fizetett — szerződés, vagy lakbérnyugtával igazolt — bérét, ha az az érdekelt legénységi állományú egyén lakbérénel nem magasabb — a hatályos felmondási időszak végéig a kincstár viseli. Érdekelt részére pedig az illetményszerű lakáspénzt az átadás napjától folyósítják.

Az illetményszerűnél kevesebb egységhányadból álló lakásnak a kincstár rendelkezésére bocsátásánál történő eljárást a II. Rész II. fejezet *D)* pontja tárgyalja.

***F)* Személyi pótlék.**

Az 1930. évi július hó 1-ével történt illetményrende-zéssel kapcsolatban, főképen az addig ideiglenes pótlékban is részesült csendőr legénységi egyének részére, akik az 1930. évi június hó 30-áig fennállott szabályok szerint magasabb összegű havi összilletményt kaptak, mint amennyi az új illetmények szerint számukra illetékes lett

volna, 1930. évi július hó 1-étől kezdve *átmenetileg* rászükre személyi pótlékot állapítottak meg.

A személyi pótlékot — az 1930. évi július hó 1-ei állapot figyelembe vétele mellett — olyan összegben állapították meg, mint amilyen összeg az érdekelt csendőregyén hátrányára a régi és az új illetmények közötti különbséget szerint mutatkozott.

A személyi pótlékot ebben az összegben csak addig élvezik, amíg az igényjogosultságuk fennáll, és előléptetés, magasabb havizsold fokozatba sorolás, stb. annak leszállítását vagy megszüntetését nem teszi szükségessé.

G) Ruházati (tömeg) illetmény.

Minden legénységi egyénnek tényleges csendőrségi szolgálati ideje alatt a tömegrendszer szerint ruházatra és lábbelire van igénye.

Tömegrendszer alatt a ruhaellátásnak azt a módját értjük, amely szerint a kincstár a legénység ruházatát és lábbelijét központilag kezelt átalányösszezből (töme**g**ből) szerzi be és adja ki a legénységnek.

A tömegbeli cikkek a legénységnek csak feltételes tulajdonát képezik.

A ruházati (tömeg) illetmény az egyszersmindenkorra szóló első *tömegbetétből* és a havonta járó *tömegátalányból* áll.

Az *első tömegbetét* rendeltetése a rendszeresített ruházati cikkek és lábbeliek első beszerzése. Ennek összegét időnkint a belügyminiszter úr állapítja meg.

Az első tömegbetét összege jelenleg a gyalog és lovascsendőrök részére egyaránt 200 pengő.

A *tömegátalány* rendeltetése a legénység ruházatának és lábbelijének karbantartása és utánpótlása. A tö-

megátalány összege rendfokozatra tekintet nélkül, a gyalog és lovascsendőrök részére egyformán havi 12 pengő.

A nyomozó és vasúti őrsőkre beosztott legénységnek polgári ruházattal ellátása is a tömegrendszer keretébe tartozik.

A polgári ruházat első beszerzésére a „Felszerelési járulék“-ot állapították meg, amelynek kiszabata ezidő szerint 160 pengő.

A polgári ruházat karbantartásából és kiegészítéséből felmerülő többköltség fedezése „tömegátalány pótlék“-ból történik, melynek kiszabata havi 5 pengő.

II. FEJEZET.

Különös illetmények.

A) Lovaglási és gépkocsivezetői jutalomdíj.

Azt a lovascsendőrt, aki szolgálati lovát legalább három éven át megszakítás nélkül lovagolta és a ló teljesen szolgálatképes, jó erőállapotban van, továbbá azt a gépkocsivezetőt, aki a kezelésére bízott kinstári gépkocsit legalább három éven át kifogástalanul vezette és gépkocsi balesetet vagy rongálást nem idézett elő, a kerületi parancsnokság a csendőrnapon évente történő jutalmazások keretében jutalomra javaslatba hozhatja.

B) Vitézségi érempótdíj.

Háborúban szerzett következő legénységi érmek után az alábbi összegű vitézségi érem pótdíjakat folyósítják :

1. a legénységi arany vitézségi éremmel kitüntetetteknek havi 20 pengőt,
2. az I. osztályú ezüst vitézségi éremmel legalább három ízben kitüntetetteknek havi 10 pengőt,

3. az I. osztályú ezüst vitézségi éremmel két ízben kitüntetetteknek havi 5 pengőt.

Egy és ugyanaz a személy egyidejűleg az arany és az I. osztályú ezüst vitézségi érmek után is kaphat pót-díjat.

A vitézségi érempótdíj minden hó elsején előre illetékes és azt a honvédelmi minisztérium az igényjogosult címére közvetlenül utalja ki.

A vitézségi érempótdíjból sem bírói, sem közigazgatási úton nem lehet levonást eszközölni.

C) Mérsékelt árú dohány.

A dohányzó legénységi állományú egyének állomáshelyükön vagy az állomáshelyükhöz legközelebbi helységben levő dohánynagyárudából havonként legfeljebb nyolc csomag — egyenként 100 gramm súlyú — mérsékelt árú limitó pipadohányt igényelhetnek az esetenként megállapított és az általuk fizetendő ár mellett. A mérsékelt árú dohány a felvevő személyes használatára szolgál és azt el nem adhatja. Nem dohányzók dohányt nem igényelhetnek.

D) Kórházi ápolásra igény.

Tényleges szolgálatban álló legénységi állományú egyének megbetegedésük esetén elsősorban honvéd egészségügyi intézetek (honvéd kórházak, József főherceg szanatórium, honvéd gyógyfürdő kórház) igénybe vételére kötelezettek.

Honvéd egészségügyi intézetekben mind a nős, mind a nőtlen legénységtől rendfokozatra tekintet nélkül gyógy- és ételmezési költségtérítmény fejében az ápolás minden napjára 1 pengő 50 fillért vonnak le. A nőtlen legénység ezen felül a honvéd egészségügyi intézetekben

történő ápolás minden napjára, közzgazdálkodása javára, még napi 50 fillér hozzájárulást fizet.

A kincstár az ápolási költségekhez az ápolás minden napjára még 1 pengővel hozzájárul.

Ha a legénység honvéd egészségügyi intézetet bármily okból igénybe nem vehetne, úgy a polgári (állami-, vagy köz-) kórházi ápolás után csak annak a költségnek felszámítására jogosult, amely költségösszeg honvéd-kórház igénybe vétele esetén átalányozással a kincstárt terhelte volna.

A legénység családi pótlékban részesülő családtagjait, megbetegedésük esetén bármilyen kórházban elhelyezheti. Családtagjainak kórházi ápolása után a családfő azonban csak azt a költséget kapja meg, amely az ápolott családtag után honvéd egészségügyi intézet igénybevétele esetén a kincstárt terhelte volna.

A közbiztonsági szolgálat teljesítése közben, a szolgálat sajtóságos volta folytán, önhibájukon kívül sebesülést, vagy súlyos testi sérülést szenvedett legénységnek úgy a honvéd egészségügyi intézetekben, mint a polgári (állami-, vagy köz-) kórházakban ingyenes kórházi ápolásra, illetve ingyenes kórházon kívüli gyógykezelésre van igénye.

A csendőrségnél előírt sportolás keretén belül önhibájukon kívül balesetet szenvedett csendőregyéneknél a keletkezett sebesülést vagy testi sérülést közbiztonsági szolgálat közben szerzett sebesülésnek vagy sérülésnek minősítik.

Nőtlen legénység, ha betegsége kórházi ápolást nem tesz szükségessé, és felgyógyulása rövid idő alatt várható, az őrsön is gyógykezelteheti magát. Ilyen esetekben a csendőrség által felkért polgári orvost kell igénybe venni, aki a beteg csendőrt a kincstár által részére folyó-

sított orvosi tiszteletdíj ellenében díjtalanul megvizsgálja, orvosi segélyben részesíti és rövidebb ideig gyógykezeli.

Legénységi állományú egyének orvosi rendeletre honvédkórházakban akár mint ápoltak, akár mint bejáró betegek, a rendelkezésre álló különleges gyógykezeléseket (röntgen, quarz, diathermia, zander) készpénzben előre fizetett térítés ellenében igénybe vehetik. Saját személyük után felmerült ilyen kezelési költségeket a honvédkórház igazolása alapján teljes összegben elszámolhatják.

Családtagjaik után felmerült ilyen különleges kezelési költségeket a honvédkórház igazolása alapján csak 50%-ban számolhatják el. Polgári kórházakban, vagy magán orvosoknál eszközölt röntgen, quarz, diathermia, zander kezeléséből felmerült költségeket elszámolni nem lehet.

A budapesti honvéd gyógyfürdő kórházban az orvos által előírt és a legénységnek, valamint ezek igényjogosult családtagjainak ingyen kiszolgáltatót fürdőjegyek árát általánosság útján a kinstár fedezi.

A honvéd kórházakban ambuláns kezelést igénybe vevő betegeknek a laboratóriumi és egyéb vizsgálatoknál felhasznált anyagok (kémszerek, gyógyszerek, nyilvántartásához nyomtatványok, papír és írószerek, stb.) önköltségi árát meg kell téríteniök. A térítési díjak a vizsgálatok mineműségéhez képest 20 fillértől 1 pengőig terjednek. A térítési díjakat az ambuláns kezelést igénybe vevő előzetesen fizeti be a honvéd kórháznak és azt sem saját személye, sem az igényjogosult hozzátartozói után nem számolhatja el.

Honvédorvos által szolgálati jeggyel vagy gyengélkedő könyvvel kórházi vizsgálatra küldött legénységi egyének ambuláns kezelése azonban díjtalan.

E) Gyógyszerekre igény.

Legénységi állományú egyének a saját személyük, valamint családi pótlékban részesülő családtagjaik részére — kórházon kívüli gyógykezelés esetén — gyógykezelésükhöz szükséges gyógyszereket ártérités mellett honvéd gyógyszerertárból, ha ilyen az állomáshelyen nincs, polgári gyógyszerertárból beszerezhetik. Ahol honvéd gyógyszerertár van, a gyógyszereket csak onnan lehet beszerezni, kivéve, ha a gyógyszer beszerzése halaszthatatlan és ha a honvéd gyógyszerertár zárva van. Általában csak azokat a gyógyszereket lehet beszerezni, amelyek a H—20. jelzetű „Gyógyszerárszabás a m. kir. honvédség számára“ szolgálati könyv A), C) és D) csoportjában és a „Magyar Gyógyszerkönyv“*-ben fel vannak sorolva. Az ilyen gyógyszerbeszerzésből felmerülő költségeket az orvosi vények alapján a kincstár megtéríti.

A rendelő orvos a vényre az igényjogosult nevét, rendfokozatát, csapattestét, esetleg lakáscímét, polgári gyógyszerertárból történő beszerzés esetén pedig az egyszerű kiszolgálásra (expeditio simplex) vonatkozó utasítást rávezeti. Ha a honvéd gyógyszerertár zárva volt, és emiatt a gyógyszer polgári gyógyszerertárból kellett beszerezni, a gyógyszer beszerzésének halaszthatatlan szükségességét az orvos a vényen igazolja. Gyógyszerismétlés mindig új vényen történik.

* A belügyminiszter 215.000/1933. B. M. számú körrendeletével adta ki. Minden gyógyszerertárban meg van.

III. FEJEZET.

Különös alkalmi illetmények.

A) Vezényeltek illetményei.

A legénység vezénylése (szolgálatételre beosztása) illetmények szempontjából

a) ideiglenes, vagy

b) tartós lehet.

A vezénylés vagy szolgálatételre beosztás (örsparancsnokságra, irodai tennivalókra, betegszabadságon levők, fenyítés alatt állók, stb. helyettesítésére) akkor ideiglenes, ha annak elrendelése alkalmával már meg lehet határozni, hogy az állomáshelyéről elvezényeltnek az elrendelt szolgálat befejezése után állomáshelyére előreláthatólag ismét vissza kell térnie és ha következtetni lehet, hogy a vezénylés a 90 napot nem fogja meghaladni.

Tartósnek kell tekinteni a vezénylést, ha már feltételezni lehet előre, hogy a vezényelt előbbi szolgálati viszonyába, illetőleg állomáshelyére nem fog visszatérni, vagy ha kilátás van rá, hogy a vezénylés előreláthatólag hosszabb ideig fog tartani.

Ha az ideiglenes vezénylés tartama 90 napnál mégis tovább terjed, ezáltal a vezénylés még nem válik tartóssá és áthelyezési (átköltözködési) költségekre nem nyújt igényt. Ilyen esetekben a vezénylés minősítése szempontjából a kerületi parancsnokság rendszerint intézkedik.

A vezénylést elrendelő parancsban különben mindig kimondják, hogy a vezénylés ideiglenes-e vagy tartós.

A legénység ideiglenes vezénylésének tartama alatt megmarad a rendes állomáshelyéhez kötött összes illetményei élvezetében. Ezenkívül az ideiglenes vezénylésnek tartama alatt, — legfeljebb azonban három hónapig

(90 napig) — vezényeltetési pótdíjra is van igénye. A vezényeltetési pótdíj kiszabata minden naptári napra nősöknél a mindenkor megállapított napidíj fele, nőtleneknél pedig a napidíj egynegyede.

A vezényeltetési pótdíjat már arra a napra is fel lehet számítani, amelyik napon a vezényelt vezénylési helyére elindult és arra, a visszautazás napjáig bezárólag, legtovább azonban 90 napig igénye van. Ha azonban a vezényelt az ideiglenes vezénylés helyén kívül végzett esetleges külön ügykódések, kiszállások után — ide nem értve a külszolgálatot — nagyobb összegű napidíjra szerez igényt, mint a vezénylési pótdíj, akkor napidíjat számíthat fel. A napidíj megállapításánál számításba vett idő alatt, vagyis azokon a naptári napokon, amelyeken ügykódést végzett, a vezényeltetési pótdíjra való igénye azonban szünetel.

Ha az ideiglenes vezénylés a 90 napi időtartamot mégis meghaladná és a vezénylést nem minősítik tartóssá, nősök a vezényeltetési pótdíj további folyósítását kérelmezhetik. A pótdíj folytatólagos folyósítását a belügyminiszter úr engedélyezi. Ez a folytatólagos vezényeltetési pótdíj azonban naponta nem haladhatja meg az addig élvezett vezényeltetési pótdíj fél összegét.

A tartós vezénylést illetmények szempontjából minden esetben az áthelyezéssel egyenlőnek tekintik.

Vezényelt részére, ha szüksége van rá és kéri, útba-indulása előtt és a következő hónapokban is, mindig a hó végéig terjedő időre számításba vett előleget folyósíthat az illetékes gazdasági hivatal.

B) Szabadságoltak illetményei.

A legénységi állományú egyéneknek a szabadságolások neveit és módozatát három csoportba sorolhatjuk.

1. *Ideiglenes szabadságokra.* A magán- (személyi, családi) ügyekben és egészségi tekintetből engedélyezhető ideiglenes szabadságok eseteit és kiméretét a legénység ideiglenes szabadságolására vonatkozó Határozványok állapítják meg.* Ideiglenes szabadság alatt a legénységi állományú egyének ténylegességi illetményeik élvezetében megmaradnak.

2. *Szabadság várakozási illetményekkel.* Felülvizsgálat esetén a felülvizsgáló bizottság javaslata alapján várakozási illetményekkel szabadságolt legénység ténylegességi illetményeit a honvédelmi miniszter úr által megállapított időpontban szüntetik meg és a megszüntetést követő hónap elsejétől a várakozási illetményekkel szabadságoltak, várakozási illetményül azt az összeget kapják, amely nekik nyugdíjként járna. Tömegilletményekre e szabadságuk alatt igényük nincsen.

3. *Szabadság polgári próbaszolgálat* vagy szolgálati gyakorlat teljesítése céljából. Azoknak a csendőr legénységi állományú egyéneknek, akiknek a közszolgálatban alkalmazásra igényük van,** vagy az igényjogosultság elnyeréséhez megkívánt hat, illetve tizenkét évi tényleges szolgálati idejük utolsó évét töltik és olyan polgári alkalmazásra törekszenek, amelynek csak bizonyos gyakorlat elsajátítása, előzetes tanfolyam elvégzése vagy szakvizsga letétele után felelhetnek meg, hat hónapig terjedő időre engedélyezhetnek illetményeik élvezete mellett szabadságot.

A próbaszolgálatra vagy szolgálati gyakorlatra bocsátott legénységi egyének — ha próbaszolgálatuk alatt rendes polgári fizetést nem kapnak — a rendfokozatszerű csendőrségi illetményeik élvezetében legfeljebb próbaszol-

* A belügyminiszter úr a 45.845/eln. VII.—c. 1933. számú körrendeletével adta ki. (17—1933. Cs. K.)

** Az 1931:III. te. (6—1931. Cs. K.) és az 1873:II. te.

gálatuk első hat hónapjának tartama alatt maradhatnak meg. Ha a próbaszolgálatra bocsátás első hat hónapja le-
telt, akkor érdekeltnek esendőrségi illetményeit a próba-
szolgálat hatodik hónapjának végével megszüntetik. Ko-
rábban is megszüntethetik esendőrségi illetményeiknek fo-
lyósítását, ha a hat hónapi próbaszolgálat eltelte előtt
állandó polgári alkalmazást kapnak, vagy polgári állam-
szolgálatban véglegesen alkalmazzák őket. Lakáspénzre
csak akkor van igényük, ha őket szabadságuk helyén
kincstári vagy kincstár által bérelt épületben nem tudják
elhelyezni. Ilyenkor részükre a rendfokozatuk és a esend-
őrségi állomáshelyük után engedélyezhetik a lakáspénzt.

Azok, akik gyakorlati próbaszolgálat céljából illet-
mények élvezete mellett hat hónapig szabadságolva vol-
tak, ilyen célból esendőrségi illetmények élvezete mellett
újabb szabadságot nem kaphatnak.

C) Törvénysértők elfogásáért jutalomdíj.

A esendőrlegénységet törvénysértőknek rendkívüli
nehézségek között történt kinyomozásáért és elfogásáért,
valamint általában a közbiztonsági szolgálat terén kifej-
tett kiváló ténykedéséért a kerületi parancsnokság javas-
lata alapján, esetenként rendkívüli pénzjutalomban lehet
részesíteni. A jutalomdíjat a felterjesztett javaslatnak a
honvédelmi miniszter úr által történt elbírálása után, a
belügyminiszter úr állapítja meg és utalja ki.

D) Életmentésért és hullakifogásért jutalomdíj.

Az a esendőr, aki élete kockáztatásával valakit a halá-
los veszélyből megment, 30 pengő jutalomdíjban részesül.
Hadiveszélyből kimentésért jutalomdíjra senki sem tá-
maszthat igényt. Az életmentési jutalomdíj odaítélésére
a megvizsgált és megerősített tényállás alapján a kerü-
leti parancsnokság tesz felterjesztést.

Az a csendőr, aki a vízből emberi hullát kifog, minden kifogott hulláért 10 pengő jutalomdíjban részesül. A hulla kifogásáért járó jutalomdíj kifizetése iránt a kerületi parancsnokság intézkedik.

E) Jövedéki kihágásokkal kapcsolatos feljelentői és tettenérői jutalékok.

Jövedéki kihágásokkal kapcsolatosan pénzügyi hatóságok által kiutalt feljelentői és tettenérői jutalékot csendőr nem fogadhat el. A pénzügyi hatóságok jövedéki kihágási esetek feljelentésével kapcsolatosan a csendőröket megillető feljelentési vagy tettenérői jutalékokat nem is az érdekelt csendőröknek, hanem a kerületi parancsnokságnak utalják ki. Ha valamelyik hatóság a jutalékot tévedésből mégis a csendőrnek utalná ki, akkor azzal a Szut. 73. pontjában foglaltak szerint kell eljárni.

Ezeket a jutalékokat a Csendőrségi Lapokban nyilvánosan nyugtázzák és azok a jutalmazási alap adományaként tekintetnek.

A csendőrségi jutalmazási alapból történő jutalmazások elbírálásánál figyelembe veszik azt, hogy a csendőr a jutalmazási alap vagyonát gyarapította.

F) Jutalmazás a csendőrségi jutalmazási alapból.

A honvédelmi miniszter úr évente egyszer, a *csendőrnapon*, — a hozzá felterjesztett javaslatok alapján — a csendőrségi jutalmazási alap kamataiból jutalomban részesíti az olyan legénységi egyéneket, kik magukat a közbiztonsági szolgálatban különösen eredményes munkájukkal kitüntették.

A jutalom összegét a honvédelmi miniszter úr az érdemek fokához, a legyőzött akadályok s a tanúsított ésszerűség és tetterőhöz mértten állapítja meg.

IV. FEJEZET.

**Illetményutólagok, illetmény-
levonások.****A) Illetményutólagok igénylése és illetéktelen
felvételek megtérítése.**

1. A csendőrlegénység a kellő időben fel nem vett, de beigazoltan illetékessé vált, vagy az illetékesnél kisebb összegben felvett pénzbeli illetmények utólagos kifizetését csak akkor kérheti, ha az illetményre való igény keletkezésének időpontjától számítva, béke idején három, háborúban pedig öt évnél több idő nem telt el. Az illetékesnél kisebb összegben felvett illetmények különbözetét legfeljebb a kérelem benyújtásától visszamenőleg számított háromévi időtartamra folyósítják.

Az esedékes költségvetési év eltelte után igényelt és még el nem évült illetményutólagokat a belügyminiszter úrtól kell kérni.

Az említett elévülési határidőtől eltérő kivételek:

a) elhúnyt csendőregyének családtagjainak temetési járulékra igénye csak 12 év elteltével szűnik meg;

b) 3 évet meghaladó idő alatt fel nem vett sérülési pótdíjra az igény megszűnik;

c) utazási költségekről szerkesztett utazási számadást 8 napon belül kell a gazdasági hivatalnak megküldeni, később benyújtott utazási számadás elszámolását csak a belügyminiszter úr engedélyezheti;

d) nem kellő időben bejelentett családi pótlékra való igény esetében a családi pótléket csak a kérelem benyújtását követő hónap elsejétől folyósítják; kivétel a tanulmányi és az egyéb családtagok után méltányossági alapon kért családi pótlék, amelyet az engedélyező miniszteri rendelet keltét követő hó elsejétől folyósítanak;

e) visszamenő kinevezési nappal (nem rangnappal)

magasabb rendfokozatba kinevezett csendőrlegénység részére visszamenőlegesen csak a rendszeres illetmények közötti különbözetet folyósítják. Egyéb illetményeket (pl. napidíjat, vezényeltetési pótdíjat, vezénylési pótdíjat, stb.) a visszamenőleg kinevezett legénység nem kérheti;

f) átalányutólagokat csak a keletkezésük időpontjától hat hónapig terjedő idő alatt lehet igényelni.

2. Illetéktelenül felvett pénz visszatérítésére a felvevő csendőrt csak akkor lehet kötelezni, ha az erre vonatkozó elszámolás (számadás) beküldésének napjától számított 3 év (háborúban 5 év) eltelte előtt észrevételezték a felvételt. Ez nem terjed ki azokra, akik elszámolási kötelezettség mellett vettek fel előleget, vagy akik a kincstárt szándékosan meg akarták károsítani.

Jogalap nélkül kifizetett és felvett illetményeket csak akkor írják elő a felvett csendőr terhére, és hajtják be rajta mint térítményt, ha nem nyer beigazolást, hogy azokat jóhiszeműleg vette fel.

Aki olyan változást, mely az illetményeknek leszállítását vagy megszüntetését vonja maga után, nem jelent be kellő időben — legfeljebb a változás beálltától számított 8 napon belül —, vagy az öt már meg nem illető járandóságot a változás szándékos elhallgatásával mégis felvesz, anyagi és büntetőjogi felelősségre vonják.

B) Illetménylevonás kincstári és egyéb tartozásokra.

A csendőrlegénység illetményeiből csak az alábbi tartozások kielégítésére szabad levonásokat eszközölni:

1. szolgálati viszonyból származó tartozásokra (pl. nyugdíjjarulék),

2. kincstári követelésekre (illetmény-túlélvezmények, térítmények, az előírt időben be nem szolgáltatott előlegek, számadási maradványok, számadási perrendszerű

észrevétel alapján teljesítendő jogerős térítések, közigazgatási kártérítési marasztaló határozattal megállapított, vagy a kincstár előzetes biztosítására ezt megelőzően is levonni rendelt összegek, pénzbüntetések, pénzbírságok), havi zsoldelőleg-tartozások törlesztésére, a kincstárral szerződéses elmegyógyintézetbe szállításból és ott tartózkodásból felmerült költségekre, továbbá olyan levonásokra, amelyekhez a csendőrlegénység önként járult hozzá, illetve felajánlott (pl. kaszinódíj, nemzeti adakozás stb. díj).

A fentiekben felsorolt kincstári követelésekre a legénységi egyének rendszeres illetményeit korlátlan összegben igénybe vehetik, kivéve az élelmezési pénzátalányt, a lakáspénzt és a családi pótlékot, amelyeket ilyen célra nem lehet igénybe venni.

3. Köztartozásokra és olyan közszolgáltatásokra, amelyeket közadók módjára hajtanak be (nyilvános betegápolási költségekre, egyéb közszolgáltatásokra), igénybe lehet venni a foglalásmentes összegből 20%-ot.

4. A legénységi egyén feleségét (volt feleségét), felvagy lemenő ágbeli rokonát illető, vagy házasságon kívül született gyermeke részére járó tartásdíj vagy tartásdíj megváltásaképpen megállapított követelés címén a havi zsoldnak és a csendőrségi pótdíjnak $\frac{1}{3}$ -áig terjedő részét, a gyermek után élvezett családi pótlékot azonban a gyermek tartása végett a reáeső aránylagos összeg erejéig lehet csak végrehajtás alá vonni.

5. Büntetőbírósi ítélettel vagy közigazgatási marasztaló határozattal megtérítésre előírt, okiratilag megállapított olyan kártérítési összegek fejében, amelyek készpénz, értékpapír vagy készletmennyiség hiányából származtak, a legénység rendszeres illetményeit, az élelmezési pénzátalány és a lakáspénz kivételével, korlátlanul igénybe lehet venni.

6. A háztulajdonos lakbérkövetelése fejében és olyan követelés fejében, amidőn a csendőregyén lakóháznak saját részére építése vagy megvétele végett lakáspénzét közokiratban lekötötte és fizetési kötelezettséget vállalt, a lakáspénzt korlátlan összegben le lehet foglalni.

7. Temetési költségek fejében csak azt a temetési járulékot lehet lefoglalni, amely az eltemetett után illetékes, de ezt is csak összegének $\frac{1}{3}$ része erejéig.

Elmegyógyintézetbe szállítás, valamint az ápolás költségeire a gyógyintézetben tartózkodása alatt esedékes illetményeket igénybe kell venni. Ezeket a követeléseket, az illetményekre már előjegyzett más követelések előtt, elsőbbség illeti meg.

A jogosulatlanul felvett illetményeket, el nem számolt előlegeket, be nem szolgáltatott számadási maradványokat és a nyugdíjjárulékot minden egyéb — tehát még a már előjegyzett más természetű — kincstári és magánkövetelés előtt foglalás nélkül is igénybe veszik. Ilyen levonás tehát még a bírói vagy közigazgatási foglalásokat is megelőzi.

C) Nyugdíjjárulék.

Legénységi állományú egyének a részükre járó csak a nyugdíjba beszámítható havizsoldjuk és a csendőrségi pótdíjuk teljes összege után 1% nyugdíjjárulékot fizetnek. A nyugdíjjárulékot az említett illetményeikből a gazdasági hivatal havonta már előre vonja. A próbacsendőröktől nyugdíjjárulékot nem vonnak le.

A nyugdíjjárulékokból létesített alap a tényleges és nyugállományú legénységi egyének és családtagjaik jólétét szolgáló intézmények létesítésére, fenntartására és fejlesztésére szolgál.

V. FEJEZET.

Szolgálati utazások alkalmával felszámítható illetmények.

A) Általános határozványok.

Szolgálati utazást csak elkerülhetetlenül szükséges esetekben rendelnek el és a résztvevők számát, valamint a szolgálati utazás tartamát a szolgálati érdekek szempontjából a kirendelő parancsnokok mérlegelik és szabják meg.

A szolgálati utazásokat úgy rendelik el, hogy az egymáshoz közelfekvő helyeken végrehajtandó több, rövidebb tartamú ügyködést az ügyködő egy szolgálati utazással intézhesse el.

Az áthelyezéseket is csak a szolgálat által megkívánt mértékben és esetekben rendelik el.

A szolgálati utazás fogalma és csoportosítása:

Szolgálati utazások (helyi ügykódések) alatt azokat a hivatásból folyó helyváltoztatásokat értjük, amelyeket utasítások, rendeletek, parancsok, felhívások, megkeresések alapján a közbiztonsági vagy csendőrségi belszolgálat érdekében vagy azzal szoros kapcsolatban foganatosítanak a csendőrszemélyek.

A szolgálati utazások feloszlanak:

a) egyszerű szolgálati utazásokra, amelyek szolgálati okokból az egyik állomásról a másikra történnek;

b) ügyködési utazásokra, amelyek szolgálati ügyben az alkalmazás helyén kívül egy vagy több helyre történnek és amelyeknél az ügyködő személy szolgálati működésének végeztével alkalmazási helyére ismét visszatér;

c) költözködési utazásokra, melyeknek célja az új állomáshelyre átköltözködés;

d) helyi ügyködésekre, mely alatt egyes csendőregyéneknek Budapesten hivatalos helyiségüktől — ideiglenes szállásuktól — távol teljesített szolgálati (hivatalos) ténykedéseit kell érteni. Nem ügyködési utazások azok a szolgálati ténykedések, amelyek után a legénységi állományú egyének vezénylési pótdíjat számíthatnak fel.

Személyi viszonyok:

Az utazási illetmények az utazó személy valóságos rendfokozata után illetékesek. Az utazó nős vagy nőtlen állapota az egyszerű szolgálati, az ügyködési utazásoknál és a helyi ügyködéseknel az utazási illetményekre nincsen befolyással. Költözködési utazásoknál azonban a nőtlenek, nősök és családfenntartók (családi pótlékban részesülő nőtlenek, valamint özvegy vagy elvált, de gyermekkel bíró családi pótlékban részesülők) között különbség van, mert az olyan családtagok száma, akik után a családfő családi pótléket kap, a költözködési utazásoknál felszámítható illetmények kiméretét befolyásolja.

Átköltözködési illetmények megállapításánál csakis a családi pótlékban részesülő családtagokat vesszük tekintetbe. Özvegy vagy feleségétől törvényesen elvált vagy feleségével közös háztartásban nem élő legénység, ha családi pótlékban nem részesül, a nőtlenekkel esik egy tekintet alá.

Az utazás kiinduló és végpontja:

A szolgálati utazás, illetve annak egyes részletei (oda- és visszautazás), kiinduló és végpontja, az alkalmazási állomáson az utazó hivatalos helyisége, külső ügyködési állomáson pedig ideiglenes szállása.

Költözködési utazásoknál az utazás kiinduló, illetve

végpontja úgy a korábbi, mint pedig az új állomáshelyen kincstári vagy kincstár által bérelt természetbeni elhelyezésnél a költözködő lakása, önbérelt lakásoknál pedig a hivatalos helyiség.

Szállító eszközök és útirány:

Csendőr személyek szállító eszköz gyanánt vasutat (helyiérdekű, közúti vasutat), gőzhajót, postajáratot, állami szervek által fenntartott autóbuszt és ha ilyen közlekedési eszköz nem áll rendelkezésre, előfogatot vehetnek igénybe.

Gépkocsit csak bizonyos korlátozások mellett a belügyminiszter úr engedélyével lehet igénybe venni, repülőgépet pedig kizárólag a belügyminiszter úr külön rendelkezése alapján.

Ügyelni kell arra, hogy lehetőséghez képest mindig a legolcsóbb közlekedési eszközt vegyük igénybe. Ettől csak akkor szabad eltérni, ha a napidíjaknál megtakarítást érhetünk el, de vigyázni kell, hogy a szolgálat hátrányt ne szenvedjen. Természetesen indokolt a drágább közlekedési eszköz igénybevétele, ha az nyilvánvaló közveszély vagy más rendkívüli esemény folytán a gyors helyszínrejutás érdekében történik. A drágább közlekedési eszköz — pl. gyorsvonat, gépköcsi — igénybevételének szükségességét és jogosultságát a szolgálati utazást elrendelő parancsnok a menetlevélen igazolja.

Ha szolgálati utazás alkalmával az ügyködő (utazó) csendőr saját szállítóeszközt (lovat, géperejű járóművet, kerékpárt, stb.) használt, az egyébként figyelembe jövő legolcsóbb szállítási eszköz illetményszerű viteldíját a kincstár terhére elszámolhatja, kivéve hogyha az utazást átalányozott utazásra jogosító menetlevéllel kellett volna teljesítenie. Átalányozott vasúton tehát csak akkor, ha az utazó vasúti menetjegy váltására lett volna kötelezve (pl.

idegen tárca terhére teljesített utazás esetén). Saját szállító eszköznek igénybevételénél ezt az utazási számadás „megjegyzés” rovatában kell feltüntetni.

Közlekedési eszközök viteldijainak felszámítására általában az alábbiakat kell szem előtt tartani:

1. Vasút.

Szolgalatban utazó csendőrök saját személyük, továbbá családtagjaik továbbítására személy-, vegyes-, vagy motorvonatokat használhatnak. Gyorsvonalat csak különösen sürgős szolgálati utazások alkalmával vehetnek igénybe, ennek jogosultságát a szolgálati utazást elrendelő parancsnok az utazási okmányon feltünteti.

Szolgálati utazásoknál a legénység vasúton a III. kocsiosztályt veheti igénybe. Ha a vonaton ilyen nem lenne, úgy igénybe vehetik a legközelebbi magasabb kocsiosztályt.

A csendőrlegénység szolgálati utazásainál utazási okmányának (menetlevél, szolgálati lap) a vasúti jegypénztárnál történő felmutatása mellett az E—26. jelzetű „Katonadijszabás személyek és áruk vasúti fuvarozására” szerinti menetdíjak fizetése mellett utazik azokon a vonalakon, amelyek átalányozva nincsenek.

A Katonadijszabás határozványainak érvényessége úgyszólván az összes magyarországi állami, az államvasutak kezelésében lévő helyiérdekű és a magánvasutak vonalaira kiterjed.

A szolgálattal utazó csendőrlegénység vasúti menetdíjai az alább felsorolt vasutak vonalain átalányozva vannak, vagyis a legénység ezeken a vonalakon menetjegyet nem vált és menetdíjat nem fizet:

a) a m. kir. államvasutak és a kezelésében lévő összes vasutak vonalain,

b) a Mohács-pécsi vasút Üszög-villányi vonalán,

- c) a Békéscsaba—békési,
- d) a Bánréve—ózdai vonalon,
- e) a Győr-Sopron-éberföldi vasút,
- f) a Szeged-Csanádi vasút r.-t. vonalain.

Nem terjed ki az átalányozás a hazai magánvasutakra és pedig:

- a) a Budapesti Helyiérdekű Vasutakra,
- b) a Debrecen-Nyirbátori és
- c) a Mohács-Pécsi Vasút előbb meg nem jelölt vonalrészreire.

Az átalányozás lényege, hogy az átalányozott vasutakon a szolgáltatilag egyenruhában utazó legénység menetdíj váltása nélkül utazik.

A szolgáltatilag utazó csendőrököt az átalányozás keretében menetjegy nélküli utazásra rendszerint a kiállított, iktatószámmal és a kiállító parancsnokság körbélyegzőjével ellátott, „Menetlevél“ jogosítja. Az utazás jogosságának igazolására a menetlevél első oldalának bal felső szélén „Érvényes szolgáltatási utazásra vasúti menetjegy nélkül“ záradékot vezetnek rá. Járórszolgálat közben, váratlan utazás alkalmával a járőr tagjai menetlevél helyett „Szolgáltatási lap“-pal is utazhatnak menetjegy váltása nélkül.

A menetlevél (szolgáltatási lap) a benne megnevezett egyenruhás csendőrt az előírt útvonalon és időben a személy-, vegyes- vagy motorvonat harmadik kocsiosztályának igénybevételére, tehervonaton pedig a kalauzkocsiban utazásra jogosítja.

Gyorsvontat átalányozottan csak sürgős és indokolt esetekben szabad igénybe venni, ha a menetlevél „Gyorsvontat használatára is érvényes!“ záradékkal és a parancsnokság körbélyegzőjének lenyomatával, valamint a parancsnok külön aláírásával is meg van erősítve. Indokolt esetben gyorsvontaton „Szolgáltatási lap“-pal külön érvé-

nyesítés nélkül is lehet utazni, ezt azonban a legénységi egyén bevonulása után indokolni köteles.

A menetlevelet (szolgálati lapot) a vasúti utazás megkezdése előtt a vasúti jegypénztárnál le kell bélyegeztetni. Vigyáznunk kell a menetlevél, szolgálati lap szabályszerű érvényességi kellékeire és a vasúti jegypénztárnál történő lebélyegzésére, mert a vasutak ellenőrző közegei hiányosan kiállított okmányokat nem fogadnak el és erről jelentést tesznek.

Ha az utazás megkezdése jegykiadásra be nem rendezett megállóhelyen történik, a menetlevelet (szolgálati lapot) a jegyvizsgáló közegnek adja át a csendőr, aki a felszállóhely nevét és a felszállás idejét az utazási okmányra rávezeti. Útmegszakítás esetén az utazás folytatása alkalmával az utazási okmány lebélyegeztetését mindig meg kell ismételni.

Átalányozottan tett utazás után utazási számadásában vasúti menetdíjat nem számol el a csendőr, kivéve, ha jegy váltására volt kötelezve.

Nem terjed ki a vasúti költségek átalányozása:

a) az átalányozás alá nem eső vasutakon történő utazásokra,

b) családtagoknak a kincstár terhére történő vasúti utazásaira, mert átköltözködési utazásoknál a családtagok vasuton katonadíj-szabályszerű viteldíjak mellett utaznak,

c) az idegen hatóságok felhívására, ezek érdekében teljesített utazásokra, mert ezek költségeit a felhívást kibocsátó hatóságok (bíróságok, ügyészségek, honvéd hatóságok, parancsmokságok stb.) utólag megtérítik. A felszólított szolgálatra kirendelt legénység tehát a katonadíj-szabás szerinti vasúti menetjegy árát saját személyére készpénzben fizeti, amit elszámol,

d) a csendőrség által elfogott, elővezetett egyénekre,

a kísért fegyencekre, stb., akik után a csendőr rendes polgári vasúti menetjegyet vált, amelynek árát elszámolja.

Önbuzgalomból, azaz saját kezdeményezésből teljesített elővezetések, vagy leventéknek — bár felhívásra történt — elővezetése esetén a csendőrök saját személyükre átalányozottan utaznak.

Magántermészetű utazásra átalányozott vasúti utazásra jogosító menetlevelet kiállítani és igénybe venni büntetőjogi következmények terhe mellett **n e m s z a b a d**.

Kincstári hátaslovakat (pótlovakat) 100 kilométerig gyalogmenetben, ezentúl a katonadíjszabás díjtételei szerint tehervonattal lehet szállítani. Sürgős karhatalmi szolgálat esetén a hátaslovakat 60 kilométeren felüli távolságra gyorsárúként lehet szállítani, de kizárólag a katonadíjszabás díjtételei szerint.

Málhát, átköltözködési ingóságot a kincstár terhére rendszerint csak tehervonattal szállíthatják az érdekeltek. Itt is a katonadíjszabás díjtételei nyernek alkalmazást.

2. Gőzhajó.

Gőzhajókon a csendőrlegénységnek a II., — ha pedig ilyen nincs, — a III. (fedélzeti) osztály igénybevétele utáni viteldíj illetékes.

A katonadíjszabás határozványait a hajókra eddig még nem terjeszthették ki.

Egyébként a vasutaknál ismertetett szabályok a hajókra is értelemszerűen vonatkoznak.

3. Postakocsi (autobusz).

Postakocsi (autobusz) igénybevételénél minden csendőrnek egy hely után illetékes viteldíjtérítés. Az esetleges szolgálati podgyász után a tényleg fizetett podgyászviteldíjat a csendőr felszámíthatja.

4. Előfogat (kocsi, fuvar).

Előfogatok igénybevételét és díjazását rendelet szabályozza.*

Legénység előfogatot csak személyszállításra vehet igénybe s azon magánpoggyászat és az esetleges szolgálati poggyászt is szállítania kell. Egy előfogat négy legénységi személy vagy ezek családtagjai részére illetékes. Ha egy órs megerősítése, vagy összpontosítás céljából egy községből több csendőr indul el és a sürgősség miatt előfogatot kell igénybe venni, minden öt legénységi egyén egy kétlovas előfogaton utazik.

Az előfogatot vagy meghatározott útvonalnak kilométertávolsága után, vagy pedig idő szerint, azaz fél- vagy egész napra lehet igényelni.

a) A kilométer szerint igénybe vett előfogatokért járó térítés hámos- vagy hátaslóért, avagy málhás állatért különbség nélkül lovanként és kilométerenként 8 pengőfillér, ökörfogatú előfogatok a lófogatuakkal egyenlőknek tekintendők. E térítési díjban a jármű használati díja és a kocsis díjazása is benne van.

b) Az időszert igényelt előfogatnak 6 órán át használatát félnapi, azon túli használatát egész napi előfogatozásnak tekintjük. Az idő szerint igénybe vett előfogatok térítése fejében, a megrendelés alkalmával az igénybe vétel kezdeteként megjelölt időpont és az elbocsátás időpontja közt eltelt idő után, óránként 5 kilométernyi távolságnak megfelelő díjtételt számítunk. Minden megkezdett óra teljes órának számít.

A térítés csak a tényleges használatért jár. Ha tehát a csendőr az előfogatot nem az igénybevétel helyén bo-

* A m. kir. honvédelmi miniszter úrnak 1927. évi június hó 14-én kelt 20.087/eln. 20.—1927. számú körrendelete (megjelent a 18—1927. Cs. K.-ben a 87.134/VI. b.—1927. B. M. sz. körrendelettel).

csátja el, a visszafelé üresen megtett útert térítés nem jár.

Félnapnál, azaz 6 óránál tovább tartó, vagy 15 kilométernél nagyobb távolságra történő igénybevétel esetén a lovak élelmezéséről is az igénybevevő gondoskodik. Élelmezés gyanánt napi 4200 gramm zab és 4500 gramm szénadag, vagy annak megfelelő hányada után esedékes pénzváltást kell fizetni. Az előfogatóért járó térítést az előfogatot kiállító községi elöljáróságnak kell készpénzben kifizetni.

Előfogatot a községi elöljáróságnál, városokban a polgármesternél kell igényelni. Budapest székesfőváros előfogató kiutalására nem kötelezett.

A csendőregyének költözködési utazásaiknál átköltözködési ingóságoknak szállítására fuvart (nem előfogatot) vehetnek igénybe akkor:

1. ha a költözködési utazás kiinduló és végpontja között az útvonal egy részén vasúti vagy hajóösszeköttetés nincs és ezért a málhát akár a kiinduló ponttól a legközelebbi, de 5 kilométernél távolabb eső, teheráru forgalomra berendezett vasútállomásig, vagy pedig az utolsó vasútállomástól a költözködési utazás végpontjáig fuvarral kell szállítani,

2. ha a költözködési utazás kiinduló, illetve végpontjának tekintett vasútállomás teherforgalomra berendezve nincs és ezért a málhát a legközelebbi, de 5 kilométernél távolabb fekvő teherforgalomra berendezett vasútállomásig vagy innen fuvarral kell szállítani.

Kétlovas fuvar (szekér) szabványos raksúlya 560 kg. A négylovas fuvarra általában 1120 kg.-ot, az egylovas fuvarra pedig 280 kg.-ot lehet málházni.

Az igénybevett fuvar után nem az előfogató után megállapított, hanem a hatóságilag igazolt költséget fizetik.

Legénységi egyének, ahol vasúti vagy gőzhajó összeköttetés nincs — a már említett átköltözködési utazásokon kívül —, *távolságra tekintet nélkül*, az alábbi esetekben vehetnek előfogatot igénybe:

1. sürgős szolgálati utazásoknál és nyomozásoknál;
2. ha a csendőrnek távolabb eső helyen szolgálatilag fel kell lépnie, vagy ha egy őrsnek gyors megerősítése szükséges, továbbá, ha a törvénysértő gyors üldözését a körülmények szükségessé teszik. Ilyenkor, ha vasúti vagy gőzhajóközlekedés is van, de a célt előfogattal gyorsabban el lehet érni, előfogat igénybevételének van helye;
3. bíróságnak, hatóságnak vagy más őrsnek átadandó elfogott vagy elővezetendő egyén igazolt menetképtelensége esetén;
4. ha a beteg csendőrt, vagy családi pótlék élvezetében álló családtagját gyógyintézetbe szállítják;
5. ha a csendőr leszerelés végett az osztályparancsnokság székhelyére utazik.

Legénységi egyének, ahol vasúti vagy gőzhajó összeköttetés nincs, az alább *meghatározott távolságokon túl* a következő esetekben vehetnek előfogatot igénybe:

1. összpontosítások esetén, csendőr- vagy honvéd ügyészséghez, bírósághoz, előljáró parancsnoksághoz bármilyen szolgálati ügyben berendelés, elméleti kiképzés céljából történő utazásnál, a szabályokban előírt csendőrségi vizsgák letételéhez utazásnál, továbbá felülvizsgálat, orvosi vizsgálat, illetve kezelés céljából utazásnál, várakozási illetményekkel szabadságoltaknak újbóli felülvizsgálatához és vissza történő utazásuk esetén, valamint ideiglenes vezénylés alkalmával, ha sürgősség esete nem áll ugyan fenn, de a kiinduló ponttól a megjelenés helyéig — illetőleg vissza — az előfogatom egyfolytában megteendő út távolsága 7.5 km.-nél nagyobb;

2. szakaszparancsnokoknak őrsellennőrzésre utazása alkalmával, vagy ha kivizsgálás céljából állomáshelyükről, vagy őrsmeglepés alkalmával valamelyik őrsről rendelik ki, továbbá, ha a kivizsgálást olyan helyeken kell megajtaniök, amelyek a meglepésre kerülő őr körletében feküsznek és a visszautazás erre az őrre történik. Ezekben az esetekben is csak akkor, ha a távolság az egyik őrstől a másikig, vagy a küldetés helyéig külön-külön 7.5 km.-t meghalad.

Az a lovas szakaszparancsnok, akinek gyalogőrsei is vannak, a gyalogőrök meglepését, — ha lovát a gyalogőrön elhelyezni nem lehet, — az előirt utazási eszközökkel teljesítheti.

A lovas szakaszparancsnok egyes lovas őrseinek ellenőrzését, ha vasúti vagy hajóösszeköttetés van, e szállítóeszközökön, különben 30 km.-en belül lovon, azon túl, vagy ha ló nem áll rendelkezésére, 7.5 km. távolságon túl, előfogaton teljesíti.

Lóháton teljesített szolgálati utazás után a szakaszparancsnok útiköltséget nem számíthat fel.

3. Polgári bírósághoz tanuképpen történt megidézés esetén, ha a bíróság székhelye a megidézett csendőr állomáshelyétől 7.5 km.-nél távolabb fekszik és a két helység között vasúti vagy gőzhajó közlekedés nincs.

4. Céllövészethez utazásnál, ha a céllövészeti vagy összpontosítás helyére 15 km.-nél nagyobb távolságot kell megtenni.

5. Bíróságnak, hatóságnak vagy másik őrnek átadandó elfogott vagy elővezetendő egyén kísérésénél a csendőr csak akkor vehet előfogatot igénybe, ha a kísérés 10 km.-nél nagyobb távolságra történik.

5. Gépkocsi, autobusz.

A gépkocsi igénybevételéhez elvileg a belügyminiszter úr előzetes engedélyét kell kérni.

A legénység azonban igénybevehet gépkocsit akkor, ha nyilvánvaló közveszély, vagy más rendkívüli sürgős esemény miatt ez feltétlenül indokolt és az előzetes engedély kikérésére idő nem volt. Ilyenkor az elszámolásra utólagos engedély megadását az utazási számadás, vagy a gépkocsiért fizetett nyugta csatolásával a belügyminiszter úrtól kell kérni.

Társaskocsit (autobuszt) a csendőrlegénység olyan útvonalakon, ahol vasúti vagy hajóösszeköttetés nincs, minden további engedély nélkül igénybevehet. Ahol azonban vasúti vagy gőzhajóközlekedés van, csak sürgősség vagy olyan esetekben lehet igénybe venni, ha annak viteldíja a vasút vagy gőzhajó illetményszerű viteldíját nem haladja meg.

Átköltözködéshez géperejű járóművet csak akkor lehet igénybe venni, ha az átköltözködés kiinduló és végpontja között vasúti vagy hajóközlekedés teljes hiánya miatt a mállhat csak tengelyen lehet átszállítani.

Személyek és poggyász átszállítása, ki- és befuvározása:

A csendőregyéneknek a forgalmi eszközökhöz és azok között történő közlekedéséből, továbbá költözködési utazásoknál mállájuknak a közlekedési vállalatokhoz, azoktól vagy azok között átszállításából felmerülő kiadásai és az ezzel járó mellékköltségük (hídvám, be- és kirakás, stb.) az utazási költségtérítést terhelik.

Magánpoggyász:

Magánpoggyászhoz tartoznak az utazó személyes használatára szolgáló tárgyak. A legénység közül a nőtleneknek és ezekkel egyenlőknek tekintendők, áthelyezésük és

tartós vezénylésük alkalmával, továbbá fel- vagy leszere-
lésük alkalmával vasúton vagy gőzhajón, a kincstár ter-
hére, legfeljebb 50 kg. kézipoggyászt vihetnek magukkal.

E kézipoggyász után a katonadíjszabás szerint illeté-
kes kézipoggyász-viteldíjat elszámolhatják. Az 50 kg.-ot
meghaladó súly után kézipoggyász-viteldíjat a legénység
nem számíthat fel.

Három hónapnál hosszabb ideig tartó tanfolyamokba
vezényelt nős és nőtlen legénység, ha a vezénylés ideje
alatt sem vezényeltetési pótdíjban, sem átköltözködési
illetményekben nem részesül, az említett poggyászvitel-
díjat szintén felszámíthatja.

Az említett alkalmakkor a legénység kézipoggyá-
szának a vasúti vagy gőzhajóállomáshoz, továbbá onnan
történő szállításáért, a poggyászviteldíjon felül, 10 kg.-on-
ként 30 fillért, vagyis egy-egy esetben 1 pengő 50 fillér
poggyászszállítási költséget számíthat fel.

A legénység más esetekben magánpoggyász-viteldí-
jat vagy poggyászszállítási költséget nem számíthat fel.

Fürdőkülönítményekre legalább három hónapig, to-
vábbá az államfőnek Gödöllőn vagy Kenderesen tartózkodásá-
val kapcsolatosan legalább hét napon át ideiglenesen
vezényelt legénység is felszámíthatja a kézipoggyász-
viteldíjat és poggyászszállítási költséget.

Szolgálati poggyász:

Szolgálati poggyászt képezhetnek a szolgálati tényke-
déshez szükséges tárgyak (műszerek, eszközök, idomszerek,
minták, tervek, irományok, szerszámok és más anyagok).
A 10 kg.-nál nem súlyosabb szolgálati poggyászt — bele-
értve a csendőr teljes felszerelését is — vasúton nem lehet
poggyászként feladni. A 10 kg.-nál nagyobb súlyú szolgál-
lati poggyászt a katonadíjszabás szerint lehet továbbítani,
s ennek költségét az utazási számadásban a csendőr okmá-

nyolás mellett felszámítja. A szolgálati poggyász szükségességét a kiküldő parancsnok igazolja.

Málha (átköltözködési ingóság) szállítása:

Nős legénység málháját (átköltözködési ingóságait) a kinestár költségén szállítja. Átköltözködési ingóságnak legénységnél csak a rendfokozatukra megállapított illetményszerű lakás bebútorozására szolgáló bútorzatot és a hozzátartozó háztartási felszerelési, ruházati és egyéb cikkeket tekintjük. Nem tartoznak ide a lakáshoz nem tartozó tárgyak, pl. mezőgazdasági gépek, géperező járóművek, állatok, nagyobb mennyiségű tüzelőanyag, stb., mert ezeket átköltözködési ingóságnak tekinteni nem lehet. Ilyeneket a csendőr csak saját költségén szállíthat.

Az utazás tartamának igazolása:

Szolgálati utazás alkalmával az elindulási és bevonulási adatok helyességét a kirendelő parancsnok igazolja.

A csendőr menetlevelét az elindulás, megérkezés vagy a továbbutazás idejére nézve jelentkezése alkalmával az őrsparancsnok vagy az erre hivatott más parancsnokság minden esetben a következőképen záradékolja:

„Elindult N -ből . . . év hó . . -án.

Bevonult N -be . . . év hó . . -án.

Címnyomó

N. N.

parancsnok (főnök)“

Vasúton, hajón történt utazás alkalmával a csendőr menetlevelét elinduláskor és a visszautazásnál a vasúti, hajóállomás bélyegzőjével bélyegeztesse le.

Utazás megszakítás:

Véletlen vagy akaratlan és az utazás célján kívül álló szolgálati akadályoztatást, mely alatt az utazó csendőr

nem végezhetett szolgálati ténykedést, az utazási számadásban külön kell indokolni. Ilyenek lehetnek árvíz, hófúvás, vasúti forgalom fennakadása, stb.

Utazások szűnnapokon:

A szolgálati utazásokat rendszerint úgy rendelik el, hogy azoknak tartamába a lehetőség szerint vasárnap vagy szűnnap ne essék bele. Ha nem lehet elkerülni, hogy az ügyködés tartamába vasárnap vagy munkaszünetnek nyilvánított ünnepnap essék és a kiküldött ezeken a napokon szolgálati ténykedést nem folytat, napidíjat nem számíthat fel abban az esetben, ha állomáshelyére visszatéréssel és a kiküldés helyére visszautazással járó költségek kevesebbet tesznek ki, mint a napidíj.

Igazolások:

A szolgálati utazások keretében a szolgálati és magánpoggyász viteldíját, a málha (átköltözködési ingóságok) szállításából felmerült kiadásokat a forgalmi (szállítási) vállalatok által kiállított elismervénnyel, feladóvévennyel, szállítási lajstrommal, fuvarlevéllel, nyugtával igazolja a csendőrlegénység. A bérfuvar, gépkocsi viteldíját a vállalkozó által kiállított és árjutányosság tekintetében helyhatóságilag záradékolt nyugtával kell igazolni. Nem kell okmánnyal igazolni vasúton vagy hajón történt utazások alkalmával az esetleg fizetett személy-viteldíjakat, mert ezeket a csendőr jegyváltás alkalmával a vasúti pénztárnál menetlevelére rávezetteti.

B) Térítés tárgyát képező utazások.

Legénységi állományú egyéneknek egyszerű szolgálati utazásoknál útiköltségtérítésre (átalányozott utazásra, esetleg fizetett vasúti, hajóviteldíjra vagy előfogatra) és az útban töltött időre napidíjra van igényük.

Legénységi állományú egyének egyszerű szolgálati utazásai az alábbiak:

1. A szolgálatteljesítés közben, a szolgálat sajátlagos volta folytán, önhibájukon kívül, sebesülést vagy súlyos testi sérülést szenvedett és ingyenes kórházi ápolásra igénnyel bíró legénység utazásai a sebesülés (sérülés) helyéről a legközelebbi egészségügyi intézetig, ha ez a tartózkodási hely változtatásával kapcsolatos.

2. Ugyanezeknek az egyik egészségügyi intézetből a másikba történő átutalása esetén tett utazása, ha a tartózkodási hely változik.

3. A szolgálatteljesítés közben, annak sajátlagos volta folytán, önhibájukon kívül sebesülést vagy súlyos testi sérülést szenvedett legénységnek utazása az egészségügyi intézetből a magánápolásra (hozzátartozókhoz, gyógyhelyre, stb.), vagy, ha az egészségügyi intézettől egészségügyi szabadságot nyernek és szabadságra utaznak, ha ezzel tartózkodási helyük változik.

Ilyen esetekben rendszerint csak egyízben számíthat fel a csendőr utazási költséget, és pedig az egészségügyi intézetből a magánápolás (szabadság, gyógyhely, stb.) első helyéig történő közvetlen utazása után. A magánápolás helyéről az esetleges további gyógyhelyekre és vissza tett utazások költségeit kivételesen csak a belügyminiszter úr engedélyével lehet felszámítani.

4. A szolgálatteljesítés közben, annak sajátlagos volta folytán, önhibáján kívül sebesülést vagy súlyos testi sérülést szenvedett legénység utazása az egészségügyi intézetből (gyógyhelyről) vagy a magánápolásból, esetleg az egészségügyi szabadságuk helyéről felgyógyulásuk után állomáshelyükre bevonulásuk alkalmával.

Az a körülmény, hogy a csendőrlegénység a szolgálatteljesítés közben, annak sajátlagos volta folytán, önhibá-

ján kívül sebesült vagy sérült meg, az utazási költségekre kihatással van. Olyan esetek, midőn a sebesülés vagy sérülés a csendőrnek saját hibájából keletkezett (pl. vonatról leugrás alkalmával stb.), utazási költségek felszámítására igényt nem adnak. Minden előfordult sebesülés és sérülésnél az illetékes parancsnokságnak kivizsgáló jelentése és az ahhoz csatolt orvosi bizonyítvány ad alapot arra, hogy a sebesüléssel, illetve sérüléssel kapcsolatosan az érdekeltnek lesz-e igénye utazási költségekre és ingyenes kórházi ápolásra.

5. Nyugállományú legénység utazása, ha ideglenes tényleges szolgálatra alkalmazzák, a tartózkodási helyükről szolgálattételük helyére. Szolgálatuk elvégzése után, ennek helyéről korábbi tartózkodási helyükig.

6. Szabadságukról halaszthatatlan szolgálati okokból állandó állomáshelyükre behívott legénységnek szabadsághelyükről, de csak belföldről, vagy a határállomástól az állandó állomásukra. Ha szabadságukat folytatják, akkor alkalmazási állomásukról vissza a szabadságuk helyére, de csak a határállomásig tett utazásaik.

7. Ideiglenes vezénylés (beosztás, szolgálatteljesítés) céljából az alkalmazási állomásról a vezénylés helyére tett utazások és ennek befejezésével az ideiglenes vezénylés helyéről a korábbi alkalmazási állomásra vissza tett utazások. Ez abban az esetben is fenn áll, ha az ideiglenes vezényelt vezénylését tartóssá minősítik, vagy őt áthelyezik. E vezénylésekkel kapcsolatosan megjegyezzük, hogy itt az útban töltött időre az eddigi felsorolásban foglaltaktól eltérően, nem napidíj, hanem már az útbaindulás napjára is vezényeltetési pótdíj illetékes.

Ügyködési utazások.

A legénységnek ügyködési utazásainál utiköltségtérítésre (átalányozott utazásra, esetlegesen fizetett vasúti,

hajó viteldíjra, vagy előfogatra) és az alkalmazási helytől távol töltött, az elindulástól a bevonulásig terjedő, időre napidíjra van igénye.

Legénységi állományú egyének ügyködési utazásai az alábbiak:

1. Szárny-, osztály-, vagy kerületi parancsnokság állomására utazás, ha a csendőrt szolgálati ügyben, de önhibáján kívül eső okból rendelik be. A berendelés célját a parancsban közlik a csendőrrel. A berendelő parancsot a csendőr csatolja eredetben utazási számadásához.

2. Hullaszállítmányok kísérése alkalmával.

3. Robbanóanyag-szállítmányok kísérése esetén.

4. Szakaszparancsnokoknak szakaszuk területén kívül fekvő helyekre esetről-esetre, külön paranccsal elrendelt szolgálati utazásai. Ha a szakaszparancsnokot saját szakaszán kívül más szakasz vezetésével is ideiglenesen megbízzák, az e szakasz területén tett szolgálati utazásait úgy kell tekinteni, mintha azok a saját szakaszán belül történtek volna.

5. Megbetegedett, elmebajos, vagy megsebesült legénység mellé kirendelt kísérők utazásai. A kirendelés szükségességét a kivizsgáló jelentéssel, illetve orvosi bizonyítvánnyal kell igazolni.

6. Szolgálati lovak átvételével és kíséréseivel kapcsolatos utazások. Ilyeneknek csak azokat tekintjük, amikor a csendőr a kincstár által vásárolt pótlovakat a lovas tanosztályhoz, vagy a tanosztálytól az őrsökre kiadott pótlovakat kíséri.

7. Honvéd, vagy polgári bíróságnál, közigazgatási hatóságnál a csendőrnek nem saját személyes, hanem a csendőrség feljelentése folytán folyamatba tett, tehát a szolgálatból folyó ügyben tanúként történt megidézése következtében megjelenés.

8. Szolgálatteljesítés közben, vagy a közbiztonsági szolgálatból folyólag a csendőr személye ellen elkövetett becsületsértési, vagy rágalmazási ügyben felhatalmazás alapján tett feljelentés következtében kihallgatás végett történt megidézések eseteiben.

Átköltözködési utazások.

A nős és családi pótlék élvezetében álló nőtlen legénységnek költözködési utazásainál utiköltségtérítésre (saját személye után átalányozott utazásra, családtagjai után katonadíjszabásszerű vasúti viteldíjra, esetleg hajó-viteldíjra), továbbá a málhának (átköltözködési ingóságnak) szállítási díjára és átköltözködési átalányra van igénye.

A nőtlen és családi pótlékot nem élvező özvegy vagy elvált legénységnek költözködési utazásainál útiköltségtérítésre (átalányozott utazásra, esetlegesen fizetett vasúti, hajó-viteldíjra, vagy előfogatra), továbbá poggyászviteldíjra és poggyászszállítási költségre van igénye.

Legénységi állományú egyének költözködési utazásai az alábbiak:

1. nős, vagy családi pótlékot élvező nőtlen legénység áthelyezése,

2. nős, vagy családi pótlékot élvező nőtlen legénység tartós vezénylése.

A költözködési utazásokkal azonosak:

3. A tényleges állományból nyugállományba helyezés következtében fogyatékbá jutás alkalmával az utolsó alkalmazás helyéről a választott tartózkodási helyre (szabadság helyre) tett utazások. Nem esnek ez alá a vára-kozási illetményekkel szabadságolt legénységi állományú egyéneknek az esetleg választott ideiglenes tartózkodási helyre tett utazásai.

A nyugállományba helyezett legénység átköltözködési utazását a tényleges szolgálatból történt kilépés után 12

hónapon belül foganatosítsa, mert e határidőn túl átköltözködési költségeket a kincstár terhére nem számolhat el. Méltányos körülmények esetében az érdekelt kérelmére, ha azt idejekorán, azaz nyugállományba helyezésétől számított 12 hónapon belül terjeszti elő, az átköltözködési határidőt a belügyminiszter úr 18 hónapra meghosszabbíthatja. Ebben az esetben azonban a költözködési költség kiszabására az érdekeltnek a nyugállományba helyezésekor fennállott családi viszonyai az irányadók. Ha tehát valaki nyugállományba helyezése után nősül, vagy feleségének gyermeke születik, stb., a megszorított családtagok számát az átköltözködési költség folyósításánál nem veszik figyelembe.

Az eredetileg választott tartózkodási hely megváltoztatását is engedélyezheti a belügyminiszter úr az érdekeltnek eziránt idejekorán benyújtott kérelmére, ha kérelmét a bejelentett első tartózkodási (letelepedési) helyre történő költözködésnek megkezdése előtt kérelmezi.

4. Nyugállományú legénységnek szolgálatátételre újabb tartós alkalmazása, ha ezzel az állandó lakóhelye változik.

5. Tényleges állományú legénységnek a csendőrség kötelékéből önhibájukon kívül történő kilépésük (tartós szabadságolásuk) alkalmával, az alkalmazási állomásról a tartózkodás (szabadságolás) helyére tett utazása.

6. A tényleges állományban elhunyt legénységi egyének hátramaradt, családi pótlék élvezetében álló, családtagjainak a családfő utolsó állandó alkalmazási helyéről a választott lakhelyre történt utazása. E hátramaradt családtagnak az átköltözködési költségeket olyan kiszabásban folyósítják, amilyen az elhalt családfőnek járna utolsó szolgálati állomásáról a választott lakhelyre történő átköltözködés esetén, ha még életben volna.

Ugyanilyen igényük van a nyugdíjas után visszama-

radt családtagoknak is, ha nyugdíjas szolgálati állásban való tartós alkalmaztatása alatt halt el.

Ha az áthelyezett csendőr felesége is állami alkalmazott és ugyanabban az időben férjének új állomáshelyére szintén áthelyezik, az átköltözködési illetményeket csak az egyik házastárs számíthatja fel, és pedig az, amelyiknek nagyobb összegű átköltözködési illetményekre van igénye.

A tényleges állományból nyugállományba helyezett, továbbá a tényleges állományból önhibáján kívül kilépett legénység, valamint a tényleges állományban elhunyt legénység hátramaradt családtagjai az utolsó alkalmazás helyéről a választott lakhelyre költözködésből felmerülő költözködési költségeket (személyviteldíjat, málhaszállítási díjat és átköltözködési átalányt) csak akkor kaphatják meg, ha hiteltérdemlően (fuvarlevéllel, a helyi hatóság részéről a nagymálha tényleges átszállítására vonatkozóan záradékolt nyugtával, stb.) igazolják, hogy átköltözködési ingóságaikat választott lakóhelyükre tényleg átszállították. Az illetményszerű átköltözködési illetményeket az a gazdasági hivatal számolja el, melynek területén az igényjogosult választott új lakóhelye fekszik.

Egyéb szolgálati utazások.

A legénységnek azok az egyéb szolgálati utazásai, amelyeknél utiköltségtérítésre (átalányozott utazásra, esetlegesen fizetett vasúti, hajó viteldíjra, vagy előfogatra) és a távöltött idő minden befejezett 12 órájára vezénylési pótdíjra van igényük, az alábbiak:

1. felülvizsgálathoz, vagy szolgálatból folyó más célból orvosi vizsgálatra és vissza tett utazások;
2. a szabályzatokban előírt csendőrségi vizsgák letételéhez utazások (idetartoznak a képességvizsgálatra berendelték utazásai is);
3. szakaszparancsnokoknak szakaszuk felügyeleti te-

rületén a közbiztonsági szolgálat érdekében (örsmeglepés, kivizsgálás, portyázás, járőr ellenőrzés, nyomozás, stb.) tett szolgálati utazásai;

4. céllövészethez utazás, ha a céllövészeti helye az őrsállomás, vagy összpontosítás helyétől 15 km-nél távolabb van.

A legénységnek azok az egyéb szolgálati utazásai, amelyeknél semmi más kiküldetési illetményt nem kapnak, csak utiköltségtérítésre (átalányozott utazásra, esetleg fizetett vasúti, hajó viteldíjra, vagy előfogatra van igényük, az alábbiak:

1. fegyelmi fenyítés végrehajtása végett a külállomásokról berendelt legénység utazása, még akkor is, ha kihallgatáson csak megfeddésben részesül;

2. büntető bíróságilag kiszabott büntetés kitöltése végett külállomásokról berendelt utazásai;

3. kerületi, osztály, vagy szárny kihallgatásra saját hibájukból berendelt utazásai;

4. honvédbírósághoz szabadlában hagyott vádlottnak, kihallgatásra vagy az ítélet kihirdetéséhez beidézése alkalmával tett utazása;

5. őrizetbe vett, előzetes letartóztatásba vagy vizsgálati fogságba kísért legénység utazása;

6. nem a szolgálat sajátlagos volta folytán keletkezett betegséggel, továbbá nemibajjal kórházba vagy onnan vissza tett utazások;

7. utókezelésre szoruló vérbajos legénységnek — ha szolgálatát ellátja — mint bejáró betegnek a kórházba és vissza tett utazása.

C) Utazási költségtérítés.

Rendeltetés:

Az utazási költségtérítés célja, hogy a csendőr az utazással egybekötött és az utazás folyamán felmerült költ-

ségtöbbletet fedezhesse. Senki sem kívánhatja a kincstártól, hogy rendszeres illetményein felül az utazással kapcsolatos összes ellátási (élelmezési, kényelmi, stb.) költségeit is megtérítse.

A napidíj élvezetével egybekötött szolgálati utazásnál a napidíjnak rendeltetése tehát az, hogy a csendőr ideiglenes szállásának (lakás, fűtés, világítás, stb.) költségeit, az esetleges bérkocsi-díjakat, élelmezéséből folyó többköltségét és a szolgálatával összefüggő személyes kiadásait fedezhesse.

Kiszabat:

I. Egyszerű szolgálati és ügyködési utazásoknál.

1. Útiköltség térítés e Tájékoztató I. Rész V. fejezet A) pontban a „Szállítóeszközök és útirány“ cím alatt ismertetett elvek szerint, vagyis vasút, hajó, postakocsi, előfogat, esetleg gépkocsi viteldíj az utazó személye, esetleg a magánpoggyásza, vagy szolgálati poggyásza után — ha arra igénye van;

2. Napidíj a legénység rendfokozatához mérten:

alhadnagy részére	napi 8.— P
tiszthelyettes részére	„ 8.— „
törzsőrmester részére	„ 6.50 „
őrmester részére	„ 6.— „
csendőr részére	„ 3.50 „
próbaesendőr részére	„ 2.— „

Ha szolgálati utazás alkalmával az elutazáskor igénybe vett vonat vagy hajó, esetleg más közlekedési eszköz indulási ideje és a visszaérkezési ideje között

a) hat óránál nem telt el több idő, napidíjat nem lehet felszámítani;

b) hat órától nyolc óráig terjedő távolléti időtartam után a napidíjnak csak egynegyedét;

c) nyolc órától tizenhét óráig terjedő távolléti idő után a napidíjnak felét;

d) tizenhét órától huszonnégy óráig terjedő távolléti idő után a teljes összegű, vagyis egy egész napidíjat lehet felszámítani;

e) ha pedig huszonnégy órát meghaladó távolléti idő telt el, a kiküldetés minden huszonnégy órájára a teljes összegű napidíjat, a fennmaradó időre pedig, ha ez kevesebb tizenkét óránál vagy éppen tizenkét órát tesz ki, fél napidíjat, ha pedig ez a fennmaradó idő tizenkét óránál több, egész napidíjat lehet felszámítani.

Az illetékes napidíjak felszámításánál tehát nem vesszük tekintetbe azt, hogy a hivatalos kiküldetés, szolgálati utazás, hány naptári napra terjed.

Ha a csendőrt több községbe rendelik ki és szolgálati ténykedésének ellátása közben egyik községből a másik községbe utazása alkalmával helyőrségi állomásán keresztül kell mennie, az állomáson keresztül tett utazás kiküldetését, napidíjak szempontjából, megszakítja. Ilyenkor az ügyködést a megszakításig kell számítani és megszakítás után az utazást újabb kiküldetésnek kell tekinteni.

Ha az ügyködő csendőr utazása közben megbetegszik és szolgálati ténykedésének ellátására képtelen lenne, ha honvéd vagy hatósági orvosi bizonyítvány szerint betegségének természete folytán alkalmazási helyére vagy kórházba nem mehet, a napidíj részére addig illetékes, amíg állapota az állomáshelyére visszatérését vagy kórházba szállítását megengedi.

A napidíj mérvét meghatározó időtartamba az önkéntelen akadályoztatások (pl. elemi események, stb.) beszámítanak, úgyszintén a vasúti, hajó késések időtartama is, ha ezeket a csendőr a vasút, hajó-állomás főnökségével igazoltatja.

3. Esetenkint felszámítható:

A tényleg elvitt 10 kg-on felüli szolgálati poggyásznak a közlekedési vállalatokhoz (eszközökhöz), azoktól és azok között történő átszállításból felmerülő kiadásokra 30 kg-ig esetenként 2 pengő 72 fillér, 30 kg-on felüli súlyú szolgálati poggyásznál esetenként 5 pengő 44 fillér.

Ezt a térítést a csendőr a következő esetekben számíthatja fel:

a) A kiinduló és a rendeltetési állomáson, továbbá azokon az állomásokon, amelyeken szolgálati ténykedést kell végeznie, ha a szolgálati podgyászt vasúton, hajóval, vagy postakocsival szállította.

b) A vasútról, hajóról, vagy postakocsiról, e szállító eszközök egyikéről a másikkra átszállítás alkalmával.

Ha a csendőr részére kincstári szállító eszközt bocsátottak rendelkezésre, akkor ezeket a díjakat nem számíthatja fel.

Ha a csendőrnek a szolgálati utazás rövid tartamára tekintettel napidíjra igénye nem lenne, a kiindulási ponttól a vasúti vagy hajóállomásig, illetőleg a vasúti, vagy hajóállomástól a hivatalos helyiségig és a csatlakozó állomásokon megtett utak után felmerült közúti közlekedési eszközök igénybevételéért összesen 1 pengő 36 fillér viteldíjmegettérítés illetékes.

4. Nem számítható fel:

a) a kiindulási ponttól a vasúti vagy hajóállomásig, azoktól a hivatalos helyiségig és az állomások között megtett utak között esetleg igénybe vett bérkocsik után felmerült viteldíjak.

b) Az előbbieken említett utakon igénybe vett közúti közlekedési eszközök viteldíjai.

c) Az esetleg fizetett útvám, vagy hidpénz.

d) Vasúton vagy hajón igénybe vett hálófülke díjak.

II. Költözködési utazásoknál:

1. Utiköltségtérítés e Tájékoztató I. Rész V. fejezet A) pontjában a „Szállító eszközök és útirány“ alatt ismertetett korlátok között, vagyis vasút, hajó, esetleg lófogató kocsis viteldíjából az utazó személye és nősknél igényjogosult családtagjai után. Vasúton a családfe átalányozottan, a családtagok katonadíjszabás igénybevétele mellett utaznak.

2. Szállítási díj címen nősknél az átköltözködés alkalmával tényleg szállított bútoroknak és egyéb málháknak a régi állomáshelyről az új állomáshelyre vasúton a katonadíjszabás szerint, vagy hajón történő egyszeri szállításából felmerült és fuvarlevéllel igazolt költségeket lehet felszámítani.

Az átköltözködési ingóságoknak — ha a teheráru forgalomra berendezett vasúti vagy hajóállomás 5 km.-nél távolabb van — a vasúti vagy hajóállomáshoz, — illetve ha a vasúti vagy hajóállomástól a költözködés végpontja 5 km.-nél távolabb van a — a vasúti vagy hajóállomástól fuvarral (tengelyen) történő szállítása alkalmával a málhaszállításnak a súlyra és a helyi szokásos árra hatóságilag igazolt költséget lehet a fuvaros nyugtája alapján felszámítani.

Átköltözködési ingóságot géperejű járművön a legénység a kincstár terhére nem szállíthat. Kivételesen csak akkor, ha a költözködés kiinduló és végpontja között, vasúti vagy hajóközlekedés teljes hiánya miatt, a málhát csak tengelyen (fuvarral) lehetne átszállítani. Ilyenkor a legénységi állományú egyén szállítási költség helyett az átköltözködési átalány másfélszeresét számíthatja fel.

A nős csendőrlegénység legfeljebb csak az alábbi igazolt összsúlyú átköltözködési ingóság után támaszthat szállítási költségre igényt:

alhadnagyok és tiszthelyettesek	50 q
a többi legénységi egyének	40 q

Ha a szállítás több részletben történék, az egyes alkalmakkor szállított súlymennyiségeket az érvényesíthető legnagyobb súlymennyiség megállapítása szempontjából össze kell adni.

A málhának (átköltözködési ingóságnak) szállítási költségeit a csendőr csak az áthelyezés napját követő egy éven belül számolhatja el a kincstár terhére.

A szállításra előleget kaphat a csendőr, ez az előleg azonban az előreláthatólag felmerülő szállítási költséget nem haladhatja meg. Ha pedig egy éven belül át nem költözködött volna új állomáshelyére, azt teljes összegben vissza kell térítenie.

3. Átköltözködési átalány, nősöknél, az alábbi kiszabatban illetékes:

R e n d f o k o z a t	K i s z a b a t		
	családi pótlékban nem részesülő	1 vagy 2	3 vagy több
		családi pótlékban részesülő	
legénységi egyén részére, pengőben			
Alhadnagy	150	200
Tiszthelyettes	120	160
Törzsőrmester, őrmester . .	.	100	120
Csendőr	50	70

Mint látjuk, az átköltözködési átalány az élvezett családi pótlékok számától van függővé téve. Ha a csend-

örnek feleségén kívül más családtagja nincsen, aki után családi pótlékban részesülne és a felesége után azért nem részesül családi pótlékban, mert az állami alkalmazott vagy mert keresete a családi pótlék havi összegét eléri, átköltözködése esetén részére az alacsonyabb összegű átköltözködési átalányt folyósítják. Ha az áthelyezett költözködési ingóságait, esetleg családját az előző állomáshelyén huzamosabb ideig visszahagyja és az átköltözködését egy későbbi időpontban szándékozik teljesíteni, részére a személyes útbaindulásakor fennálló családi állapot alapján figyelembe jövő átköltözködési átalányt — ha kívánja — kifizetik. Ilyen esetben a tényleges átköltözködés megtörténteig előforduló illetményváltozások (előlépés, családi pótlékok szaporodása, stb.) következtében esetleges átalánykülönbségre a csendőr később igényt nem támaszthat.

Ha a csendőrt egy éven belül újból áthelyeznék, részére az átköltözködési átalányt csak akkor fizetik ki, ha ez alkalommal átköltözködését valóban végre is hajtja, azaz átköltözködési ingóságait akár az utolsó, akár az azt megelőző állomáshelyére át is szállítja. Az átköltözködési átalány felszámítására ilyen esetben az igényjogosultnak a költözködés végrehajtására vonatkozó nyilatkozata, az átköltözködési ingóságok szállításából felmerült költségekre vonatkozó fuvarlevél stb. nyújt alapot, melyeket az utazási számadáshoz kell csatolnia.

Az átköltözködési átalány rendeltetése, a málhának a vasúti vagy hajóállomásra ki- és befuvarozásából, és átrakásából, a helyi bérkocsidíjak igénybevételéből felmerülő költségek fedezése, a közbeeső állomásokon ideiglenes szállás (hajón ágyhasználati díj) költségeinek, az ételmezésből folyó több költség és más személyi kiadásoknak, végül a málha szállításával kapcsolatosan meg

nem térülő kiadások (csomagolás, stb.), valamint a biztosítási díjak és a bútortatban esett károk, stb. fedezése.

4. Nőtlen (családi pótlékban nem részesülő) legénységnek áthelyezése esetén igénye van:

a) útiköltségtérítésre (átalányozott vasúti utazásra, esetleg vasúti, hajó viteldíjra, kivételesen előfogati költségre);

b) vasúton, hajón utazás alkalmával a tényleg elvitt, legfeljebb azonban 50 kg kézipoggyász után a katonadíj szabás szerint illetékes kézipoggyász viteldíjra;

c) a poggyásznak a vasúti vagy gőzhajóállomáshoz és onnan szállításáért 10 kg-kint 30 fillérre, vagyis egy-egy esetben 1 P 50 fillérre. Minden megkezdett 10 kg egész 10 kg súlynak számít.

Ha a nőtlen esendőr előfogatot vesz igénybe, poggyászviteldíjat és poggyászszállítási költséget nem számíthat fel, mert poggyászát is előfogaton szállítja.

III. Helybeli átköltözködéseknel:

Az a nő esendőr, akit köteleznek, hogy a szolgálat érdekében ugyanazon az állomáshelyen az elfoglalt lakását változtassa, a lakásváltoztatással kapcsolatos költségeinek fedezésére helyi átköltözködési átalányt kap.

1. Az átköltözködési átalány fél összegének megfelelő átalányt kap,

a) ha részére kincstári elhelyezést utalnak ki;

b) ha természetbeni elhelyezésből szolgálati okok miatt (az elhelyezés felhagyása, nagyobb helyreállítási munkák, kiürítés, az elhelyezés további elvonása) kiköltöztetik;

c) ha kincstári elhelyezést laktanya cserével kapcsolatosan változtatnak, vagy ha a esendőrnek szolgálati alkalmazása más módon megváltozik;

2. Az átköltözködési átalány egynegyed összegének megfelelő átalányt kap a nős csendőr, ha ugyanannak a laktanyának, kincstári épületnek területén levő egyik épületből a másikba, ugyanazon épületben egyik emelet-ről a másikra, illetve ugyanazon épületben levő egyik lakásból a másikba, szolgálati elhelyezési okokból átköltöztetik.

A helyi átköltözködési átalányra nincs igénye a csendőrnek, ha az elhelyezés változtatása az ő közvetlen kérelmére vagy kezdeményezésére, illetőleg bajtársi meg-egyezés alapján történik.

A végrehajtott helyi átköltözködést a közvetlen elől-járó tiszti parancsnokság igazolja.

D) Helyi ügykódések.

Helyi ügykódések, amelyeket a csendőrlegénység a szolgálati hely 15 km-nyi körletén belül, a hivatalos helyiségétől (ideiglenes szállásától) szolgálatilag (hiva-talosan) távol teljesít. Ha a legénységi egyént zárt helyi-ségben tartott előadásra, temetésre, ünnepekre, stb. rendelik ki, ezt a szolgálati ténykedést nem lehet helyi ügykódésnek tekinteni.

Budapest székesfőváros területén teljesített sürgős hivatalos utak (kirendelések) alkalmával, ha a távolság a kiinduló ponttól a kirendelési helyig — a legrövidebb járható útvonalon — 2 km-t meghalad, tekintet nélkül arra, hogy a kirendelés helye a vámvonalon belül, vagy azon kívül esik, a csendőr közlekedési eszköz viteldíj-térítés címén az oda és vissza megtett út után összesen 60 fillért számíthat fel. A Várban elhelyezett minisz-tériumok, parancsnokságok és hivataloknál teljesített sürgős helyi ügykódések alkalmával az ügykódó csendőr az oda és vissza megtett út után összesen 80 fillér közle- kedési viteldíjat számíthat fel.

E viteldíjakat nem számíthatja fel a csendőr:

- a) ha kincstári gépkocsit bocsátottak rendelkezésére;
- b) ha a csendőr a ténykedésért, amelynek elvégzése céljából a hivatalos utat megtette, bármilyen más illetményben, vagy díjazásban részesül;
- c) ha a helyi közlekedési eszközökre szabadjegyet, vagy díjmentes utazásra jogosító igazolványt kapott; és
- d) ha vidékről kirendelt Budapesten ügyködik.

Nem lehet helyi ügyködésnek tekinteni azokat az utakat, amelyeket a csendőr a lakástól a hivatalba, illetőleg a laktanyába, — beosztásához képest — szolgálatteljesítés végett tesz meg.

E) Vezénylési pótdíj a legénységi külszolgálat után.

Vezénylési pótdíjra a legénységnek mindennemű olyan külszolgálat után van igénye, amelyet állomáshe-lyétől 12 órán túl terjedőleg megszakítás nélkül távol tel-jesít. Rendeltetése az élelmezési többköltség fedezése.

Külszolgálat alatt értjük:

- a) szolgálati lappal vezényelt közbiztonsági szol-gálatot;
- b) fogoly kíséretet, idetartozik a csendőrség által elfogott, vagy elővezetett egyéneknek az illetékes bíró-sághoz kísérése, elővezetése;
- c) céllövészetre kirendelést, összpontosítást;
- d) a közrend és közbiztonság érdekében vagy egyéb célból és okokból az összpontosítás egész tartamát;
- e) szakaszparancsnokok szolgálati utazásait, melye-ket saját szakaszuk területén a közbiztonsági szolgálat érdekében tesznek (órs meglepetést, kivizsgálást, járőr ellenőrzést, nyomozást, őrzőjárat portyázást, stb.).

E szolgálatok után a vezénylési pótdíj a laktanyából történt elindulástól az oda bevonulás időpontjáig terjedő időre minden teljes 12 óra után illetékes. Az őrállomás leportyázására előírt idő után, továbbá a saját órslaktanyában akár szolgálat közben, akár pedig a szolgálat végén tartott pihenő után vezénylési pótdíjat nem lehet felszámítani.

A vezénylési pótdíj összege minden befejezett 12 óra után:

alhadnagy és tiszthelyettes részére . . .	1.40 P
törzsörmester és őrmester részére . . .	1.20 P
csendőr részére	1.— P
próbacsendőr részére	0.70 P

A csendőrség nyomozó alakulataihoz beosztott nyomozó legénység is, egyenruhában teljesített külszolgálat után, az őrre beosztottak számára megállapított külszolgálati pótdíjat kapja. Polgári ruhában teljesített szolgálata alkalmával azonban — rendfokozatra tekintet nélkül — minden befejezett 12 óra után 2 pengő vezénylési pótdíjat számíthat fel.

Rendkívüli zavarok miatt elrendelt összpontosítás árvíz, járvány, stb. alkalmával, ha a legénységet terhelő rendkívüli kiadások indokolják, a belügyminiszter úr a vezénylési pótdíjat 50%-kal felemelheti.

Ha a járőr nyomozási ügyekben Budapesten ügyködik, amikor a csendőrség összekötő tisztjénél is kell jelentkeznie, a járőr személyenkint 2—2 villamos vasúti átszálló jegy árát, valamint az ügyködéssel kapcsolatosan még szükségszerűen és valóban felmerült villamos vasúti költségeket felszámíthatja.

A villamos vasúti költségek felszámításának indokoltságát és szükségességét a menetlevélen, szolgálati lapon a csendőrség összekötő tisztje igazolja.

F) Kíséreti díjak.

Futárokat, postakocsikat, kincstári és más pénzszállítmányokat a csendőrség kíséri, ha erre a csendőrséget felszólítják, (felkérlik). A fedezeti kíséretért a fedezetet igénybevevők kilométerenkint minden csendőr részére 27 fillér kíséreti díjat fizetnek.

A kíséreti díjat közvetlenül a csendőrt kivezénylő őrsparancsnok nyugtájára fizetik, aki azt az igényjogsultak kezeihez juttatja.

Éjjeli kíséretért is csak ez a díj illetékes. Kíséreti díj csak tényleges kíséretért jár.

Visszautazásnál kíséreti díjat csak akkor fizetnek, ha a járőr visszafelé is kíséretet teljesített.

VI. FEJEZET.

Átalány-illetmények.

A) Az átalányok rendeltetése.

Az átalány-illetmény olyan pénzbeli járandóság, amely meghatározott kiadásoknak rendszeres és kizárólagos fedezésére van rendelve. Számadás tárgyát csak a külön megjelölt esetekben képezi.

Az átalányokat általában négy csoportba sorolhatjuk:

1. irodai, írószer és irodavilágítási, valamint fenntartási átalányokra;
2. gazdasági átalányokra;
3. egyéb (különleges) átalányokra és
4. fűtési átalányra.

Ezekből az átalányokból csak az őrsöket érdeklő terjedelemben adunk tájékoztatást.

B) Irodai, írószer és irodavilágítási átalányok.

A szakaszparancsnok irodai teendőinek ellátásához, az őrsparancsnok pedig az őrsiroda fenntartására irodai átalányt kap, amely havi kiszabatban van megállapítva, és pedig

a szakaszparancsnok számára minden alárendelt őrse és különítménye után (kivéve a helyi őrsöt) havi — P 23 f.

az őrsparancsnok részére a gyalog, lovas, vegyes, közlekedési, híradó, vasúti és repülőtéri őrsiroda után egyaránt, az osztály- és szárnyparancsnokság székhelyén havi 3 P 48 f.
külőrsök és különítmények után havi. 2 P 32 f.

Ebből az átalányból fedezi a szakaszparancsnok a jelentéseihez szükséges irodai papír és írószer költségeit;

az őrsparancsnok az őrs vezetéséhez szükséges írópapír, író- és irodaszerek költségeit, a hivatalos kiadványok továbbításához szükséges borítékok és esomagolószerek (pecsétviasz, spárga, zsinór, stb.) költségeit, valamint az olyan előjegyzések, nyomtatványok beszerzéséből felmerült kiadásokat, amelyeket nem a kincstár, vagy a gazdasági átalány, avagy a tömeg terhére kell beszerezni.

Az irodaátalányt az igényjogosult részére havonta előre folyósítják. Felhasználásukról előjegyzést nem kell vezetni és a kincstárral szemben további elszámolás alá nem esnek. Az igényjogosult köteles azonban gondoskodni, hogy az iroda vezetéséhez szükséges kellékek meglegyenek.

Fogyatékbba jutás esetén az igényjogosult a már felvett irodaátalányt nem fizeti vissza, de az átadás napját követő naptól a hó végéig eső hányadot az utódjának kell átadja. Az utód az előd által megvásárolt cikkek készletét beszerzési áron megváltja.

Az őrspaarnesnok az őrsiroda világítására a téli hónapok alatt, vagyis október 16-ától április 15-éig havi 2 pengő 32 fillér világítási átalányt kap. Ezt részére havonta előlegesen folyósítják.

C) Gazdasági átalányok.

A gazdasági átalányok alap- és fokozati illetékből tevődnek össze.

Az alapilleték az igényjogosult csendőrőrs részére az elhelyezés és berendezés után bizonyos szolgáltatások (tisztogatás, világítás, stb.) költségeinek fedezésére egy évre megállapított állandó összeg figyelembevételével havi részletekben illetékes átalány. Az alapilleték egy évre megállapított összegét 12 havi egyenlő részletben folyósítják.

A fokozati illeték az igényjogosult csendőrőrs részére a rendszeresített, illetve tényleges legénységi és lólétszám után bizonyos szolgáltatások költségeinek fedezésére a fejenkénti évi kiszabott figyelembevételével havi részletekben illetékes átalány.

Az őröket (gyalog, lovas, vegyes, közlekedési, híradó, vasúti és repülőtéri) megillető gazdasági átalányok az alábbiak:

Átalányok a laktanyák és fogdahelyiségek után.

1. Tisztogatási átalány.

A laktanyafolyosók és az udvar seprésére, a lakószobák és fogdahelyiségek tisztántartására, a lámpák meggyújtására és seprők beszerzésére a külön laktanyában elhelyezett minden őr havi 4 pengő átalányt kap, mely a kincstárral szemben többé elszámolás tárgyát nem képezi. Az átalányt minden hó 1-én előlegesen folyósítják az őr részére.

Ez az átalány a laktanya után illetékes. Ha több (pld. gyalog-, közlekedési és vasúti) órs közösen van egy laktanyában elhelyezve, akkor ezt az átalányt csak ezek egyike kaphatja.

2. Bútorfestési átalány.

Az órs, bútorzatának újbóli és utánfestésére — létszámra tekintet nélkül — havi negyven fillér bútorfestési átalányt kap, melyet minden hó 1-én előre folyósítanak részére.

Ezt az átalányt az órs, bútorzatának időközönkénti utánfestésére és szükség esetén minden negyedik évben újbóli átfestésére kapja.

A kerület székhelyén levő órs bútorfestési átalányban nem részesül. Ennek használatában levő kinestári bútorzatot a szükséghez képest kell átfesteni, melynek költségeire az engedélyt az évi elengedési kimutatásban, sürgős esetekben pedig esetről-esetre a belügyminiszter úrtól előzetesen kell kérni.

3. Világítási átalány.

Minden órson egy, egész éjen át égő lámpát kell fenntartani. E világításból felmerülő költségek fedezésére az órs részére minden nyári hónapra 1 pengő 60 fillér, minden téli hónapra 3 pengő 20 fillér világítási átalányt állapítottak meg.

Nagyobb épületeknél az okvetlenül egész vagy fél-éjjelen át fenntartani szükséges lámpák számát bizottságilag állapítja meg az órs és bizottsági jegyzőkönyv alapján a felszámítási engedélyt szolgálati úton a belügyminiszter úrtól kéri.

Ott, ahol villanyvilágítás van, az órslaktanyák *külső* villanyvilágítását az órs szintén ebből a világítási átalányból fedezi.

A legénységi lakószobák világításáról — tekintet nélkül a világítás módjára — a legénység (közgazdálkodás) a sajátjából gondoskodik.

4. Konyhaberendezési átalány.

A legénységi konyhák első berendezési költségeit a kincstár viseli.

A konyhaberendezési tárgyak állandó jókarban tartására és utánpótlására minden órs, létszámra tekintet nélkül, minden hó 1-ső napján előlegesen 50 fillért kap.

5. Fogdahelyiségek után járó átalány.

Takarók és szalmazsákok tisztítására, szalmazsákok új és utántöltésére, minden rendszeresített ágyneműkészlet után, évente 2 pengő és 10 fillért kap az az órs, ahol fogda van.

Az átalányt minden év január hó 1-én fizetik ki.

Átalány a legénységi ágyneműek tisztántartására.

Minden legénységi egyén részére 4 lepedő és 2 vánkoshéj van rendszeresítve. Ezek mosatását, illetve kicserélését május hó 1-től október végéig minden 14. napon, november 1-től április végéig pedig havonta egyszer eszközli az órs.

Minden lepedő egyszeri mosatásáért, mint állandó átalányt, havonként előlegesen 10 fillért, és minden vánkoshéj mosatásáért 6 fillért lehet számításba venni. Az összeget a rendszeresített létszámhoz képest számítja fel az órs.

Átalány a legénységi ágyneműek jókarbantartására.

Minden órs a használatában lévő ágyneműek teljes elhasználásáig azoknak jókarban tartásáról gondoskodni

köteles. E célból a már elhasznált, ócska ágyneműekből és szalmazsákokból foltozásra valóval látják el őket.

A javításból származó költségek fedezésére minden órs, a rendszeresített létszám után, havonként előlegesen 4 fillért kap.

Átalány a téli és nyári takarók, szalmazsákok és lószőrvánkosok tisztítására.

A takarókat, szalmazsákokat és vánkosokat minden évben egyszer, és pedig július hónapban kell tisztíttatni.

Az állandó évi átalány egy nyári és egy téli takaró után, 30 fillérral számítva, 60 fillér, s egy szalmazsák és lószőrvánkos után együtt 30 fillér. Ezt az órsöknek, a rendszeresített létszám után, előleges havi részletekben fizetik.

A lovas órsök a lóápoló téli takarója, szalmazsákja és vánkosa tisztítására évenként 50 fillért kapnak.

Szalmazsák-töltési átalány.

Ez az átalány, a minden év szeptember 1-én újra töltésre kerülő, továbbá a minden év március 1-én, június 1-én és december 1-én való utántöltésre kerülő szalmazsákok száma után illetékes.

Az e célra szükséges ágyszalma bevásárlására meghatározott évi átalány:

a teljesen új töltésre 80 fillér,
és minden utántöltésre, 40 fillérral számítva, 1 pengő
20 fillér, mely összegeket az órsöknek a rendszeresített létszám után havi részletekben fizetik.

A lovas órsök lóápolójuk után ugyanezt az átalányt kapják.

Lóápolási és istállófelszolgálati átalány.

A lovas és vegyes őrs minden, az őrsön tényleg meglévő ló, de legkevesebb 5 ló után naponta 40 fillér átalányt kap, mely összegből lóápolót, vagy istállósolgát kell tartania. Ezt az átalányt havonként előlegesen folyósítják.

Az osztály vagy szárny székhelyére súlyosabb betegségek gyógykezelése, felülvizsgálat, vagy más okokból bevezetett lovak után a lóápolási átalányt itt is külön fel lehet számítani.

Ez az átalány csakis azoknak az őrsöknek illetékes, ahol lovak tényleg vannak.

Azon lovas vagy vegyes őrsök részére tehát, amelyek lóval bármily okból még egyáltalában nincsenek ellátva, ez az átalány nem illetékes.

Lóvasalási átalány.

Szolgálati lovak vasalására a lovas és vegyes őrs minden rendszeresített ló után évente 23 pengő átalányt kap.

Az átalányt az őrsök előleges havi részletekben kapják.

A szolgálati lovak vasalásának szabályszerű fogantatásáért az őrsparancsnok mindenkor személyesen felelős.

A lóvasalási átalány ugyanazon őrsök részére illetékes, mint a lóápolási és istálló felszolgálati átalány.

T Á B L Á Z A T

az őrsök részére rendszeresített gazdasági átalányról és annak elosztásáról.

N e v e z e t e s e n		Alapilleték		Fokozati illeték				Megjegyzés	
		egy évre	egy óra	egy évre		egy óra			
		P	f	P	f	P	f		P
I. A gyalog (közlekedési-, híradó-, vasúti-, repülőtéri) őrs számára.									
Laktanya tisztántartására		48
Laktanya világítására		28	80
Gépszín világítására	
Konyhaberendezések jókarbantartására és utánpótlására		6
Bútorfestési átalány		4	80
Ágynemű tisztántartására		4	68	.	.
Ágynemű jókarbantartására		48	.	.
Takarók, szalmazsákok és vánkások tisztítására		90	.	.
Szalmazsákok új és utántöltésére		2	.	.	.
Összesen :		87	60	7	30	8	06	.	67
II. A vegyes vagy lovas őrs számára.									
<i>a) az elhelyezés és legénység után</i>									
Laktanya tisztántartására		48
Laktanya világítására		28	80
Konyhaberendezések jókarbantartására és utánpótlására		6
Istállók világítására		4	80
Lóápoló szalmazsákjának új és utántöltésére		2
Lóápoló teli takarója, szalmazsákja és vánkosa tisztítására		.	50
Bútorfestési átalány		4	80
Ágynemű tisztántartására		4	68	.	.
Ágynemű jókarbantartására		48	.	.
Takarók, szalmazsákok és vánkások tisztántartására		90	.	.
Szalmazsákok új és utántöltésére		2	.	.	.
Összesen :		94	90	7	91	8	06	.	67

A rendszeresített legénység, valamint az őrs megerősítésére tartósan vezényelt legénység után fejenként

A laktanyatisztogatási átalány a laktanya után illetékes. A gyalog-őrssel közös laktanyában elhelyezett közlekedési-, híradó-, vasúti-, vagy repülőtéri-őrs laktanyatisztogatási átalányban nem részesül. A szolgáltatást a gyalog-őrs teljesíti. A gépszín világítása után az átalány külön megállapítás tárgyát képezi. (III. szab. 56. §. 3. pont.)

A laktanyatisztogatási átalány a laktanya után illetékes. A vegyes- vagy lovas-őrssel közös laktanyában elhelyezett közlekedési-, híradó-, vasúti- vagy repülőtéri-őrs laktanyatisztogatási átalányban nem részesül. A szolgáltatást a vegyes- vagy lovas-őrs teljesíti.

Megjegyzés:

A kerület székhelyén levő gyalog-őrs évi alapilletéke 82 P 80 f, havi illetéke 6 P 90 f, a kerület székhelyén levő lovas- vagy vegyes-őrs alapilletéke évi 90 P 10 f, havi illetéke pedig 7 P 50 f, mert bútorfestési átalányt nem kapnak.

A gyalog-, vegyes- vagy lovas-őrssel közös laktanyában elhelyezett közlekedési-, híradó-, vasúti- vagy repülőtéri-őrs évi alapilletéke 39 P 60 f, havi illetéke pedig 3 P 30 f, mert laktanyatisztogatási átalányban külön nem részesülnek.

Nevezetesen		Alapilleték				Fokozati illeték				Megjegyzés	
		egy évre		egy órára		egy évre		egy órára			
		P	f	P	f	P	f	P	f		
b) a legénységi szolgálati lovak után		Ezek az átalányok csak azoknak az őröknek illetékesek, ahol lovak tényleg vannak. Azok a lovas-, vagy vegyes-őrök, amelyek bármily okból lóval még egyáltalában nincsenek ellátva, ebben az átalányban nem részesülnek.	
Istállók világítására	a rendszeresített lóállomány után havonként		2	40	.		.
Lovak vasalására			23	.	.		.
Lovak ápolására	a tényleg meglévő, de legkevesebb 5 ló után havonként		146	.	.		.
Összesen:		172	40	14	28
III. A fogdahelyiségek után											
Takarók és szalmazsákok tisztítására	minden ágyneműkészlet után		.	60	Ezt az alapilletéket minden év január 1-én a helyi-őr veszi fel.
Szalmazsákok új és utántöltésére			1	50	
Összesen:		2	10	

Istállók világítására és az istállószerék jókarbantartására szolgáló átalány.

Lovasított őrök istállók világítására és istállószerék jókarbantartására évi 4 pengő 80 fillér, továbbá minden ló után évenként 2 pengő 40 fillér alapilletéket kapnak.

*

Az őrök gazdasági átalányait alap- és fokozati illeték szerint részletezve, a csatolt táblázatok tüntetik fel, amelyek részletes útmutatást nyújtanak azok illetékességére és felszámítására.

A gazdasági átalányok kezeléséről e „Tájékoztató” II. Részének III. fejezete ad tájékoztatást.

D) Egyéb átalányok.

Vízfordási átalány:

Azoknak az őröknek, melyeknek laktanyájában ivásra és főzésre alkalmas jó ivóvízű kút nincs és a háztartáshoz szükséges vizet legalább 500 lépés távolságról kell hordaniok a laktanyába, vízfordási átalányra van igényük. Az engedélyezett vízfordási átalányból vízellátásra a közigazgatás és a laktanyában lakó nős csendőregyének egyaránt igényjogosultak.

A vízfordási átalány összegét a csendőrkerületi parancsnokság indokolt felterjesztése alapján a belügyminiszter úr határozza meg.

Élelmicikkszállítási átalány:

Azok az őrök, amelyek állomáshelyükön a szükséges hús- és kenyérszállítást, továbbá a még szükséges egyéb élelmiszereket nem tudják bevásárolni, élelmicikkszállítási átalányra tarthatnak igényt.

Az átalány összegét a csendőrkerületi parancsnokság indokolt felterjesztése alapján a belügyminiszter úr határozza meg.

A felterjesztéshez csatolandó helyhatósági bizonyítványban meg kell jelölni az őrállomás és a szállítási hely közötti távolságot, igazolni kell továbbá, hogy az őrök székelyhelyén hús- és kenyérszállítást nem kaphatnak s a javasolt átalány a helyi viszonyok árainak megfelelnek.

E) Fűtési átalány.

Az őriroda és a legénységi szobák fűtéséről a kincstár gondoskodik oly módon, hogy az őrök részére fűtőanyag helyett átalányt ad, amelyből az őrök a tüzelőanyagszükségletét maga szerzi be. A fűtési átalány minden év október hó 16. napjától a következő év április hó 15-éig be-

zárólag illetékes. Ezt a hat hónapot fűtési időszaknak nevezzük.

A fűtőanyag a figyelembe jövő szobák ablakainak számához képest

egyablakos szoba után havi	330,
kétablakos szoba után	440

kilogramm kemény tüzifa mennyiségben van megállapítva.

Egy köbméter kemény tüzifát 423 kilogrammal, egy köbméter puhafát pedig 282 kilogrammal kell számítani. Egy és fél köbméter puha fűtőfa tehát egy köbméter kemény tüzifával egyenlő értékű.

Az őrshöz általában egy egyablakos és egy kétablakos szoba után illetékes a fűtési átalány. A 8 főnél nagyobb létszámmal rendszeresített őrshöz — tekintet nélkül a létszámra — még egy kétablakos szoba után illetékes a fűtési átalány. Az egyablakos szoba utáni átalányt az őrsiroda, a kétablakos szoba, vagy szobák utáni átalányt pedig a legénységi szobák fűtésére kell fordítani. Több szoba után az őrshöz még akkor sem részesülhet fűtési átalányban, ha a létszáma magasabb lenne.

A fűtési átalányt a fentiekben ismertetett számítás alapulvétele mellett az október hónapban fennálló helyi piaci áraknak megfelelően — a helyi piaci fuvar, felvágási és elrakási díjakat is beleszámítva — állapítják meg. Az árakat a helyi hatóság a közigazgatási hatóság részéről láttamozott faárigazolvánnyal igazolja, melynek alapján a fűtési átalány mérvét a belügyminiszter úr három esztendőre előre hagyja jóvá. A fűtési átalány a fűtési időszak kezdetétől havonta előre illetékes. A fűtési átalánnyal elszámolni nem kell, de a fűtési átalányt felvevő az őrsiroda, a közigazdálkodás pedig a legénységi szobák fűtéséről gondoskodni köteles.

A rendkívüli hideg éghajlatú vidéken levő őrök (havasi őrök) részére a belügyminiszter úr az illetékes fűtési átalány pótlékolását engedélyezheti.

A hazai tüzelőanyaggazdálkodással kapcsolatos korlátozások következtében a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter úr a hazai szénrel való tüzelést kötelezővé tette. E rendelkezés szerint fát általában csak begyűjtéshez szabad használni, tüzelni hazai szénrel kell. Fával állandóan csak ott szabad tüzelni, ahol széntüzelésre alkalmas kályhák nincsenek, vagy ahol a vidéki beszerzési körülményeket tekintve, a fatüzelés gazdaságosabb, mint a széntüzelés.

VII. FEJEZET.

Egyéb járandóságok.

A) Hivatalos postai küldemények szállítása.

Az olyan őrön, amelyiknek állomáshelyén, vagy az azzal egybeépült községben, vagy az őr állomáshelyétől 2 km-en belül fekvő községekbe postahivatal nincsen, a postai küldeményeknek az illetékes postahivatalhoz továbbítása és elhozatala végett a belügyminiszter úr előzetes engedélye alapján küldöncöt lehet felfogadni. A küldönc lehetőleg valamelyik hatóságnak vagy a községi előljárásnak levélhordásra alkalmazott közege legyen, de alkalmasabb vállalkozó esetén más megbízható egyén is lehet.

A küldönc felfogadására vonatkozó felterjesztés alapja a hatósági bizonyítvány, melyben a helyi hatóság az őrnek az illetékes postahivaltól való távolságát, az ajánlkozó küldönc megbízhatóságát és a kívánt bérnek a helyi viszonyoknak megfelelő voltát igazolja.

Felfogadás esetén a küldönccel szerződést kell kötni és bérét bélyeges nyugtájára a szerződésben kikötött határidőben részére utólag kell fizetni.

B) Jutalmak és segélyek.

1. A csendőrlegénység jutalmazása évenként a csendőrnapon a honvédelmi miniszter úr által a kezelésében lévő jutalmazási alapból történik. A jutalmazási alapnak rendeltetése, hogy kamataiból olyan legénységi egyének, akik magukat a közbiztonsági szolgálatban különösen eredményes működéssel kitüntették, érdemeik fokára, a tanúsított észszerűségükre és tetteirejükre figyelemmel jutalmat kaphassanak.

A csendőrségi költségvetésben jutalmak és segélyek céljára biztosított hitelből évente jutalomban részesülnek a csendőrnapon a javaslatba hozott érdemes szakaszparancsnokok, őrsparancsnokok, általában az olyan csendőrök, akik a közbiztonsági szolgálatban átlagon felüli tevékenységet mutattak fel. Az ilyen csendőrlegénységet a honvédelmi miniszter úr elbírálása alapján a belügyminiszter úr jutalmazza. Kiváló szolgálati teljesítményekért esetenként is részesíthet valakit a belügyminiszter úr jutalomban.

2. Segélyért olyan csendőrlegénység folyamodhatik, akinek illetményein kívül más jövedelme nincs és vagy saját maga, vagy családja önhibáján kívül rendkívüli okok következtében olyan szorult anyagi helyzetbe jutott, hogy anyagi helyzetén csak azonnali pénzbeli segélyezéssel lehet segíteni. Ilyen esetek lehetnek a kérelmező családjában előfordult rendkívül költséges megbetegedések, műtétek, melyeket honvédkórházban nem lehetett végrehajtani, továbbá vagyoni kárt okozott betöréses lopás, rablás, víz-, vagy tűzkár, súlyos balesetek, stb. Ideszámíthatjuk a komplikációval járt gyermekszületek

súlyosabb eseteit, amelyek különösen elszigetelten falvakban élőknek nem várt kiadást okoztak. Általános indokok, amelyek úgyszólván mindenkinél fennállanak, pl. nehéz megélhetési viszonyok, fogkezelés, stb. segély kérelemre nem adnak alapot.

A gyermekszületések egyszerű eseteiben a legénység a fentiekől függetlenül kérheti gyermekszületési segélyben részesítését. Ehhez a kérelemhez csak a születésről szóló értesítést kell csatolni. Az ilyen kérelmeknél különösebb indokokat felhozni nem szükséges. Ezek a kérelmek a belügyminiszter úr részéről a költségvetésileg rendelkezésre álló hitel mérvéhez képest nyernek elbírálást.

C) **Illetményelőleg.**

Tényleges szolgálatban álló legalább őrmesteri, vagy ennél magasabb rendfokozatú csendőrlegénység rászorultság esetén egy-, vagy kéthavi havizsoldjának és esetleg csendőrségi pótdíjának megfelelő összegű illetményelőleget kérhet, ha önhibáján kívül betegség, családi vagy vagyoni csapások folytán szorult anyagi helyzetbe jutott és szolgálatának minden tekintetében megfelel.

Az illetményelőleg iránti kérelemhez két tanú által aláírt nyilatkozatot kell csatolni, hogy a kérelmező az illetményelőleg visszafizetésére megállapított részleteknek illetményeiből levonásába beleegyezik.

Az illetményelőleget a területi őrsőkre beosztott legénység részére az illetékes kerületi parancsnokság, a központi szervek alárendeltségébe utalt őrsők legénysége részére pedig a belügyminiszter úr engedélyezi.

Az egyhavi illetményelőleget 6 havi, a kéthavi előleget 12 havi egyenlő, egymástkövető részletben fizeti vissza a felvevő.

Újabb illetményelőleget senki sem kaphat addig, amíg a korábban engedélyezett illetményelőleg visszafizetésére megállapított 6, illetőleg 12 hónapi határidő nem telt el, még akkor sem, ha az érdekelt esendőr a korábban felvett illetményelőleget visszafizette.

Nem kaphat illetményelőleget az olyan esendőr, aki-
nek illetményeire bírói foglalást vezettek, vagy a foglalás
alá eső illetményeit meghaladó kincstári tartozása van.

VIII. FEJEZET.

Szolgálati lovak élelmezése.

A) Lótáp.

Az őrsbeli kincstári szolgálati lovak élelmezése napi adagokban van megállapítva. A lótáp rendszerint zabból és szénából, esetleg lucernából, heréből, vagy muharból, kivételesen szecskával kevert abrakból áll. A lótáp kiegészítő része az alomszalma.

Az őrsbeli legénységi szolgálati háttaslovak napi lótápadagja:

3.000 gr zab,

3.600 gr széna (lucerna, here, muhar) és

2.800 gr alomszalma.

B) Lótáppótlék.

Betegség folytán lesoványodott, elgyengült szolgálati lovak részére a csendőrségi állatorvos javaslatára 4 hét tartamára a kerületi parancsnokság engedélye alapján, ha pedig szükséges, továbbra a belügyminiszter úr engedélye alapján, naponként 840 gr zabból, vagy 1.100 gr szénából álló táppótléket lehet kiszolgáltatni.

Esetleges változások feljegyzésére szánt hely

A változott rész számjelzése (színes irónnal a megfelelő lapszélre írva)	A megfelelő lapoldal száma	A változás lényege

Esetleges változások feljegyzésére szánt hely

A változott rész számjelzése (színes írónnal a megfelelő lapszélre írva)	A megfelelő lapoldal száma	A változás lényege

II. RÉSZ.

AZ ŐRSPARANCSNOK
FONTOSABB GAZDÁSZATKEZELÉSI
TENNIVALÓI.

BEVEZETÉS.

E Tájékoztató II. Része nem ölel fel minden gazdasági vonatkozású teendőt, hanem csupán *gyakorlatias tájékoztatást* nyújt olyan ügyekben, melyek a legtöbb örsön — tehát elsősorban gyalogos külörsökön — a leggyakrabban fordulnak elő és amelyekre nézve az örsök előljáró parancsnokságaiktól esetenkénti útmutatást többnyire nem kapnak. A mindennapi gazdaságkezelés terén kíván tehát e tájékoztató az örsöknek segédkezet nyújtani.

A csendőrörsök anyagi ügyeinek intézését — gazdaságkezelését — a „Gazdaságkezelési utasítás a m. kir. csendőrörsök számára“ (Cs. 13.) elnevezésű utasítás (röviden: Örgazdaságkezelési utasítás) szabályozza. Ez az utasítás 1912. évben került kiadásra s az abban foglalt rendelkezések jelentős része az idők folyamán módosult. Ezeket a módosításokat külön rendeletek tartalmazzák.

A csendőrségnél a gazdasági, számviteli és nyilvántartási tennivalókat, vagyis az anyagi végrehajtó szolgálatot a gazdaságkezelési szervek végzik és pedig:

- a) a központi gazdasági hivatal, Budapesten;
- b) a törzsgazdasági hivatalok, a kerületi parancsnokságok székhelyén, kerületi parancsnokságnak alárendelve és
- c) az osztálygazdasági hivatalok, osztályparancsnokságok székhelyén, osztályparancsnokságoknak alárendelve.

A központi gazdasági hivatal feladata a központi

igazgatás szerveivel, különösen a csendőrségi felszerelési anyagraktár működésével kapcsolatos pénzkezelési teendők elvégzése, míg a törzsgazdasági hivatalok a kerületen belüli gazdaszatkezelési szolgálat irányítására és ellenőrzésére vannak hivatva. Az őrsök gazdaszatkezelésével *közvetlen* kapcsolatban nincsenek. Az a gazdaszatkezelési szerv, mely a legközelebbi kapcsolatban van az őrsökkel: az osztálygazdasági hivatal.

Ha ebben a Részben csupán „gazdasági hivatal“ van említve, az alatt mindig az illetékes osztálygazdasági hivatalt, a felemlített parancsnokságok alatt mindig az őrs illetékes előljáró parancsnokságait és a „csendőr“ elnevezés alatt minden ténylegesen szolgáló legénységi állományú egyént kell érteni.

Dienes Andor g. fhdgy.

Általános tudnivalók.

Az őrök gazdaságkezelési tennivalói általánosságban három csoportra oszlanak:

a) az illetmények, pénz-, termény- és anyagjárandóságok, valamint a *pótlendő* fegyverzet, szerelvény, lőszer, ruházat, lábbeli és berendezés igénylése;

b) ezeknek az illetményeknek, járandóságoknak kifizetése, illetve a cikkek szétszítása és az ezzel kapcsolatos nyilvántartás és kezelés;

c) elhelyezési ügyeknél való közreműködés, az osztályparancsnokság irányítása mellett.

Az őr teendői közé tartozik az élelmezési állomány nyilvántartása is, azonban ez kizárólag gazdaságkezelési teendőnek nem tekinthető. Az élelmezési állomány nyilvántartására az őrön a Szolgálati havifüzet szolgál, melynek rendeltetése elsősorban a „közbiztonsági“ és „belső“ szolgálat naplószerű nyilvántartása és csak *együtt* szolgál az élelmezési állomány nyilvántartásra is.

Fenti tennivalókat az őrparancsnok (távollétében helyettese) végzi s azért ő felelős.

Az illetmények, járandóságok, stb. igénylése beadványokkal, meghatározott minta szerint szerkesztett és kitöltött űrlapokkal vagy jelentésekkel történik. A nyilvántartás céljaira — pénzeknél — a számlakönyvek, naplók, míg a cikkeknel a leltárak szolgálnak. A pénzek kifizetését, vagy a cikkek átvételét az okmány megfelelő rovatában igazolja az átvevő, illetve erről nyugtát ad. Azon-

ban a helyben kifizetendő pénzeket minden esetben kézbesítőkönyvvel kell átadni, még akkor is, ha az összeget a felvevő egyébként nyugtázza is.

Hivatalos pénzek az őrsre posta útján érkeznek, csekkfizetési utalvánnyal vagy postautalványon. A csekkutalás a pénzküldés korszerű módja. Az őrsre főleg a gazdasági hivatal utal csekk útján pénzt, mert a gazdasági hivatalok postatakarékpénztári csekkszámlákkal rendelkeznek. Az őrsre érkezett pénzküldeményeket — tekintet nélkül az összeg nagyságára — a postán egyidejűleg megjelenő két csendőr (pénztárbizottság) veheti át, postai átvevőkönyvvel. Az átvételt mindketten aláírásukkal és az őrs címnyomójának alkalmazásával tartoznak elismerni.

Az őrs a hivatalos pénzküldeményeit postautalványon továbbítja. Az utalványszelvényre minden esetben rá kell vezetni, hogy a pénznek mi a rendeltetése.

Az őrsön a hivatalos pénzeket az őrs pénztári bizottsága kezeli, mely két tagból áll: az őrsparancsnokból és az őrsre beosztott egyik csendőrből, aki rendszerint a mindenkori közigazdálkodásvezető.

A pénztári bizottság az elszámolás alá tartozó pénzeket az őrsirodában elhelyezett pénztartó asztalban őrzi, mely két zárral — és mindegyik zár 2—2 kulccsal van el látva. Az egy-egy zárhoz tartozó kulcsokat a pénztári bizottság tagjai őrzi, ügyelve arra, hogy a kulcsok egymás között neho gy felcserélődjenek. Ha valamelyik pénztári bizottsági tag az őrsállomásról eltávozik, akkor a kulcsot annak a csendőrnek adja át, aki helyettesítésére van hivatva. A két zár kulcsainak sohasem szabad egy ember kezébe kerülni s éppen ezért, ha mindkét pénztárbizottsági tag eltávozik — járőrszolgálatba indulás esetében is — és a laktanyában csak egy csendőr marad, akkor a kulcsokat magukkal tartoznak vinni. Ha a kul-

csok valamelyike elveszne, ezt az osztályparancsnokságnak azonnal be kell jelenteni. Új zár felszerelésének és új kulcsok beszerzésének költségeit az viseli, aki a kulcsot elvesztette.

A pénztári bizottság tagjai a hivatalos pénzek helyes kezeléséért és a pénzek meglétéért — anyagilag és feygyelmileg — *egyetemlegesen* felelősek. Ez azt jelenti, hogy nemcsak önmaguk, hanem a pénztári bizottság másik tagjának cselekményéből vagy mulasztásából bekövetkező károkért, vagyis *egymásért* is felelősséggel tartoznak.

Az őrs pénz- és értéküldeményeinek átvételét, esetleges felbontását, illetve csomagolását és feladását a pénztári bizottsági tagok együttesen tartoznak elvégezni. A postán elküldött hivatalos pénzek feladójaként azonban nem az őrs pénztári bizottságát, hanem magát az őrsparancsnokságot kell megnevezni.

Az őrs pénztárában magánpénzek sohasem lehetnek, csak a következő hivatalos pénzek:

a) az őrsre beosztottak illetménye (azok kifizetéséig, tehát egészen rövid ideig);

b) a gazdasági átalányszámlakönyv szerinti pénzmaradvány;

c) közzgazdálkodási pénzek és

d) esetleges egyéb, az őrsökre leadott és *elszámolás alá eső* pénzek, mint pl. lótápbeszerzésre, útielöllegekre, stb. kiadott pénzösszegek.

A Tájékoztató II. Részének felosztása.

Ebben az őrsgazdászatkezelési teendői a következő csoportokban vannak tárgyalva:

I. fejezet: Fontosabb időszaki beadványok szerkesztése. Itt általában a kerületi parancsnokságok által kiadott Beadványi Lajstromokra vagyunk figyelemmel, mivel az őrsparancsnoknak is e szerint kell felterjesztenie a beadványait.

II. fejezet: Az őrök által esetenként felterjesztendő, gyakoribb költségelméletek és beadványok szerkesztése.

III. fejezet: Gazdasági átalányok kezelése.

IV. fejezet: Leltári nyilvántartás. őrök használatában levő cikkek selejtezése és pótlása.

V. fejezet: Elhelyezési ügyek.

I. FEJEZET.

Fontosabb időszaki beadványok szerkesztése.*

A) A fizetési jegyzék.

A fizetési jegyzék az a beadvány, melyben az őrsgazdászat állományába tartozók havi illetményeit és az őrsgazdászat igényli.

* A ruhagazdálkodással kapcsolatos időszaki beadványok nincsenek itt tárgyalva, mert az 1941. évi új kiadású Ideiglenes Ruhagazdálkodási Utasítás minden őrsgazdászatban meg van. A leltári nyilvántartással, eleűgedéssel kapcsolatos időszaki beadványokat a Tájékoztató IV., míg a kinestári laktanyák javításával kapcsolatos beadványt az V. része ismerteti.

Az őrök által felterjesztett fizetési jegyzékekben igen gyakran fordulnak elő hibák, pedig a fizetési jegyzék hibátlan összeállítása csak a gondosságon múlik, mert sem az egyes rovatok kitöltése, sem azok összegezése különösebb gyakorlatot vagy rátermettséget nem kíván.

Az 1. számú melléklet egy gyalogőr fizetési jegyzékét szemlélteti, melynek rendszeresített létszáma: 6 fő.

I. számú
melléklet.

A fizetési jegyzék összeállítása a következőképen történik:

Először is beírjuk az őr fizetési jegyzékébe felveendő egyének neveit és rendfokozatait. *Névvel és rendfokozattal* mindenkit fel kell venni a fizetési jegyzékbe, aki az őr élelmezési állományában van; fel kell venni az őrre vezényeltet és az őrsről elvezényeltet, szabadságon, kórházban, fogházban levőket is, akár az őrön kapják az illetményüket, akár nem. Azokat azonban, akik *nem* az őrön kapják illetményeiket *csak* névvel és rendfokozattal kell szerepeltetni a fizetési jegyzékben és a „Megjegyzés“ rovatban meg kell jegyezni, hogy *hol* van az illető (pld.: „1941 május 16-a óta ideiglenesen a csíkszeredai őrön“), illetve honnan van vezényelve és honnan kapja illetményeit.

Ha egy csendőr az őr élelmezési állományából fogyatékbba kerül, vagy a vezényelt anyaőrsére bevonul, úgy *csak* a nevét és rendfokozatát — illetmények beírása nélkül — a legközelebbi fizetési jegyzékbe *még egyszer és utoljára* fel kell venni és az átvétel elismerésére szolgáló rovatban fel kell tüntetni, hogy milyen módon került fogyatékbba. (Pld.: „1941 június 15-én a borgóprundi őrre áthelyezve“, vagy: „1941 július 21-én meghalt“, stb.)

Ha egy csendőrt *első ízben* veszünk fel a fizetési jegyzékbe, akkor a „Megjegyzés“ rovatba be kell jegyezni, hogy honnan és mikor lett beosztva az őrre.

A fizetési jegyzékben szereplők névsorának beírása

után sorrendben kitöltjük a fizetési jegyzék többi rovatait, de csak azoknál, akik illetményeiket az őr útján kapják. A fizetési fokozat és a családi pótlékra igényjogosult családtagok számának rovata után bevezetjük a személyi rendszeres illetményeket.

Az illetmények bevezetésénél az őrparancsnok az előző havi fizetési jegyzék adataira támaszkodjon, figyelembe kell azonban vennie az esetleges változásokat. A változásokat a legutóbbi fizetési jegyzék felterjesztése óta megjelenő állományparancsok közlik. Ilyenek lehetnek: rendfokozatban előlépések, magasabb fizetési fokozatokba sorolások, családi pótlékok számában beállott változások: nősülés, gyermekek születése, halálesetek, törvényes életkor betöltése, ellátottság beállása, családi pótlék újabb folyósítása, stb. Az állományparancsokat az őr azonban csak a szárnyparancsnokság által körözve — tehát jóval azoknak megjelenése után — kapja meg. Azokat a változásokat, melyekről az őrparancsnoknak nem lehetett tudomása, a gazdasági hivatal vezeti keresztül a fizetési jegyzéken, helyesbítések alakjában. A személyi rendszeres illetményeket az erre szolgáló rovatban összegezzük. (Ez az első „Összesen“ rovat.)

Most következik a *levonások* beírása. Bevezetjük a nyugdíjjárulékok összegét, az esetleges fizetési előlegek és az illetményeket terhelő letiltások (pld. gyermektartási díjak), továbbá az önkéntes hozzájárulás (felajánlás) alapján igénybe vehető levonások havi részösszegeit. A levonásokat összegezzük. (Ez a második „Összesen“ rovat.) A szaklapokra és egyházi adókra vonatkozó — megengedett — levonásokat, valamint az Emlékallap részére levonásba hozandó töredékfilléreket nem itt állítja be az őrparancsnok, hanem azokat a fizetési jegyzék hátsó oldalán levő „Ebből“ rovatnál jegyzi elő levonásra a *gazdasági hivatal*.

A következő kitöltendő rovat az úgynevezett „*netto-rovat*“. Ez nem más, mint az első és a második „Összesen“ rovatok közötti különbözet.

A „*netto-rovat*“-hoz most hozzá kell még adnunk azokat az átalányokat, melyek felvételére nem a pénztári bizottság, hanem egyes személyek vannak hivatva. Ilyen átalány az őrsön: az őrs irodai átalány, *őrsiroda* fűtési és világítási átalány, melyet az őrsparancsnok illetményeinél kell beállítani. Így kapjuk meg a fizetési jegyzék „Összesen kifizetendő“ rovatát. Természetesen azoknál az egyéneknél, akik személyi átalányokat nem vesznek fel, az „Összesen kifizetendő“ rovat ugyanaz lesz, mint a „*netto-rovat*“.

Miután fentiek szerint a személyi illetmények és átalányok bevezetésével elkészült az őrsparancsnok, ezután a „Név“ és „Rendfokozat“ rovatba folytatólag beírja azoknak a nevét és rendfokozatát, akik az őrsről, vagy az őrsre vannak vezényelve, de bármily ok folytán illetményt nem ott kapnak. Ezeknél az összes többi rovatokat üresen hagyja, csupán a „Jegyzet“ rovatban közli a rájuk vonatkozó adatokat. Általában jegyezzük meg, hogy a „Jegyzet“ rovat arra szolgál, hogy abba az őrsparancsnok azokat a megjegyzéseit, melyekről a gazdasági hivatalnak tudni kell, pontosan vezesse be. Igaz, hogy a „Jegyzet“ rovat a legtöbb fizetési jegyzék nyomtatványban oly szűk, hogy abba néhány szónál több nem fér; ha tehát már előre látja, hogy terjedelmesebb bejegyzésre van szükség, akkor az őrsparancsnok megjegyzéseit az üresen maradt rovatokba írja be.

Közvetlenül az utolsónak beírt név után — a „Név“ rovatban — az őrsparancsnok sorban megnevezi azokat az *átalányokat*, melyeket az őrs pénztári bizottsága vesz fel s ezeknek összegeit a megfelelő rovatokba bevezeti, majd az „Összesen kifizetendő“ rovatban összegezi. Az őrs

gazdasági- és a legénységi szobák után járó fűtési átalányt mindig itt kell beállítani.

Végül kitölti a legalsó vízszintes — az ú. n. „vízszintes Összesen“ — rovatot, ami úgy történik, hogy az összes függőleges rovatoszlopokat összeadjuk. Ha összeadjuk a „vízszintes-Összesen“ tételeit, akkor ugyanannak az összegnek kell eredményként mutatkoznia, mint akkor, ha összeadjuk az „Összesen kifizetendő“ függőleges számszlopának tételeit. Ha tehát az utolsó vízszintes és az utolsó függőleges rovat összeadásainak eredményei egyeznek, akkor a fizetési jegyzék — számszerűleg! — helyes. Ezért nevezzük az utolsó vízszintes rovatsorok utolsó — közös — rovathelyét „Próbasarok“-nak.

A fizetési jegyzék tisztázati példányát, — keltezés, az őrsparancsnok általi aláírás és címnyoméval való ellátás után, — *úgy terjesszük fel a gazdasági hivatalhoz, hogy az oda a kifizetést megelőző hó 5-ig megérkezzék.* (Pld. a június havi fizetési jegyzéket május 5-re kell felterjeszteni.)

A gazdasági hivatal a fizetési jegyzéket átvizsgálja, esetleg helyesbíti és annak utolsó lapoldalára még rávezeti azt, hogy az „Összesen kifizetendő“ rovatban feltüntetett illetményeken felül még milyen illetmények, illetménymaradványok, vagy járandóságok lettek az őrsre leadva (ez az „Ehhez“ rovat), illetve ezekből mi lett még levonva. (Ez az „Ebből“ rovat). Ezután a gazdasági hivatal — a kifizetést megelőző hónap végén — a fizetési jegyzéket az őrsnek visszaadja. A gazdasági hivatal által leadott és helyesbített fizetési jegyzékről az őrsparancsnok azonnal készítsen egy ezzel pontosan egyező második példányt (tehát nem másolatot!), melyre azonban az „Ehhez“ és „Ebből“ rovatok adatait nem kell rávezetni. Az illetmények kifizetésénél mindkét fizetési jegyzéknek készen kell lenni.

Az őr a hónap első napján, vagy ha ez a nap ünnep, akkor az *előtte* lévő napon, kifizetés végett — két-három csekkfizetési utalványon — megkapja a fizetési jegyzék — „Ehhez“ és „Ebből“ rovat hozzáadása, illetve levonása utáni — végösszegét. A csekkfizetési utalványon fel van tüntetve, hogy mikor váltható be.

A csekkfizetési utalványokkal kiutalt összegeket az őrparancsnok adja össze és az eredménynek egyeznie kell a fizetési jegyzék „netto“-rovatának, valamint az „Ehhez-Ebből“-rovat alatti „Marad kifizetendő“-rovat együttes összegével. A gazdasági hivatal ugyanis a „netto“-rovat utáni átalányösszegeket átviszi a fizetési jegyzék utolsó lapoldalára.

A pénztári bizottság által a postáról elhozott illetményeket az őrön az őrparancsnok és két esendőr fizeti ki. Leghelyesebb minden egyes beosztott részére az őrön egy-egy névvel ellátott borítékot tartani készen és a szétosztás minden illetményfizetésnél ezekbe a borítékokba történjen. Mivel sokszor előfordul, hogy egy esendőr a rendszeres illetményein felül még más járandóságokat is kap a fizetési jegyzékkel (kórházköltségmaradvány, utazási illetmények, stb.), ezenkívül pedig egyesektől többféle levonás is történik, így helyes, ha a borítékon — irónnal — feljegyzi az őrparancsnok, hogy a rendszeres illetményeken felül még milyen hozzáadás és levonás történt, tehát mennyi a felveendő végösszeg. Külön elosztót szerkeszteni az illetmények szétosztásáról teljesen felesleges.

Az illetmény felvételére jogosult mindkét fizetési jegyzéken vezeték- és keresztneve, valamint rendfokozata aláírásával igazolja a felvételt. Az őr átalányait a pénztári bizottság veszi át

Távollevők illetményeit postautalványon utánuk kell küldeni és a gazdasági átalányból előlegezett portókölségnek a javadalmazás terhére való elszámolását kell kérni.

Távollevők illetményeinek a felvételét azonban a pénztári bizottság nem nyugtázhatja, hanem erről a távollevő köteles nyugtát küldeni, amit a fizetési jegyzékhez kell csatolni. A távollevő mindig a fizetési jegyzék *első* „Összesen“ rovatában kimutatott összeg felvételét köteles nyugtázni!

Az illetmények kifizetését végző bizottság a fizetés megtörténte után, a fizetési jegyzék mindkét példányának első lapoldalára az 1. számú minta szerinti záradékot vezeti rá és ezt a bizottság valamennyi tagja aláírja.

Az *eredeti* fizetési jegyzéket és ennek eredeti aláírásokkal, címnyomóval ellátott második példányát, a *következő havi* fizetési jegyzékkel együtt az őrs felterjeszti a gazdasági hivatalhoz. Az őrs tehát minden hó 5-re így *három* fizetési jegyzéket terjeszt fel a gazdasági hivatalhoz: a két folyó havit és egy következő havit.

B) A vezénylési pótdíjkimutatás.

A vezénylési pótdíjakat az őrs a vezénylési pótdíjkimutatással igényli.

A vezénylési pótdíjkimutatás rovatainak kitöltését a 2. számú melléklet szemlélteti.

A gyakorlatban kétféle vezénylési pótdíjkimutatás nyomtatvány-ürlapot ismerünk, úgymint: nagyalakú (297 × 420 mm) és kivalakú kimutatást (210 × 297 mm). Mindkét kimutatás rovatai teljesen egyformák, azonban amíg a nagyalakú kimutatásba azokkal a szolgálatokkal kapcsolatos vezénylési pótdíjakat kell beállítani, melyeket a csendőrségi javadalmazás térít meg, (az őrs rendes és ellenőrző járőrszolgálatain kívül ide tartoznak mindazon szolgálatok után felszámított vezénylési pótdíjak, mely szolgálatokat a csendőr — bár felhívás folytán — a közbiztonság és a rend fenntartása érdekében teljesít: körözött egyének bekísérése, képviselőválasztásokkal, leventék elő-

vezetésével kapcsolatos szolgálati ténykedések, stb.) addig a kisalakú kimutatásba azoknak a szolgálatoknak a vezénylési pótdíjait állítja be az őrsparancsnok, melyeket az őrs kifejezetten felhívás folytán — de nem kifejezetten az általános közbiztonság és rend fenntartása érdekében — teljesített. (Elrendelt elővezetések, szabadlábbon hagyott elítéltek bekísérése, végrehajtásokhoz és árverésekhez való kirendelések, stb.). Mivel ezeknek a szolgálatoknak a száma az őrsökön sokkal kisebb, mint a rendes szolgálaté, éppen ezért helyes, ha az igénylés is kisebb úrlapon történik.

A felszólított szolgálatok fejében járó vezénylési pótdíjakról — minden egyes szolgálat után — külön-külön kisalakú vezénylési pótdíjkimutatást kell szerkeszteni. *Ugyanazon* hatóság (idegen hatóság) felhívása folytán teljesített szolgálatok vezénylési pótdíjai azonban egy kimutatásba is beállíthatók. (Pl.: a beszercei kir. ügyészség által kiadott felhívások egy vezénylési pótdíjkimutatásba, de már a dési kir. ügyészség által kiadottak külön kimutatásba foglalandók). Felszólított szolgálatoknál esatolni kell az eredeti felhívást a vezénylési pótdíjkimutatáshoz.

A vezénylési pótdíjkimutatások rovatait az őrsparancsnok a szolgálati havifüzet alapján tölti ki. A kimutatást a hónap elejétől kezdve kell vezetni és a hónap végén összegezve, az őrsparancsnok által aláírva a szárnyparancsnoksághoz kell felterjeszteni úgy, hogy az oda a kimutatás lezárását követő hónap 5-ig megérkezzék (pl.: az április havi vezénylési pótdíjkimutatás május hó 5-ig). A szárnyparancsnokság a vezénylési pótdíjkimutatásokat átvizsgálás és megerősítés után a gazdasági hivatalnak küldi meg. A gazdasági hivatal a kimutatásokat illetményesség és számszerűség szempontjából ellenőrzi, ha szükséges, az őrstől felvilágosítást követel be és a kimutatás helyes végösszegét az őrs részére — csekken — kiutalja.

Olyan *szolgálati utazásoknál*, ahol az utazó csendőrnek az útban töltött időre pótdíj jár, a vezénylési pótdíjakat nem a vezénylési pótdíjkimutatásba kell beállítani, hanem az utazási számadásba.

A vezénylési pótdíjak leadásakor a vezénylési pótdíjkimutatások *nem* lesznek az órre leadva. Ezért a vezénylési pótdíjkimutatásokat úgy kell felterjeszteni, hogy a kimutatás utolsó függőleges rovatában a felvételre jogosultak a vezénylési pótdíj felvételét — vezeték- és keresztnevük, valamint rendfokozatuk aláírásával — már előre ismerjék el. Mivel ezek szerint a kifizetésnél a vezénylési pótdíjkimutatás nem áll az órs rendelkezésére, ezért az órsparkancsnok a csendőrök vezénylési pótdíjairól (adagonkint) pontos kimutatást vezessen.

Ha valamelyik csendőr az órsről a vezénylési pótdíj leadása előtt végleg eltávozna, akkor ennek a csendőrnek a vezénylési pótdíj követelését az órsparkancsnok a gazdasági átalánypénztárból fizesse ki, az eltávozó csendőr pedig az átvett vezénylési pótdíj összegéről adjon két tanúval is láttamozott írásbeli elismervényt, melyet készpénz gyanánt kell az átalánypénztárban őrizni mindaddig, míg a vezénylési pótdíjat a gazdasági hivatal kiutalja.

C) Dohányfelvételi nyugta.

3. sz.
melléklet.

Az órs a havi mérsékelt áru pipadohányszükségletéről a 3. számú melléklet szerinti „Nyugtá“-t állít ki két példányban és mindkét példányt az igénylési hónapot megelőző hó 15-ére (pl.: az augusztus havi szükségletről szóló nyugtákat július 15-ig) a gazdasági hivatalhoz felterjeszti.

A gazdasági hivatal, miután az igénylés helyességét megvizsgálta, a nyugtákat záradékolja és az órsparkancsnok mindkét példányt visszaküldi.

Az órs a kedvezményes áru pipadohányt e záradékolt

nyugta ellenében veszi át — az ár lefizetése mellett — a dohánynagyárustól (dohányelosztótól), aki a nyugta egyik példányát magánál visszatartja, míg a másik példányt kiszolgáltatási záradékkal látja el és az őrnek visszaadja.

A dohánynagyárus az igényelt dohányt a nyugtában feltüntetett igénylési időszak *előtt* legfeljebb annyi nappal köteles kiszolgáltatni, ahány napra az igénylés szól, az igénylési időszakon *belül* pedig az igénylési időszak első kétharmadában. Ez azt jelenti, hogy pl. azt a dohányt, melyet az őrsparnesnok a nyugta szerint *november 1-től 30-ig* terjedő időre igényel, a dohánynagyárus *október 2-től november 20-ig* bármikor köteles kiszolgáltatni.

A dohánynagyárus által visszaadott nyugta másodpéldányát (ami tulajdonképen ellennyugta) az őr egy naptári évre terjedő időre összefűzve, a naptári év végével a gazdasági hivatalnak felterjeszti.

D) Gyógyszerköltség kimutatás.

Kórházon kívüli gyógykezelés esetén a honvéd- és a polgári gyógyszerárakban beszerzett gyógyszerek költségeit az őr gyógyszerköltség-kimutatással igényli, mely kimutatásnak mellékletei: az orvosi gyógyszervények és a gyógyszer-költségszámlák.

A kimutatást a 4. számú melléklet szemlélteti.

A szabályszerűen kiállított vényeket (melyeken mindig ott kell lenni: a gyógyszereket rendelő orvos és a beteg nevének, továbbá rendfokozatának, — illetve, ha családtag, akkor a családfőhöz való viszonya megjelölésének, — alakulatának, lakeimének, az orvos igazolásának, hogy a rendelt gyógyszer a szorosán vett gyógykezeléshez tartozik — és ha a gyógyszer beszerzése polgári gyógyszerárban történt, akkor az egyszerű kiszolgáltatásra vonatkozó utasításnak is, valamint a gyógyszerek részletezett

4. sz.
melléklet.

értékének, a gyógyszerész aláírásának és címbélyegzőjének) a gyógyszerészeti általános szabályok szerint megszerkesztendő számlába kell a gyógyszerésznek foglalni akkor, ha a beszerzés polgári gyógyszerertárban történt.

A honvédgyógyszertárakban és a polgári gyógyszerertárakban beszerzett gyógyszerek költségeiről mindig külön-külön költségkimutatást kell szerkeszteni. A honvédgyógyszertárakban beszerzett gyógyszerekről külön gyógyszer számla nem szükséges, csak a vényeket kell csatolni.

Az órspanacsnok az órs állományába tartozók által benyújtott vényeket és gyógyszer számlákat gyűjti, majd ezeket a fentiek szerint — minden egyes igényjogosultról külön-külön — kimutatásba foglalja és a kerületi parancsnokság által kiadott Beadványi lajstromban meghatározott határidőre (legtöbb kerületnél minden hó 10-re) a gazdasági hivatalnak együttesen felterjeszti. Természetesen az ugyanazon családkhoz tartozó családtagok részére beszerzett gyógyszer költségekről nem kell külön-külön költségkimutatást szerkeszteni, hanem ezeket a családfő egy-egy kimutatásba foglalja össze.

A gyógyszer költségeket a gazdasági hivatal többnyire a fizetési jegyzék „Ehhez“ rovata alatt adja le az órsnak.

E) Távirat- és távbeszélő költségkimutatás.

Az órsök által szolgálati ügyekben feladott táviratok állami táviratoknak számítanak s ezeket — utólagos havi elszámolási kötelezettség mellett — hitelezve lehet a távirtdai hivatalokban feladni.

A távbeszélgetési díjak az órson szintén — mint egyébként minden távbeszélő-előfizetónél — hitelezve vannak és a felmerült díjak összegét havi összesítésbe foglalva közli a postahivatal az órssel.

A havi távirati és távbeszélő költségek elszámolása úgy történik, hogy az őr s a postahivatal által kimutatott költségeket a gazdasági átalánypénztárból előlegezi, majd e költségekről az 5. számú melléklet szerinti kimutatást állít össze s ezt a kerületi parancsnokság által kiadott *Beadványi lajstromban meghatározott határidőre* (legtöbb kerületnél *minden hó 10-re*) a gazdasági hivatalnak felterjeszti. Csatolni kell a kimutatáshoz a postahivatal távbeszélő-díjnyugtáját, továbbá — a beszélgetések ellenőrzése végett — az őrön vezetett távbeszélgetések könyvének kivonatát, amelynek „Megjegyzés“ rovatában részletesen meg kell indokolni, miért nem lehetett az egyes beszélgetésekkel kapcsolatos ügyeket írásban elintézni. A kimutatásba felvett távirati költségek igazolására a táviratok feladószelvényeit és a táviratok szövegének hiteles másolatát kell csatolni.

A magánjellegű távbeszélgetésekkel kapcsolatos díjakat a költségkimutatás „Összesen“ rovatából levonásba kell hozni.

A gazdasági hivatal — ellenőrzése után — a távirati és távbeszélőköltségek helyes összegét az őrnek kiutalja.

F) Portóköltség-kimutatás.

Az őr s a közönséges és ajánlott hivatalos levélküldeményeket díjatalányozottan adja postára.

A többi postai küldeményeket (hivatalos pénz-, csomag-, expresszlevél-küldemények) az őr úgy adja postára, hogy a posta által megállapított szállítási (portó) költségeket az őr készpénzben kifizeti és az így havonta felmerült költségekről költségkimutatást szerkeszt, melyet a kerületi parancsnokságok által kiadott *Beadványi lajstrom szerinti határidőre* (legtöbb kerületnél *minden hó 10-re*) a gazdasági hivatalhoz terjeszt fel.

A költségkimutatáshoz csatolni kell a feladást igazoló szelvényeket, vagy azok hiányában (pl. expresszleveleknél) a postafeladókönyv kivonatát.

Expresszlevelek díjainak felszámításánál jelteni kell részletesen, hogy miért volt feltétlen szükség a levélnek expresszküldeményként való feladására.

Külön költségkimutatást kell szerkeszteni a javadalmazást terhelő és külön az általános tömeget terhelő költségekről. Ügyszintén külön költségkimutatásba kell foglalni a honvédelmi tárcát terhelő esetleges költségeket.

A gazdasági hivatal a kimutatást és mellékleteit átvizsgálja és a portóköltségek helyes összegét többnyire a fizetési jegyzék „Ehhez“ rovata alatt adja le az őrsnek.

G) Nyomtatványbeszerzési költség-kimutatás.

A csendőrségi javadalmazás (vagyis a kincstár) terhére beszerezhető és az őrs ügyviteléhez szükséges nyomtatványok beszerzési költségét az őrs a gazdasági hivataltól igényli, miután azt az őrs irodai átalányból előlegezte. Az őrsparancsnok a nyomtatványok beszerzésekor — a nyomtatványárusító vállalatától — kapott nyugtán igazolja a nyomtatványok kifogástalan átvételét, azok szükségességét és a térítési összeg kifizetését. Ha csekklapon fizeti be az őrs a vállalatnak a nyomtatvány árát, akkor a fenti nyugta mellé csatolja a befizetést igazoló csekkszelvényt. A nyomtatványbeszerzési költségeket mindig kimutatásba foglalva terjeszti fel a gazdasági hivatalhoz a kerületi parancsnokság által kiadott Beadványi lajstromban előírt határidőre (ez a legtöbb kerületnél minden hó 10-e).

A gazdasági hivatal a nyomtatványbeszerzési költségek helyes összegét többnyire a fizetési jegyzék „Ehhez“

rovata alatt adja le az őrnek. A gazdasági hivatal azoknak a nyomtatványoknak az árát, melyeket nem a javadalmazásból, hanem máshonnan (a gazdasági átalányból, az irodaátalányból, vagy a legénység sajátjából) kell fedezni, a kimutatásból törli.

Jelenleg a javadalmazásból fedezendőek a következő nyomtatványok és anyagok:

a mintavételi jelentés, kísérő jegyzék,

erkölcsi és vagyoni bizonyítványok,

sommás jelentések,

szolgálati lapok,

figyelőlapok és betűsoros névmutató a figyelőlapokhoz,

ujjnyomatlap és

ujjnyomatfelvevő készülék tartozékainak pótlására: argentorat, indigópor és folipapír.

A tudakozólapok beszerzési költsége szintén a javadalmazást terheli, de ezeknek beszerzése központiasan történik. Az őr a tudakozólapokra vonatkozó igénylését a gazdasági hivatalhoz terjeszti fel a Beadványi lajstromban előírt határidőre, vagy esetleg külön kiadott parancsra. Az igénylés mindig egyévi szükségletet tüntessen fel. Mivel a tudakozólap 4 lapból áll, az őr annyiszor 4 drb tudakozólapot igényeljen, ahány egyént évente — előreláthatólag — prioráltat és hogy a félreértéseket elkerülje, igénylésében juttassa ezt kifejezésre pl. így: „Az őr részére 4×80 drb. tudakozólapot igénylek.“

H) Céltáblák helyreállítására és utánpótlására vonatkozó beadvány.

Ha a céllövészet honvéd lőtérén volt megtartva, úgy a lőtér használatával kapcsolatos költségek elszámolása nem tartozik az őrre. Ellenben, ha a céllövészet nem

katonai lőtéren, hanem valamelyik őrsön való összpontosítás útján volt megtartva, akkor a csendőrségi céltáblák helyreállítását vagy esetleges utánpótlását az az őrs tartozik elvégeztetni, amelyeknek leltári nyilvántartásában a helyreállítandó céltábla áll és ugyanez az őrs kéri az ebből felmerülő költségek elszámolását.

A céltáblák helyreállításának szükségességéről bizottsági jegyzőkönyvet kell felvenni, röviden kifejtve azt, hogy a céltábla valóban a céllövészet alkalmával, rendes használat mellett vált hasznavehetetlenné. A jegyzőkönyvet a céllövészetten jelen volt szárnyparancsnok, az őrsparancsnok és egy csendőr írják alá. A helyreállításra vonatkozó árajánlatokat költségkimutatásba kell foglalni és a jegyzőkönyvvel együtt — a kerületi parancsnokság által kiadott *Beadványi lajstromban előírt határidőre* — szolgálati úton az osztályparancsnoksághoz kell felterjeszteni. A költségek elszámolásának engedélyezése után a gazdasági hivatal a helyreállítás helyes összegét az őrsnek — többnyire a fizetési jegyzék „Ehhez“ rovatában — leadja.

Ott, ahol a Beadványi lajstromban a céltáblák helyreállítására vonatkozó beadvány felvéve nincs, az őrs a beadványt a céllövészet után azonnal terjessze fel a fentiek szerint, ha a helyreállítás szükségessége felmerül.

J) Közlönyök és lapok bekötési költsége.

A Csendőrségi Közlönyök a naptári év végén — a szám- és betűsoros tárgymutató leadása után — a javadalmazás terhére a legegyszerűbb kivitelben bekötethetők. A bekötési költség elszámolása végett az őrs a könyvkötő nyugtáját, — melyen az őrsparancsnok igazolja a kifogástalan bekötést és az összeg kifizetését — felterjeszti a gazdasági hivatalhoz.

A gazdasági hivatal a bekötésből felmerülő költségösszeget többnyire a fizetési jegyzék „Ehhez“ rovata alatt adja le az őrsnek.

Egyes őrsökön a Csendőrségi Közlönyök bekötése nehézségbe ütközik, mert az őrsállomáshelyen, vagy annak közelében nincs könyvkötő. Ezt a körülményt az őrs jelentse be a naptári év végével a gazdasági hivatalnak s ez esetben a gazdasági hivatal intézkedni fog a bekötendő közlönyöknek beszállítása és beköttetése iránt.

A bekötött Csendőrségi Közlönyöknek teljeseeknek kell lenniök, tehát az évfolyamokból egyetlen szám sem hiányozhatik. Ha évközben esetleg a Csendőrségi Közlöny valamelyik száma nem érkezne meg az őrsre, úgy az őrs az elmaradt példány pótlására vonatkozó felszólamlását ne szolgálati úton terjessze fel, hanem az elmaradást azonnal jelentse levelezőlapon (Szolgálati jegyen) a Csendőrségi Közlöny szerkesztőségének.

A *Csendőrségi Lapok*-at a gazdasági átalány terhére kell beköttetni.

II. FEJEZET.

Az őrsök által esetenként felterjesztendő, gyakoribb költségokmányok és beadványok szerkesztése.

A) Utazási számadások szerkesztése.

Az utazási számadás a szolgálati utazásokkal kapcsolatos költségek elszámolására szolgál. Az őrsparancsnok az útbaindítandó szállítmány parancsnokát, illetve egyenkénti utazásnál az útbaindított csendőrt az utazási számadással egy íven lévő „Menetlevél“-lel köteles ellátni. Ha a szolgálati utazás sürgőssége miatt menetlevél nem volna kiállítható, vagy ha az utazás szükséges-

sége járőrszolgálat teljesítése közben merülne fel, úgy utazási igazolványul a szolgálati lap használandó.

Minden utazásról, melynek költsége a javadalmazást terheli, a szállítmányparancsnok, illetve az utazó esendőrköteles az utazás befejezése után azonnal okmányolt utazási számadást készíteni és ezt — azon az őrsön, ahová bevonulása történt — az őrsparancsnoknak átadni. Az őrsparancsnok az utazási számadást átvizsgálás után azonnal és közvetlenül a gazdasági hivatalhoz terjeszti fel. Legénységi állományú egyének utazási számadásait kötelesek úgy megszerkeszteni, hogy az az utazás befejezése utáni 8 napon belül a gazdasági hivatalhoz beérkezzék. Erről az őrsparancsnok tartozik gondoskodni. Ha ez bármi okból nem volna keresztülvihető, az őrs ezt az osztályparancsnokságnak — az ok feltüntetésével — jelentse be.

Átalányozott vasúti utazásokhoz felhasznált menetlevelet (szolgálati lapot) az előírt időn belül szintén fel kell terjeszteni a gazdasági hivatalhoz, *akkor is, ha semmiféle költség nem merült fel.*

Az utazási számadásba be kell állítani a vasúti, gőzhajó, előfogati, stb. viteldíjat, amennyiben az valóban felmerült és az utazás természete annak elszámolását megengedi, továbbá az egyéb illetményeket és költségeket: napidíjat, vezénylési pótdíjat, poggyászvitel- és szállítási díjat, átköltözködési ingóságok szállítási díját, stb. A „Kilométer“ rovatot kitölteni nem kell, ezt a gazdasági hivatal tölti ki.

Az utazást elrendelő parancsokat eredetben kell csatolni az utazási számadáshoz és az iktatókönyvben fel kell említeni, hogy a parancs az utazási számadáshoz csatoltatott. Céllövészetekhez és vissza tett utazásoknál az esetleges utazási számadáshoz parancsot csatolni nem kell; itt a parancsot a céllövészetet vezető tiszt megjele-

nést igazoló záradéka pótolja, melyet a menetlevél hátlapjára kell rávezetni. Saját kezdeményezésből történt elővezetés tényét az utazási számadáson záradékiilag kell feltüntetni.

Fogoly átvételét célszerűbb a menetlevélen elismertetni és nem a felhíváson.

Az utazási számadáshoz — költözködési utazásoknál — mindig csatolni kell az ingóságok szállítási díjaira vonatkozó fuvarleveleket. Ilyen esetben *katonai fuvarlevelet* kell használni, melyből ajánlatos az őrsparancsnoknak több példányt tartani készenlétben. (Ha ezt az őrskörletben vagy annak közelében beszerezni nem tudja, akkor hozassa meg a „PALLAS“ nyomtatványárusító vállalattól, Budapest, VI. ker., Rózsa-utca 111. szám.)

Az esetben, ha a szolgálati utazásnál a csendőr nem általányozott menetlevelet használ, hanem jegyet kell váltania, úgy a kifizetett menetjegyek árát a menetlevél hátlapján a jegykiadó közeggel ismertesse el. Az esetben, ha *katonadíj szabás* mellett jegyváltásra jogosult, erre a jegykiadó közeg figyelmét mindig hívja fel.

Előfogat igénybevétele esetén a kifizetett díjat nyugtáztatni kell.

Kézipoggyász vasúti vagy hajó-viteldíját (nőtlen legénység költözködési utazásainál) el kell ismertetni. Ha ez nincs elismertetve, akkor nemcsak a kézipoggyász viteldíját, hanem az egyébként illetékes szállítási díjat (a 10 kg-onkénti 30 filléres, mondjuk, „hordárdíjat“) sem lehet elszámolni.

A jegykiadó pénztár bélyegzőjét, úgy elinduláskor, mint a visszautazáskor a menetlevél (és nem az utazási számadás!) hátlapjára kell ráütni.

Ugyancsak a menetlevél hátlapján tartozik igazolni az őrsparancsnok az elindulás, illetve a bevonulás időpontját.

Az utazási számadást a szállítmányparancsnok, illetve az utazó csendőr írja alá. Két vagy több egyén utazása esetén az egyeseknek járó illetményeket az érdekeltek — az utazási számadás hátlapján — külön-külön nyugtázzák.

A menetlevél és az utazási számadás rovatainak kitöltésére, valamint az egyes igazolások rávezetésére példát nyújt a 6. számú melléklet.

6. sz.
melléklet.

Az őr által felterjesztett utazási számadást a gazdasági hivatal átvizsgálja, az esetleges helyesbítések tudomásulvételére, vagy kiegészítés végett az őrnek visszaadja, majd a számadás helyes végösszegét az őrre csekken kiutalja.

B) Nyilt rendelet.

Ha a csendőrt polgári bíróság idézi meg tanunak, úgy a megidézett csendőr „Nyilt rendelettel“ tartozik útbaindítani és az idézőjegyben meghatározott időpontban és helyen pontosan megjelenni.

A „Nyilt rendelet“ útbaindító parancs, melyben az útbaindító parancsnokság utasítja a megidézettet a tanúkihallgatáson való megjelenésre. Az idézőjegyet a bíróság az *osztályparancsnokságnak* küldi meg, melynek alapján az osztályparancsnokság a „Nyilt rendeletet“ kiállítja és az őrnek leadja. Az esetben, ha az idézőjegyet a bíróság közvetlenül az őrnek küldené meg, az őr köteles azt — a „Nyilt rendelet“ kiállítása végett — az osztályparancsnokságnak felterjeszteni.

Az őr a „Nyilt rendeletet“ *csak abban az esetben* állítja ki, ha közvetlenül az őrre küldött idézőjegynek az osztályparancsnoksághoz való felterjesztésére *idő nincs*, tehát ha az idézőjegy kézhezvétele és a tanúkihallgatás közötti időtartam oly rövid, hogy előreláthatólag nincs

lehetőség az idézőjegy felterjesztésére és a „Nyilt rendelet“ leadására.

A „Nyilt rendelet“ kiállítását a 7. számú melléklet szemlélteti.

7. sz.
melléklet.

A „Nyilt rendelet“ három részből áll: a tulajdonképeni „Nyilt rendelet“-ből, a költség számlából és a nyugtából.

Az őrsparancsnok, — ha az előbbieket szerint arra jogosult lenne, — magát a „Nyilt rendeletet“ és ennek hátlapján lévő költség számlát állítja ki. A költség számlába be kell írni az összes költségeket, amelyek az utazással kapcsolatban fel fognak merülni. Tehát: útiköltségtérítést, (vasút, hajó, esetleg — 7½ km-nél nagyobb távolságoknál — előfogat) oda- és visszafelé való utazáshoz a költség számlába a katonadíj szabás szerinti viteldíjat kell beállítani. Tanudíj fejében azt a *napidíj*-összeget kell beállítani, mely a megidézett egyébként megilletné rendfokozata és az ügyködés tartama után.

A bíróságnál az elnöklő bíró igazolja a megidézett megjelenését és kiutalja a költség számlában helyesen feltüntetett költségeket. A megidézett csendőr a kiutalványozott összegnek megfelelően kitölti a „Nyilt rendelet“-tel egy íven lévő „Nyugta“-t és a bíróság (ügyészség) pénztárkezelő tisztviselője az utalványozott összeget azonnal a csendőr kezéhez fizeti. A „Nyugta“ a bíróságnál marad, a „Nyilt rendeletet“ a csendőr visszakapja.

A megidézett csendőr bevonulása után az őrsparancsnok a „Nyilt rendelet“-en igazolja a bevonulást és azt — jelentés kíséretében — felterjeszti az osztályparancsnokságnak.

Az őrsparancsnok mindig tartson néhány „Nyilt rendelet“-ürlapot készenlétben.

C) Honvédkórházaknak és honvéd büntető intézeteknek való átadások alkalmával szerkesztendő okmányok.

Abban az esetben, ha az őrsről egy csendőr honvédkórházba lesz utalva, vagy pedig honvéd büntetőintézetnek átadva, az átadottra vonatkozólag Élelmezési jegyet és ellenjegyet, valamint Részletes áttekintési lajstromot és ellenlajstromot állít ki az őrsparancsnok.

Ezekből az okmányokból az őrsparancsnok mindig tartson néhány ürlapot készenlétben.

Ezeknek az ürlapoknak a kitöltéséhez ismertetés nem szükséges, mert azoknak rovatai erre vonatkozólag felvilágosítást nyújtanak. Az őrsparancsnoknak azonban meg kell jegyeznie az alábbiakat:

Az Élelmezési jegy és ellenjegy rendeltetése az, hogy okmányilag rögzítse azt a napot, mellyel a csendőr a kórház, vagy a honvéd büntetőintézet élelmezésébe átadott, illetve átvétetett. Mivel az Élelmezési jegyeken nincs olyan rovat, mely az illetékes gazdasági hivatal feltüntetésére szolgálna, ennek hiányában pedig a honvédkórházak gazdasági hivatalai és a honvéd büntetőintézetek többnyire nem tudják, hogy hova forduljanak a felmerült költségek megtérítése végett, ezért az őrsparancsnok az Élelmezési jegyre minden esetben vezesse rá jegyzetként, hogy az átadott csendőrt melyik gazdasági hivatal élelmezi, pl. így: „Nevezett a m. kir. dési csendőrosztály gazdasági hivatal (Dés) élelmezési állományába tartozik“.

A Részletes áttekintési lajstrom és ellenlajstrom rendeltetése pedig az, hogy felsoroljuk benne azokat a ruházati és felszerelési cikkeket, melyeket a csendőr a kórházba, illetve a büntetőintézetbe visz magával.

Az őrsparancsnok úgy az okmányokat, mint az ellenokmányokat kitölti. Az ellenokmányokra vezesse rá a saját örse címét, pl. így: „Csendőr őrsparancsnokság

Nagyszalonta“. Úgy az okmányokat, mint az ellenokmányokat a kórháznak, illetve a büntetőintézetnek kell átadni s az onnan visszaküldött — aláírt és címnyomóval ellátott — ellenokmányokat kísérő jelentés nélkül, szalag alatt kell a gazdasági hivatalnak felterjeszteni. Ugyanakkor azonban ne feledkezzen meg az őrsparancsnok a Szut. 197. pontja szerinti bejelentésről.

A hónap közben a honvédkórházba átadott egyén kórházápolási költségét a gazdasági hivatal nem vonhatja le, ezért — ha az illetékes osztályparancsnokságnak ezzel ellentétes parancsa nincs — a kórházba való átadás napjától a hó végéig eső kórházápolási költséget az őrs terjessze fel a gazdasági hivatalhoz. Ha a esendőr (illetve esaládtag) a következő hónapban is kórházban marad, a további kórházköltségek levonásáról már a gazdasági hivatal fog gondoskodni. A kórházápolási költségmaradványokat — melyek a esendőrnek a levont összegből a kórházban már nem töltött napokra visszajárnak — a gazdasági hivatal többnyire a fizetési jegyzék „Ehhez“ rovata alatt adja le az őrsnek.

D) Önbérelt lakásnak a kincstár rendelkezésére bocsátása tárgyában felveendő jegyzőkönyv szerkesztése.

Lakáspénzben részesülő, — tehát nem kincstári lakásban lakó — nős esendőrök áthelyezésük esetén lakásuk felmondásáról tartoznak gondoskodni. Ha új állomáshelyükre való áthelyezésük esetén az áthelyezési parancs tudomásulvétele és az áthelyezés időpontja közötti időköz rövideége miatt lakásuk bérletét az áthelyezés napjára nem tudják felmondani, illetve a lakás tulajdonosa — a helyi lakbérleti szabályrendelet alapján — nem fogadja el a felmondást, akkor a lakásukat arra a legközelebbi időpontra kell felmondani, amelyre a tulaj-

donos az érvényben lévő lakbérleti szabályrendelet alapján köteles a felmondást elfogadni. Az áthelyezés és a lakás későbbi esetleges törvényszerű felmondási időpontja közötti időre a lakást a bérbevevő csendőr a *kincstár rendelkezésére* bocsáthatja.

A bérelt lakásnak a kincstár rendelkezésére bocsátása alatt azt kell érteni, hogy a lakás bérét az elfogadott felmondás időpontjáig nem az áthelyezett csendőr, hanem a gazdasági hivatal fogja a tulajdonosnak kifizetni.

Abban az esetben, ha a bérbevevő csendőr *magasabb* bért fizetett a lakásáért, mint amennyi a lakbérilletménye, úgy a kincstár csupán az illetményszerű lakbért fogja a tulajdonosnak megfizetni, ha pedig a tényleg fizetett bér a lakbérilletménynél *alacsonyabb*, úgy nem az illetményszerű lakbért, hanem az eddig fizetett bért kapja meg a tulajdonos a kincstártól.

A nős altiszt önbérelt lakásának legalább egy szobából, egy konyhából, egy fáskamrából, vagy pincéből és egy padlásból kell állnia, hogy azt *illetményszerűnek* minősíthessük. Ha ezekből valamelyik lakrész hiányozna, úgy az erre eső hányad értékét a gazdasági hivatal a tulajdonosnak járó bérből levonja. Ilyen esetekben természetesen a tulajdonosnak a bérbevevő csendőr megfizetni tartozik az eredeti lakbérrel szemben mutatkozó különbözetet.

A bérelt lakásnak a kincstár rendelkezésére bocsátása mindig jegyzőkönyv alapján történik. A jegyzőkönyvet felvevő bizottság tagjai: az átadó, vagyis az, aki a lakását a kincstár rendelkezésére bocsátja, az átvevő, vagyis az, aki a lakást a kincstár nevében átveszi (ez tiszti parancsnokságok székhelyén mindig tiszt, külőrsők székhelyén az őrsparancsnok), végül a lakás tulajdonosa. A jegyzőkönyvnek feltétlenül tartalmaznia kell, hogy a lakás mely nappal lett a kincstár rendelkezésére bocsát-

va, mennyi a lakás egy havi bére, a bért az átadó mindig fizette ki, a lakás havi bére mennyivel alacsonyabb, illetve magasabb, mint az átadó lakbérilletménye, mikorra fogadta el a tulajdonos a felmondást, milyen helyiségekből áll a lakás és végül, hogy a bizottság milyen intézkedéseket tett a lakás értékesítésére. (Például: hirdetés kifüggesztése a lakás kapujára.)

Abban az esetben, ha a lakásban vízvezeték van és a lakás átadása téli időszakban történik, úgy a bizottság köteles meggyőződni arról, hogy az átadó a vezeték víztelenítését elvégezte-e és ennek a jegyzőkönyvben kifejezést kell adni.

A jegyzőkönyv megszerkesztéséhez tájékoztatást nyújt a 8. számú melléklet.

8. sz.
melléklet.

A jegyzőkönyvet jelentés kíséretében az osztályparancsnoksághoz kell felterjeszteni, szolgálati úton.

III. FEJEZET.

Gazdasági átalányok kezelése.

A gazdasági átalányok két csoportra oszlanak: alapilletményekre és fokozati illetményekre.

A gazdasági átalányok *alapilletményei* azok, melyek az őrsök részére — létszámra tekintet nélkül — egyforma kiszabatban járnak.

Fokozati illetmények pedig azok, amelyek a létszámnak megfelelően vannak megállapítva.

Alapilletmények:

Minden őrs részére:

- a) Laktanyatisztántartási átalány.
- b) Laktanyavilágítási átalány.

c) Bútorfestési átalány (kivéve a kerületszékhelyen lévő őröt).

d) Konyhaberendezési átalány.

Csak lovas és vegyes őröknek:

e) Szalmazsáktöltési átalány a lóápoló után.

f) Takaró, szalmazsák és vánkos tisztítási átalány a lóápoló után.

g) Istállóvilágítási átalány, *alapilletmény*.

Csak azoknak az őröknek, ahol fogda van:

h) Fogdahelyiségek ágyneműkészlete után járó tisztítási és szalmazsáktöltési átalány.

Fokozati illetmények:

Minden őr részére:

i) Ágynemű tisztántartási átalány.

j) Ágynemű karbantartási átalány.

k) Takaró, szalmazsák és vánkos tisztítási átalány.

l) Szalmazsáktöltési átalány.

Csak lovas és vegyes őröknek:

m) Lóvasalási átalány.

n) Lóápolási és istálló felszolgálati átalány.

o) Istállóvilágítási átalány, *fokozati* illetmény.

Az itt felsorolt átalányok kiszabását és rendeltetését lásd a Tájékoztató I. Részének IV. fejezet C) pontja alatt.

A gazdasági átalányok egy átalánycsoportot alkotnak és közös előjegyzésben — a gazdasági átalányszámlakönyvben (röviden: átalányszámlakönyvben) kell azokat az őrön nyilvántartani.

Az átalányszámlakönyvet az őrsparancsnok vezeti és azt — az átalánypénzkészlettel együtt — az őrs pénztartó asztalában a pénztári bizottság őrzi.

Az átalányszámlakönyvet a naptári év első napjával kezdjük vezetni és az év utolsó napján lezárjuk, vagyis a bevételből levonjuk a kiadást és kimutatjuk a pénzmaradványt. Évközben az átalányszámlakönyvet csak szemlélő előljáró rovincsolásánál és őrsátadásoknál kell lezárni. Lezárásoknál a maradvány összegét betűvel is le kell írni.

Az átalányszámlakönyv tételeit folytatólagosan vezetjük az év elejétől az év végéig. Az első tétel — tételszám nélkül — mindig az előző évi zárlat maradványösszegének bevételezése lesz.

A továbbiak folyamán az átalányszámlakönyvnek lesznek bevételi és kiadási tételei. Bevételi tételek: a gazdasági hivatal által havonta leadott — és egy összegben bevezetendő — gazdasági átalányok összegei. [Kiadási tételek: a közigazdálkodás javára — szintén egy tételben — átírt átalányösszegek, a gazdasági átalány terhére beszerzett cikkek, tárgyak, vagy végzett munkálatok fejében kiadott összegek lehetnek.

Az átalányszámlakönyvben — éppen azért, mert időközönkénti lezárások nincsenek — minden bevételi, vagy kiadási tétel után ki kell mutatni a maradványt az utolsó függőleges rovatban. Ebbe a rovatba írt utolsó maradványnak mindig egyeznie kell a pénztári álladékkal, vagyis az átalánypénzkészlettel és egyeznie kell — lezárásoknál — a lezárásnál kimutatott „Marad“ rovat összegével.

Az átalányszámlakönyv vezetését és lezárását a 9. számú melléklet szemlélteti. (Egy gyalog őrs; rendsz. létsz.: 6 fő.)

9. sz.
melléklet.

Ahhoz, hogy az őrsparancsnok az átalányszámla-

könyvet helyesen vezetni és a gazdasági átalányokat helyesen kezelni tudja, tisztában kell lennie az alábbiakkal:

A gazdasági átalánnyal úgy kell gazdálkodni, hogy — előre nem látható kiadásokra — 60 pengőt készletben kell tartani. Ebből az összegből a szükséges kiadásokat az osztályparancsnok engedélyezi, ha tehát beszerzés szükségessége merülne fel, úgy az őrsnek az osztályparancsnokságtól kell előzetes engedélyt kérni. Az összes kiadások kifizetése után a 60 pengőn felüli összeget az osztályparancsnokság írásbeli engedélye alapján a közgazdálkodásba kell átírni, tehát ehhez az osztályparancsnokság előzetes jóváhagyását kell kérni.

A gazdasági átalányból beszerzendő nyomtatványok árának kiírására nem kell osztályparancsnoki engedélyt kérni.

Minden kiadási tételt okmányolni kell, kivéve azokat az összegeket, melyek rendeltetésüknél fogva a közgazdálkodási pénztárba átíratnak. Okmányolásnak nevezzük azt az eljárást, mikor egy tételhez olyan okmányt mellékelünk, mely igazolja a kiírás jogosságát és a kifizetés megtörténtét. A kifizetés teljesítését a vonatkozó okmányon az őrs pénztári bizottságának igazolni kell. Ha a beszerzés osztályparancsnoki parancs alapján történt, a kiadási tételhez eredetben kell csatolni a vonatkozó osztályparancsnoki parancsot. Az okmányokra törtalakban kell rávezetni az átalányszámlakönyv megfelelő tételszámát és a mellékletek számát, pl. így: 6/2. Ez azt jelenti, hogy az átalányszámlakönyv megfelelő tételszáma: 6, míg a mellékletek száma: 2.

A laktanyatisztántartási, laktanyavilágítási és ágy-neműtisztántartási (mosatási) átalányt minden hó végén a közgazdálkodásba kell átírni. Természetesen az átírt átalányösszegek ellenében a közgazdálkodás viseli mind-

azokat a kiadásokat, melyeknek fedezésére az átalányok rendszeresítve lettek.

Az állványos zárható íróasztalnak dobozokkal és lebentyűkkel való ellátásával, utánpótlásával, javításával és kék papírral való bevonásával kapcsolatban felmerülő költségek a gazdasági átalányt terhelik. Ugyancsak a gazdasági átalány terhére történik a bútorzat utánfestése, az őrs lázmérőjének beszerzése, a Csendőrségi Lapok lezárt évfolyamainak bekötetése, valamint a kincstári konyhafelszerelési tárgyak utánpótlása, az ágyneműek jókarban tartása, takarók, szalmazsákok és vánkosok tisztogatása.

Ha az őrs a gazdasági átalányból való beszerzésre kér engedélyt az osztályparancsnokságtól, úgy terjessze fel a beszerzésre vonatkozó árajánlatot, költségkimutatást és egyúttal jelentse az átalány-pénzkészlet összegét.

IV. FEJEZET.

Leltári nyilvántartás, őrsök használatában lévő cikkek selejtezése és pótlása.

A) Kincstári tárgyak nyilvántartása.

Az őrsökön a) fegyverzeti, szerelvényi és lőszer-cikkek nyilvántartására — tartalékcikkek kivételével — *nem* leltáraznak, hanem az őrs legénységének a Ruha- és fegyverzeti könyvecskéi szolgálnak, mert ezek a cikkek az egyes csendőrök használatában állnak.

Az őrszlaktanyában lévő berendezési cikkeket, tárgyakat, eszközöket, továbbá a szolgálati könyveket, tar-

talék- és közös cikkeket darabszám szerint nyilván kell tartani. Ezeknek a nyilvántartására szolgálnak az őrsökön *a leltárak*.

Az őrsökön összesen négy leltár van. Ezek:

a) Leltár a csendőrlegénységi, irodai, konyhai, fogdai, istállóí és egyéb berendezési eszközökről. Röviden: *berendezési leltár*.

b) Leltár a m. kir. csendőrség számára rendszerezített honvédségi és csendőrségi könyvekről. Röviden: *szolgálati könyvek leltára*.

c) Leltár a gazdasági átalányból beszerzett berendezési és különféle tárgyakról. Röviden: *átalányleltár*.

d) Leltár a közigazdálkodás (közétkezés) pénzén és a gazdasági átalányból beszerzett tárgyakról és eszközökről. Röviden: *közigazdálkodási leltár*.

E négy leltár közül csak kettő tartozik a gazdasági hivatal ellenőrzése alá: a berendezési leltár és a szolgálati könyvek leltára.

A *berendezési leltárban* kell nyilvántartani az összes laktanyaberendezési, kinestári konyhafelszerelési tárgyakat s ezenkívül az őrsre leadott tartalék- és közös cikkeket (tartalék kézibilines, fűzőlánc, sebkötözőesomag, tartaléktöltények, töltényrakasz, hátibőrönd, járórvezetői jelvény, daktiloszkópiai készülék, esővizsgáló tükör, stb).

A *szolgálati könyvek leltárában* az őrs szolgálati könyveit és a javadalmazás terhére beszerzett tansegédleteket, valamint a bekötött Csendőrségi Közlönyöket és a Csendőrségi Lapokat tartjuk nyilván.

Az *átalányleltárban* a gazdasági átalányból beszerzett cikkeket kell nyilvántartani, kivéve a tiszti felszerelési tárgyakat. A bevételezéseket esetről-esetre az osztályparancsnokság rendeli el.

A közgazdálkodási leltárban kell nyilvántartani a közgazdálkodás pénzén beszerzett tárgyakat. A leltár címében „a gazdasági átalányból beszerzett tárgyak“ is fel vannak említve, aminek az a magyarázata, hogy ebben a leltárban vannak olyan cikkek is nyilvántartva, melyek a gazdasági átalányból vannak beszerezve, fenntartva és pótolva: a tisztii felszerelési tárgyak ezek. Ennek a leltárnak a vezetésére a Cs—20 jelzésű utasítás részletes irányítást nyújt. Ezt a leltárt a közgazdálkodásvezetőnek kell vezetnie, az őrsparancsnok csak ellenőrzi.

A többi leltárakat az őrsparancsnok köteles vezetni és pedig folytatólagosan a naptári év elejétől a naptári év végéig. Rendes körülmények között csak az év végén kell a leltárakat lezárni, míg év közben csak órsátadások alkalmával.

Az órsökön ninesenek külön bevételi és külön kiadási leltárak, tehát úgy a bevételi, mint a kiadási tételeket egy leltárba kell bevezetni. Az őrsparancsnoknak ezért gondosan be kell tartania a leltárvezetés szabályait, mert különben szövevényessé válik az egyébként igen egyszerű nyilvántartás, ami az ellenőrzést, az órsátadást és a mindenkori állandék meglétének megállapítását megnehezíti.

Ha az őrsparancsnok megjegyzi, hogy az „Összesen“ rovatot mikor kell a leltárban kimutatni, akkor nem válik zavarossá a nyilvántartás.

Az állandékot feltüntető „Összesen“ rovatot nem szabad minden tétel után kimutatni, hanem csak akkor, ha egy bevételi tétel után egy kiadási, vagy egy kiadási tétel után egy bevételi tétel bevezetése következik. Egy-nemű, tehát több bevételi vagy több kiadási — tételek után csak a legközelebbi különnemű tétel bevezetése előtt kell az „Összesen“ vagy „Marad“ rovatot kimutatni.

Leltárak lezárásánál a keltet és a neveket nem szabad a tárgy- és számrovatok közé írni, mert ezeknek beírására — a leltár jobboldalán — külön rovat szolgál.

Egy őrsk berendezési leltárának vezetését és lezárását a 10. számú melléklet szemlélteti.

10. sz.
melléklet.

A berendezési leltárt és a szolgálati könyvek leltárát az *évvégi — december 31-i — lezárás után fel kell terjeszteni a gazdasági hivatalhoz* ellenőrzés végett. A gazdasági hivatal a leltárakat átvizsgálás után — esetleges észrevételeivel — visszaadja az őrsknek.

Ha a berendezési leltár, vagy a szolgálati könyvek leltára betelne, úgy az őrskparancsnok vezesse át a betelt leltár szerinti álladékokat egy új leltárba és úgy a betelt, mint az új leltárt terjessze fel a gazdasági hivatalhoz a helyes átvezetés ellenőrzése végett.

A berendezési leltárnak és a szolgálati könyvek leltárának másodpéldányait a gazdasági hivatal kezeli és őrzi. A leltárakat a gazdasági hivatal a szükség szerint egyezteteti.

A többi leltárakat az őrskön a szemlélő elöljárók ellenőrzik.

B) Elengedési jegyzőkönyv szerkesztése.

Az őrskök berendezési tárgyainak pótlását, javítását, vagy pótlás nélküli kicserélését jegyzőkönyvvel kell kérnie az őrsknek. Ezt az eljárást nevezzük „*elengedés*”-nek és az e tárgyban felvett jegyzőkönyvet „*elengedési jegyzőkönyv*”-nek.

Az összes berendezési tárgyak utánpótlása a javadalmazás terhére történik, kivéve a konyhafelszerelési tárgyakat, amelyeket a gazdasági átalányból kell utánpótlóztatni. Az őrskön lévő tisztii felszerelési tárgyaknak úgy a beszerzése, mint az utánpótlása a gazdasági átalány terhére történik.

A berendezési tárgyak utánpótlására, javítására, illetve kicserélésére vonatkozó bizottsági (elengedési) jegyzőkönyvet az osztályparancsnoki, vagy a szárnyparancsnoki szemle alkalmával kell felvenni az ágy-neműek kivételével. A jegyzőkönyvet felvevő bizottság tagjai: az osztályparancsnok, illetve a szárnyparancsnok, az őrsparancsnok és az őrsre beosztott egyik csendőr.

A jegyzőkönyvben — *az ágy-neműek kivételével!* — tárgyalni kell:

a) azokat a cikkeket, melyek a rendes és hosszú ideig tartó használatban tönkrementek és *pótlásuk* szükséges;

b) azokat, amelyek megrongálódtak a rendes és hosszú ideig tartó használatban, de *javítással* még helyreállíthatók;

c) azokat a cikkeket, melyek a rendes és hosszú ideig tartó használatban tönkrementek, de sem javításuk, sem a kincstár terhére való *pótlásuk nem szükséges.*

Abban az esetben, ha az őrs rendszeresített létszáma szerint megállapított berendezési tárgyakkól valami hiányozna, *erről külön jegyzőkönyvet kell felvenni*, mert ez első beszerzésnek és nem utánpótlásnak számít. A jegyzőkönyv felvétele egyébként ugyanakkor és ugyanazon bizottság által történik, mint az előzőekben ismertetett jegyzőkönyvnél. Az első beszerzéshez szükséges költségokmányok szintén *külön* szerkesztve csatolandók a jegyzőkönyvhöz.

A beszerzést, pótlást és javítást igénylő cikkekről helybeli vállalkozóktól beszerzett *árajánlatokat* kell csatolni a jegyzőkönyvhöz és azokat költségkimutatásba kell foglalni. Szakmánként legalább három vállalkozót szólítson fel az őrsparancsnok ajánlattételre. *Nem* kell csatolni azonban árajánlatot azokról a cikkekről, melyek beszerzést, vagy pótlást igényelnek ugyan, de beszerzé-

sük *központilag* van biztosítva. (Ágyak, mosdótálak, laktanyacím táblák.) Úgy az utánpótlandó, mint a javítandó cikkekről külön-külön árajegyzéket kell beszerezni és ezeket külön-külön költségkimutatásokba foglalva kell a jegyzőkönyvhöz csatolni.

A jegyzőkönyvbe — a pótlási, javítási, kiselejtezési csoportokon belül — a cikkeket a leltári sorrendben kell felvenni, míg az árajánlatban és a költségkimutatásban a jegyzőkönyv szerinti sorrendet kell betartani.

A jegyzőkönyvbe kefe-seprűk és cirökseprűk beszerzése, valamint bútorzat utánfestése nem vehető fel, mert az ezekkel kapcsolatos költségek fedezésére a gazdasági átalányok szolgálnak.

Mindkét — tehát úgy az első beszerzésre vonatkozó, mint a pótlás-javítás-selejtezésre vonatkozó — jegyzőkönyvet a hozzájuk tartozó árajánlatokkal és költségkimutatásokkal a kerületi parancsnokság által kiadott *Beadványi Lajstrom szerinti határidőre* kell a gazdasági hivatalhoz felterjeszteni, ha csak az osztályparancsnokság másként nem intézkedett.

11. sz. melléklet. A 11. számú melléklet egy elengedési jegyzőkönyv összeállítását szemlélteti.

A továbbiakra vonatkozólag az osztályparancsnokság intézkedik és az őrsöt értesíteni fogja arról, hogy a tárgyak pótlása, javítása, vagy kiselejtezése engedélyeztetett-e. Igenlő esetben részletes utasítást fog adni az őrsnek a munkálatok elvégeztetésére, illetve az elengedett cikkeknél a leltárból való leírására és pótoltt cikkeknél leltári nyilvántartásba vételére vonatkozólag.

Abban az esetben, ha valamelyik laktanyaberendezési cikknek a pótlása, illetve javítása olyan *rendkívül sürgős*, hogy azzal a rendes évi elengedési jegyzőkönyv felvételéig várni nem lehet, úgy az erre vonatkozó jegyzőkönyvet soronkívül kell az őrsön megszerkeszteni és a

gazdasági hivatalhoz felterjeszteni. Ilyen esetekben a jegyzőkönyvet az őrsparancsnok és az őrsre beosztott 2 esendőr veszi fel. Ilyen soronkívüli kérelemnek csak igen indokolt esetekben lehet helye (pl. indokolt a soronkívüli jegyzőkönyv felvétele, ha az őrs faliórája a rendes használatban elromlik s azt meg kell javítani).

Az ágyneműeket az elengedési jegyzőkönyvbe felvenni nem szabad. Ezek selejtezése és pótlása a következőképpen történik:

Az őrsökre kiadott ágyneműek az őrsökön nem selejthetők, hanem azok kiselejtítésére az *illetékes szakasparancsnok* csak javaslatot tesz. Az őrsparancsnok tehát azokat az ágyneműeket, melyeket kiselejtezendőnek vél, előmutatja a szakasparancsnoknak. A szakasparancsnok által selejtesnek javasolt ágyneműekre a bűnjelcímkékhez használatos kéregpapírlapot kell erősíteni és ezen meg kell jelölni, hogy ki, mikor és hol hozta selejtítésre javaslatba.

A selejtítésre javaslatba hozott cikkeket minden év október hó 15-ig az osztályparancsnoksághoz kell beszállítani az őrsről és azokat az osztályparancsnokból és az osztály gazdasági hivatal főnökéből álló bizottság selejttíti. A bizottság a még használhatónak minősített cikkeket az őrsnek visszaadja, míg a kiselejtezteket a gazdasági hivatal raktári tartalékkészletéből pótoltatja, amennyiben a gazdasági hivatal raktárában tartalékkészlet rendelkezésre áll. Ellenkező esetben a pótlás csak akkor történik meg, ha a gazdasági hivatal a szükséges készletet megkapja.

Ágyneműek csak akkor selejthetők ki, ha tovább már javítással (foltozással) sem használhatók. Az őrsparancsnok tehát csakis oly ágyneműcikkeket mutasson be selejtosztályozásra a szakasparancsnoknak, melyet tovább javítani már nem lehet. A szakasparancsnok

által selejtnek osztályozott cikkeket kitisztítva (kiporolva, vászonneműek kimosva) száraz helyen kell tárolni és ugyanilyen állapotban beszállítani az osztályparancsnoksághoz. Foltozási célokra a selejtítésre javasolt ágyneműekből semmit sem tarthat vissza. Ha az őrsnek foltnakvalóra van szüksége, ezt a gazdasági hivataltól igényelje.

C) Fegyverzet, szerelvény és lőszer pótlása.

Harcképtelenné vált fegyverzeti cikkek pótlásánál az őrs a fegyverzeti cikkel együtt terjessze fel az érdekelt egyén Ruha- és fegyverzeti könyvecskéjét is a gazdasági hivatalhoz a fegyverzeti cikk számának átírása végett. Fegyverzeti cikk harcképtelenné válását — pótlás után — az osztályparancsnokság kivizsgálhatja.

Az esetben, ha olyan puskaalkatrész pótlása szükséges, melyet az őrs is behelyezhet a puskába (ütőrugó, ütőszeg, adogatórugó, támrugó, tartórugó, töltényvonó), akkor a puskát felterjeszteni nem kell, csupán a használatatlanná vált alkatrészt kell felterjeszteni a *kerületi parancsnokság székhelyén állomásozó osztálygazdasági hivatalhoz*.

Szerelvényi cikk pótlásánál az eljárás ugyanaz, mint az ágyneműek pótlásánál követendő eljárás (IV. fejezet, B) pont) azzal a különbséggel, hogy mivel a selejtítésre felterjesztett szerelvényi cikkek az őrsön többnyire rövid időre sem nélkülözhetők, ezért a szakaszparancsnoki selejtosztályozás után bármikor, alkalmilag az osztályparancsnokság székhelyén megjelenő csendőrök útján is, — fel lehet terjeszteni az osztályparancsnoksághoz, ahol a selejtítő bizottság azt azonnal megtekinti s ha selejtnek ítéli, úgy a raktári készletből pótolja, ellenkező esetben az őrsnek visszaküldi.

Szerelvényi cikkeket addig kell viselni, míg azokat

már javítással sem lehet használni. Az őrsparancsnok a szerelvényvizsgánál észlelt hibák házilag való azonnali kijavítása iránt intézkedjék.

A táskalőszert, melyet fegyverhasználatoknál használt fel a csendőr, az őrsparancsnok azonnal pótolja a tartaléklőszerből és a tartaléklőszer pótlását kérje a gazdasági hivataltól.

Céllövészeteknél elhasznált lőszert a szárnyparancsnokság pótolja.

V. FEJEZET.

Elhelyezési ügyek.

A) Őrslaktanyák felosztása.

A csendőrőrsök elhelyezésére szolgáló épületek lehetnek:

kinestári laktanyák és
bérelt laktanyák.

A kinestári laktanyák az államkinestár tulajdonát képező épületek, a bérelt laktanyák közületektől, vagy magánosoktól bérelt épületek.

Az őrs elhelyezéséről való gondoskodás az osztályparancsnokság feladatköréhez tartozik, ezért elhelyezési kérdésekkel kapcsolatos mindennemű előterjesztést szolgálati úton az osztályparancsnoksághoz kell intézni.

B) Kinestári laktanyák.

A kinestári laktanyák után a m. kir. kinestár a községi adókat és a közüzemi díjakat éppen úgy megfizetni tartozik, mint más ingatlantulajdonos. Csendőrségi elhelyezési célokat szolgáló épületek adója a csendőrségi javadalmozást terheli és azokat a gazdasági hivatal számolja

el. Az őrnek e tekintetben más tennivalója nincs, mint csupán az, hogy a kivetett adókat, stb. feltüntető adó-íveket — melyeket az adóügyi hatóság többnyire az őrnek kézbesíti ki — a gazdasági hivatalhoz felterjeszti. A továbbiakban a gazdasági hivatal fog intézkedni.

A kincstári laktanyaépületek tatarozásával kapcsolatban már több tennivaló hárul az őrparancsnokra. *Őrs-laktanyák* tatarozása a következőképen történik:

Az őrparancsnok kb. minden év február elején szemügyre veszi a laktanyát és megállapítja, hogy milyen helyreállítások végrehajtása lenne szükséges. Erről feljegyzéseket készít s — ha szükséges — helybeli szakértő véleményét is kikéri. A tatarozásra vonatkozó véleményét az őrre kiszálló szakaszparancsnoknak jelenti, s azután a szakaszparancsnokból, az őrparancsnokból, az őrre beosztott egyik esendőrből és két szakértő mesteremberből álló bizottság a helyszínen felveszi a tatarozások szükségességét igazoló *jegyzőkönyvet*. A jegyzőkönyvet oly időpontban kell felvenni, hogy az — a kerületi parancsnokságok által kiadott Beadványi Lajstrom szerinti, illetve az e tárgyban minden évben kiadott osztályparancsban — előírt határidőre előterjeszthető legyen.

A belügyminiszter úr — tekintettel a megszükitett hitelkeretekre — csak olyan helyreállításokat engedélyez, amelyek elhalasztása az épületben elhelyezett egészségét, vagy az épület állagát veszélyeztetné. Hogy milyen helyreállításokat vehet fel az őr a jegyzőkönyvbe, azt — általánosságban — a jegyzőkönyvek felvételére vonatkozó osztályparancs minden évben közli az őrssel.

A jegyzőkönyvben tehát csak azoknak a hiányoknak az elosztását lehet javasolni, melyek halaszthatatlanok és amelyek nem állnak ellentétben az e tárgyban kiadott rendelkezésekkel. A jegyzőkönyvben feltétlenül nyilat-

kozni kell arra vonatkozólag, hogy mi a hiányok keletkezésének oka (pld. a rendes használat és az idő befolyása).

A jegyzőkönyvben a hiányokat és azok helyreállítási munkáit arabs számozással kell pontokba foglalni, az egyes pontokon belül külön bekezdésenként felsorolni a szakmánkénti munkákat.

A jegyzőkönyv mellékletei a helyreállításokra vonatkozó árajánlatok lesznek. Minden helyreállítási munkálathoz szakmánként 5 szakmabeli vállalkozótól kell lehetőleg azonos szöveggel szerkesztett árajánlatot beszerezni, amennyiben ennek nincs akadálya. Ha az őrslomáson nincs 5 szakmabeli vállalkozó, akkor elvül szolgáljon, hogy a 100 pengőn felüli munkálatokhoz, vagy beszerzésekhez az őrnek legalább 3—3 árajánlatot kell beszerezni és ennél kevesebb árajánlat csatolásának csak akkor lehet helye, ha három ajánlattevő sem akadt. Az esetben, ha az őr nem tud csatolni a jegyzőkönyvhöz kellő számú ajánlatot, ennek okát a felterjesztésben jelenteni kell. Minden egyes vállalkozó iparigazolványát le kell másolni és mint hitelesített másolatot az ajánláthoz csatolni.

A beszerzett összes árajánlatokat a jegyzőkönyvhöz kell csatolni, egész ívre szerkesztett költségkimutatásba foglalva, de a költségösszeg feltüntetésére szolgáló rovatba csak a szakmánkénti munkálatok (kőműves, ács, lakatos, stb.) legjutányosabb árajánlatának összegét kell bevezetni. A jegyzőkönyv és a költségkimutatás számozása egyezzen.

A jegyzőkönyvet az árajánlatokkal és költségkimutatással együtt az előirt határidőre az osztályparancsnoksághoz kell felterjeszteni.

A helyreállításokat a belügyminiszter úr engedélyezi, melynek megtörténtéről az osztályparancsnokság

fogja értesíteni az őrsöt és egyúttal részletes utasítást fog adni a vállalkozóknak odaítélt munkálatok ellenőrzésére és felülvizsgálatára vonatkozólag. Nagyobb helyreállítási munkálatok felülvizsgálatát és utófelülvizsgálatát — az osztályparancsnokság intézkedése alapján — az illetékes államépítészeti hivatal szakközegei végzik.

A vállalkozónak járó kereseti összegeket a gazdasági hivatal fogja kiutalni.

Hasonló az eljárás azoknál a bérelt laktanyáknál, ahol a szerződés értelmében a helyreállítási és tatarozási költségeket a bérlő kincstárnak kell viselni.

Ott, ahol az őrsön kívül a laktanyában még szárnyparancsnokság is van elhelyezve, a kincstári laktanya helyreállítására vonatkozó jegyzőkönyv felvételénél, mint a bizottság harmadik tagja szerepel az őrsparancsnok, a szárny- és a szakaszparancsnok mellett.

Kincstári laktanyák *kéménysepregetési díjait* a kéményseprőmesternek az őrs által felterjesztett nyugtája, illetve az adóívnek a kéménysepregetési díjakra vonatkozó adatai alapján a gazdasági hivatal számolja el a javadalmazás terhére. Kályhák, füstesövek, takaréktűzhelyek tisztítási költségeit nem a javadalmazás fedezi, hanem azok, akik ezeket használják, tehát a közigazgatás, illetve a nősök.

Kincstári laktanyák *ürgödör (pecegödör) tisztogatásának* szükségességét az őrs az osztályparancsnokságnak jelenti be. Csatolni kell a jelentéshez a tisztogatás szükségessége tárgyában felvett bizottsági jegyzőkönyvet (a bizottság tagjai: az őrsparancsnok és két esendőr), a tisztogatásra vállalkozó egyén ajánlatát, melyet a helyhatósággal kell záradékoltatni az ajánlati ár jutányosságára nézve. A jegyzőkönyvben kifejezést kell adni annak is, hogy az ürgödör mikor volt utoljára tiszt-

títva. Engedélyezés után a tisztogatási költséget — a vállalkozó nyugtája alapján — a gazdasági hivatal számolja el a javadalmazás terhére.

C) Bérelt laktanyák.

Bérelt őrsraktanyák ügyeit a bérbevételi eljárás kezdetétől egészen a bérletek felmondásáig az osztályparancsnokság intézi, az őrsnek mégis szerepe van egyes intézkedések végrehajtásánál s ezért az őrsparancsnoknak ismernie kell a laktanyabérleti ügyekben követendő eljárást.

Új bérlet megkötése *őrsraktanyáknál* a következőképen történik:

A régi laktanyaépületre vonatkozó bérleti szerződés lejártá előtt — feltéve, hogy a régi épület nem felel meg az őrs céljainak — az őrs az osztályparancsnokság parancsa alapján megkezdi puhatolásait új laktanya után.

Akkor, ha nem látszik kívánatosnak az, hogy a régi bérleti szerződés a bérlet lejártá után meg legyen hosszabbítva, az őrsparancsnok már a béridőszak utolsó éveiben kezdjen érdeklődni új és az őrs céljainak megfelelő épület után. Új laktanya utáni puhatolásnál az őrsparancsnok vesse latba helyi és személyi ismereteit.

Ajánlattétel esetén az őrsparancsnok vegye szemügyre az épületét és állapítsa meg, hogy a megtekintett épület mennyiben felel meg — illetve átalakítás után mennyiben fog megfelelni — az őrs céljainak.

A legénység kényelmes elhelyezésén felül figyelemmel kell lennie az őrsraktanyákkal szemben támasztott egyéb kívánalmakra is.

Minden laktanyában legalább egy nős altiszti lakásnak kell lenni. Az épület száraz, egészséges és csinos külsejű legyen; a bejárat ne a konyhán keresztül, hanem

lehetőleg előterekből vezessen a szobákba. Az órsiroda elhelyezésének olyannak kell lenni, hogy a laktanyákba belépők azt keresgélés — és a legénységi szobákon való áthaladás — nélkül elérhessék. Legyen a legénységnek külön mosdóhelyisége és az órs szakácsnőjének külön szobája, vagy hálófülkéje. A nők és nőtlenek minden lakrésze és mellékhelyisége (padlás, pince, ólak, udvar, kert is) el legyen egymástól különítve. Az udvar tágas és gyakorlatozásra is alkalmas legyen. A laktanyaépületet olyan kerítés fogja körül, mely meggátolja a kívülről való betekintést. A laktanyához konyhakert tartozzon. A szemégtödör legyen kifalazva és — ha nincs vízvezeték — az udvaron legyen jó ivóvizet tartalmazó kút. Az ablakokon vászonfüggönyöknek, vagy ablaktábláknak kell lenni, a kályhák pedig magyar szénnel fűthetők legyenek. (Ott, ahol bőven áll rendelkezésre tüzifa és ez olcsóbb, mint a szén, a meglévő fatüzelésű kályhák átalakításától a bérbevevő csendőrség eltekint.) Az élés- és fászkamrákon kívül feltétlenül legyen a laktanyában bőrendőskamra és lehetőleg kerékpárkamra, valamint mosókonyha is. Ha villanyvilágítás van a községben, úgy feltétlenül legyen villanyvilágítás a laktanyában is. Minden órslaktanya kapuján — többnyire a kapuhoz legközelebb eső legénységi szobába vezető — huzalos vagy villamoscsengőnek kell lenni. A laktanyaépület főhomlokzatán zászlótartó-szerkezetnek kell lenni. A laktanyának kifogástalan légoltalmi elsötétítési berendezése legyen.

Tekintettel kell lenni arra is, hogy a község melyik részén van a felajánlott épület. Kocsmák, eselédházak, istállók közelében ne legyen, hanem lehetőleg a község központi, jól megközelíthető részén feküdjön.

Ezeknek a kívánalmaknak az elérésére törekedni kell, de természetesen, ha a felajánlott épületeknél ezek — még átalakítás után sem — volnának teljes egészükben elérhe-

tők, az még nem jelenti azt, hogy az épület laktanya céljaira nem jöhet számításba. Az őrsparancsnok a puhatólás során a felajánlott épületekről tegyen kimerítő jelentést az osztályparancsnokságnak. Ugyanekkor jelentse az ajánlattevő bérleti feltételeit, vagyis azt, hogy az épület tulajdonosa milyen időtartamra és milyen évi bér ellenében és milyen átalakítási, tatarozási munkálatok vállalása mellett hajlandó az épületét bérbeadni.

Ha komoly ajánlattevő akad, azt tájékoztatni kell a kincstár bérbevételi feltételeiről. Ilyenkor meg kell mutatni az ajánlattevőnek az érvényben levő szerződésnek az őrsön lévő másolatát, ezenkívül pedig hangsúlyozni kell a következőket:

a) Laktanya céljaira szolgáló épületet a kincstár 3—6, de legfeljebb 10 évi időtartamra bérel ki, mely idő alatt a tulajdonos nem mondhat fel, ellenben a kincstárnak jogában áll a bérletet 3 havi előzetes felmondás után megszüntetni.

Mivel a legtöbb laktanyatulajdonos idegenkedik ettől a feltételtől, az őrsparancsnok magyarázza meg, hogy ez általános feltétel, mely minden laktanyabérleti szerződésben benne van, aminek elvi okai vannak. Ha a kincstár nem kötné ezt ki, akkor — például — az esetleges átszervezésekkel járó őrsfelállítások, feloszlatások, illetve őrsáthelyezések a bérleti szerződésekben foglalt megkötések miatt nem volnának végrehajthatók. A kincstár tehát a felmondások tekintetében szabad kezet biztosít magának, de nyugtassa meg az őrsparancsnok az aggodalmaskodó ajánlattevőt, hogy szerződésszerű kötelezettségének eleget tevő laktanyatulajdonosnak a szerződés felbontásától nem kell tartania, mert a csendőrség e szerződésben biztosított jogával vissza nem él.

b) Laktanyabér gyanánt a kincstár a helyben szokásos béreket fizeti.

Sok őrsparancsnok — igen helytelenül — még mindig úgy tájékoztatja az ajánlattevőt, hogy a csendőrségnél „szabványos“ bérek vannak, sőt ezt a bért már a tárgyalások kezdetén mintegy felajánlja az épület tulajdonosának. *Szabványos bérek a csendőrségnél nincsenek, csupán alapbérek vannak!* Ez nagy különbség, mert az alapbérekben az az összeg van meghatározva, amelynél többet a csendőrség laktanyabér fejében nem fizethet. Az alapbér gyalogos őrsöknél: a rendszeresített létszámnak megfelelően minden egyes csendőr után évi 100—120 pengő, lovasőrsöknél: évi 140—160 pengő. Ebben az összegben azonban már egy nős lakás bére is benne van, ha tehát a felajánlott épületben nős lakás nem biztosítható, úgy az ilyen épület alapbére jóval kevesebb, mert ilyenkor a létszám szerinti alapbérből le kell vonni egy tiszthelyettes évi lakáspénz-kiszabatának megfelelő összeget.

Természetes, hogy az az őrsparancsnok, aki tárgyalásai folyamán közli az alapbérek összegét az ajánlattevővel, az nem is számíthat arra, hogy az így felvilágosított ajánlattevő az alapbéreknél olcsóbban ajánlja fel épületét. Nem szabad tehát az ajánlattevővel közölni az alapbérek összegét, hanem a bérre vonatkozó tárgyalásoknak mindig a helyben szokásos, tehát a magánosok által fizetett bérekből kell kiindulni, mert vidéki viszonylatoknál ez feltétlenül — és jelentősen! — kevesebb lesz, mint a megállapított alapbér összege.

c) A belügyminiszter úr laktanyabér-előleg kifizetését nem engedélyezi.

Ha az ajánlattevő az őrsparancsnok felvilágosítása ellenére is ragaszkodik a laktanyabér-előleghez, úgy az őrs jelentse ezt a felterjesztésében azzal, hogy bérelőleg engedélyezéséhez köti-e a tulajdonos az ajánlatát, vagy

pedig ez csak óhaj, melynek nem teljesítése esetén is fenntartja az ajánlatot.

Az őrsparancsnok a puhatolás eredményéről szóló jelentéséhez csatolja azoknak az épületeknek egyszerű — csupán vonalas — vázrajzait, melyeket kibérlésre legalkalmasabbaknak tart.

Az őrs jelentése alapján az osztályparancsnokság intézi a továbbiakat. A felajánlott és az őrs által alkalmasnak tartott épületet az osztályparancsnok vagy helyettese — külön kiszállással — megtekinti. Amennyiben mód van rá, úgy helyes, ha az őrsparancsnok a szemlén megjelenő osztályparancsnoknak jelenti a puhatolás eredményét, hogy az osztályparancsnok az ajánlattevővel a tárgyalásokat felvehesse.

Az épületet megtekintő osztályparancsnok beszerzi az ajánlattevő írásbeli ajánlatát: ez a bérleti *Nyilatkozat*. Sok esetben hárulhat azonban a Nyilatkozat beszerzése az őrsparancsnokra is s ezért az őrsparancsnoknak a Nyilatkozat felvételével kapcsolatos tennivalókat alaposan ismerni kell.

Egy új bérlet kötéséhez szükséges Nyilatkozat felvételéhez támpontot nyújt a 12. számú melléklet. Ennek szemléltetésére annál is inkább szükség van, mert a bérleti Nyilatkozat mintáját a Szárnygazdászatkezelési utasítás 82. számú melléklete tartalmazza és ez az utasítás az őrsökre egyáltalában *nincs leadva*.

12. sz.
melléklet.

A bérleti Nyilatkozat tulajdonképpen nyomtatvány-ürlap, melyet alkalmakként az osztályparancsnokság ad le az őrsnek, ha annak kitöltése az őrsre hárul.

A nyilatkozat négy pontból áll.

Az 1. pontban az ajánlattevő — a telekkönyvi adatok feltüntetésével — felajánlja épületét a m. kir. kincstár általi bérbevételre. Az épület helyes telekkönyvi ada-

tait a telekkönyvi kivonat alapján kell beírni, melyet az osztályparancsnokság szerez be az illetékes járásbíró-ság telekkönyvi hivatalából, de megförténhetik az is — pld., ha az őr a járásbíró-ság székhelyén állomásozik —, hogy az osztályparancsnokság az őrnek ad parancsot a telekkönyvi kivonat beszerzésére. Mivel a telekkönyvi kivonatra hivatalosan van szükség, annak kiállítása díj- és illetékmentesen történik. A telekkönyvi kivonatnak a tárgyalások, illetve a szerződéskötés idejében fennálló állapotot kell feltüntetnie. Igen fontos része ennek a pontnak az a mondata, melyben az ajánlattevő kijelenti, hogy a jelenlegi őrslaktanyaépület tulajdonosával kötött bérleti szerződés pontjait az őrparancsnok előtte fel-olvasta és azt magára nézve kötelezőnek ismeri el. Az őrparancsnok tehát sohase mulassza el, hogy a Nyilatkozat felvételét megelőzőleg, az ajánlattevő és két együttesen jelenlévő tanu előtt, az érvényben lévő szerződésnek az őrön lévő másolati példányát hangosan fel-olvassa.

A Nyilatkozat 2. pontjában — betűsoros alpontok alatt — azokat a kötelezettségeket kell felvenni, melyeket az ajánlattevő a régi bérleti szerződéstől eltérőleg vállal. Itt kell feltüntetni az ajánlattevő esetleges kikö-téseit, valamint mindazon átalakítási, javítási stb. munkálatokat is, melyeket az ajánlattevő elvállalt.

A Nyilatkozat 3. pontjában az ajánlattevő kijelenti, hogy az általa aláírt Nyilatkozat reá nézve éppen olyan kötelező erővel bír, mintha már a bérleti szerződést írta volna alá. Ez azt jelenti, hogy az adott Nyilatkozatot az ajánlattevő vissza nem vonhatja!

A Nyilatkozat 4. pontjában az ajánlattevő megengedi, hogy a kincstár bérleti joga a felajánlott épületre bekebelezhető legyen. Ez azt jelenti, hogy a béridőszak tartama alatt a bérlet akkor sem mondható fel, ha vala-

mely ok folytán (pld. adásvétel, haláleset stb.) új tulajdonos tulajdonába kerülne az épület.

Az ajánlattevő a Nyilatkozatot két tanu előtt írja alá. Abban az esetben, ha a felajánlott épületnek több telekkönyvi tulajdonosa van, úgy a Nyilatkozatot valamennyi tulajdonosnak alá kell írni.

A Nyilatkozatot 2 pengős okmánybélyeggel kell el látni, melyet az ajánlattevő tartozik beszerezni.

Aláírás után az őrsparancsnok mutassa be a Nyilatkozatot a községi elöljáróságnál a hatósági záradék rávezetése végett.

A Nyilatkozathoz csatolni kell az épület pontos — méretekkel ellátott — vonalas vázrajzát, amelyen az összes átalakítási, tatarozási, stb. munkálatokat fel kell tüntetni. Az ajánlattevőnek a vázrajzot alá kell írni.

A kiállított Nyilatkozatot és mellékleteit (telekkönyvi kivonat, vázrajzok) az őrs az osztályparancsnokságnak terjeszti fel.

Jóváhagyás esetén a gazdasági hivatal a Nyilatkozat alapján megszerkeszti a bérleti szerződést s ezt az osztályparancsnokság két tanu előtti aláírás és a teljes bér-időszakra eső bér 0.6%-ának megfelelő bélyegilletéssel való ellátás végett — többnyire az őrs útján — megküldi a tulajdonosnak. A három példányban leadott bérleti szerződés mindhárom példányát alá kell iratni.

A kincstárra nézve csak a jóváhagyás után válik kötelezővé a szerződés. A jóváhagyott bérleti szerződés egyik eredeti példányát az osztályparancsnokság megküldi a tulajdonosnak és egy másolati példányt lead az őrsnek.

Ha nem új laktanya biztosításáról, hanem a régi bérlet meghosszabbításáról van szó, akkor az eljárás szintén ugyanilyen. A meghosszabbításra vonatkozó bér-

leti Nyilatkozat 1. pontjában a tulajdonos azt jelenti ki, hogy a szerződést meghosszabbítotttnak tekinti.

Az újonnan bérelt épület elfoglalása jegyzőkönyv mellett történik. Az őrsparancsnok, a laktanyatulajdonos és két tanu veszi fel a jegyzőkönyvet. Az őrsparancsnok alaposan átnézi az egész épületet és ha a tulajdonos a szerződésben vállalt kötelezettségének valamiben nem tett eleget, azt a jegyzőkönyvben fel kell tüntetni. A jegyzőkönyvben minden helyiség és mellékhelyiség átvételét egymásután fel kell sorolni. Ha nincs észrevétel, úgy ezt kell a jegyzőkönyvben feltüntetni. A jegyzőkönyvet három példányban kell kiállítani, az egyik példány a tulajdonosnál marad, a másikat az osztályparancsnokhoz kell felterjeszteni, a harmadikat pedig az őrsön — a bérelti szerződés másolata mellett — kell megőrizni.

Bérelt laktanyák tatarozása körül az őrsparancsnoknak semmiféle *rendelkezési* joga nincs. Az őrsparancsnok köteles az osztályparancsnokságnak jelentést tenni, ha tatarozásnak a szüksége merülne fel, a továbbiakban pedig az osztályparancsnokság utasításait teljesíti. Nős lakások tatarozása tárgyában a lakásban lakó nős altiszt a tulajdonossal önálló tárgyalásokba nem bocsátkozhatik; ha a nős lakásnál válna tatarozásra szükség, úgy ezt szintén be kell jelenteni az osztályparancsnokságnak. Ha az őrsparancsnok az osztályparancsnokság parancsa alapján a tulajdonossal tárgyalásokba bocsátkozik a tatarozásokkal kapcsolatban, ezeket a tárgyalásait mindig udvarias, barátságos szellemben folytassa le, mert nem testületi érdek, hogy folyton hivatalos, fenyegető hangot használjunk ott is, ahol a békés út nincs kizárva.

Ha a béridőszak tartama alatt oly helyreállítási munkát szükségessége merülne fel, melyet a tulajdonos a bérelti szerződés alapján köteles elvégeztetni, de a tulajdonos az osztályparancsnokság felszólítására sem haj-

landó erre akkor — az osztályparancsnokság utasítására — az őrsnek jegyzőkönyvben kell megállapítani a hiányokat és azok elosztatásának szükségességét. A jegyzőkönyvet felvevő bizottság tagjai: az őrsparancsnok (mint laktanyaparancsnok), a laktanyatulajdonos és két szakértő (helybeli szakmabeli iparosmesterek). Ha a laktanyatulajdonos nem hajlandó a bizottságban közreműködni, sem pedig meghatalmazottját nem küldi el, úgy az őrsparancsnok a községi előjáróság egyik tagjának a bizottságba való kiküldését kérje. A jegyzőkönyvet, felvétele után, az osztályparancsnoksághoz kell felterjeszteni, amelynek alapján az osztályparancsnokság — ha más megoldás valóban nincs — intézkedni fog aziránt, hogy a szerződésben kikötött, szükséges munkálatok a laktanyabér terhére végeztessenek el.

A béretek felmondását teljes egészében az osztályparancsnokság intézi. A felmondással kapcsolatban az osztályparancsnokság többnyire utasítja az őrsöt annak megállapítására, hogy a tulajdonos hol tartózkodik. A megállapítást az őrs lelkiismeretesen hajtja végre, mert erre a felmondási értesítő kiküldése végett van szükség és gyakran ezen fordul meg a felmondás eredményessége.

A tulajdonosváltozást, vagy a tulajdonos halálát az őrs — amint tudomására jut — azonnal jelentse be az osztályparancsnokságnak.

Bérelt laktanyák kéményeit — a szerződés alapján — a laktanyatulajdonos tartozik tisztíttatni és ugyancsak a tulajdonos tartozik gondoskodni a laktanyához tartozó ür-gödrök (pöcegödrök) tisztításáról is.

Esetleges változások feljegyzésére szánt hely

A változott rész számjelzése (színes írónnal a megfelelő lapszélre írva)	A megfelelő lapoldal száma	A változás lényege

Esetleges változások feljegyzésére szánt hely

A változott rész számjelzése (szólva írónál a megfelelő lapokra írva)	A megfelelő lapoldal száma	A változás lényege

Tartalomjegyzék.

Előszó	5
------------------	---

I. R é s z.

Bevezetés	9
---------------------	---

I. FEJEZET.

Rendszeres illetmények.

A) Havizsold	11
B) Csendőrségi pótdíj	14
C) Élelmezési pénzátalány	14
D) Családi pótlék	14
E) Szállásilletmény	18
F) Személyi pótlék	20
G) Ruházati (tömeg) illetmény	21

II. FEJEZET.

Különös illetmények.

A) Lovaglási és gépkocsi vezetői jutalomdíj	22
B) Vitézségi érempótdíj	22
C) Mérsékelt áru dohány	23
D) Kórházi ápolásra igény	23
E) Gyógyszerekre igény	26

III. FEJEZET.

Különös alkalmi illetmények.

A) Vezényelték illetményei	27
B) Szabadságoltak illetményei	28
C) Törvénysértők elfogásáért jutalomdíj	30
D) Életmentésért és hulla kifogásáért jutalomdíj	30
E) Jövedéki kihágásokkal kapcsolatos feljelentői és tetten- érői jutalékok	31
F) Csendőrségi jutalmazási alaptól jutalmazás	31

IV. FEJEZET.

Illetményutólagok, illetménylevonások.

A) Illetményutólagok igénylése és illetéktelen felvételek meg- térítése	32
B) Illetménylevonás kincstári és egyéb tartozásokra	33
C) Nyugdijjárulék	35

V. FEJEZET.

Szolgálati utazások alkalmával felszámítható illetmények.

A) Általános határozványok	35
B) Térítés tárgyát képező utazások	50
C) Utazási költségtérítés	57
D) Helyi ügyködések	65
E) Vezénylési pótdíj a legénységi külszolgálat után	66
F) Kíséreti díjak	68

VI. FEJEZET.

Átalány-illetmények.

A) Az átalányok rendeltetése	68
B) Irodai, írószer és irodavilágítási átalányok	69
C) Gazdasági átalányok	70
D) Egyéb átalányok	78
E) Fűtési átalány	78

VII. FEJEZET.

Egyéb járandóságok.

A) Hivatalos postai küldemények szállítása	80
B) Jutalmak és segélyek	81
C) Illetményelőleg	82

VIII. FEJEZET.

Szolgálati lovak élelmezése.

A) Lótáp	83
B) Lótáppótlék	83
Esetleges változások feljegyzésére szánt hely.	

II. Rész.

Bevezetés	89
Általános tudnivalók	91
A tájékoztató II. Részének felosztása	94

I. FEJEZET.

Fontosabb időszaki beadványok szerkesztése.

A) Fizetési jegyzék	94
B) Vezénylési pótdíj-kimutatás	100
C) Dohányfelvételi nyugta	102
D) Gyógyszerköltség kimutatás	103
E) Távirati és távbeszélő költségkimutatás	104
F) Portóköltségkimutatás	105
G) Nyomtatványbeszerzési költségkimutatás	106
H) Céltáblák helyreállítására és utánpótlására vonatkozó beadvány	107
J) Közlönyök és lapok bekötési költségei	108

II. FEJEZET.

Az őrsök által esetenként felterjesztendő, gyakoribb költség-
okmányok és beadványok szerkesztése.

A) Utazási számadások szerkesztése	109
B) Nyílt rendelet	112
C) Honvédkórházaknak és honvéd büntető intézeteknek való átadások alkalmával szerkesztendő okmányok	114
D) Önbérelt lakásnak a kincstár rendelkezésére bocsátása tár- gyában felveendő jegyzőkönyv	115

III. FEJEZET.

Gazdasági átalányok kezelése	117
--	-----

IV. FEJEZET.

Leltári nyilvántartás. Őrsök használatában lévő cikkek selejtezése
és pótlása.

A) Kincstári cikkek nyilvántartása	124
B) Elengedési jegyzőkönyv szerkesztése	121
C) Fegyverzet, szerelvény és lőszer pótlása	128

V. FEJEZET.

Elhelyezési ügyek.

A) Őrslaktanyák felosztása	129
B) Kincstári laktanyák	129
C) Bérelt laktanyák	133

Esetleges változások feljegyzésére szánt hely.

MELLÉKLETEK.

1. Fizetési jegyzék.
2. Vezénylési pótdíj-kimutatás.
3. Dohánynyugta.
4. Gyógyszerköltség kimutatás.
5. Távirati és távbeszélő költségkimutatás.
6. Menetlevél és utazási számadás.
7. Nyílt rendelet.
8. Önbérelt lakásnak a kincstár rendelkezésére bocsátása tárgyában
felvett jegyzőkönyv.
9. Gazdasági átalányszámlakönyv vezetése.
10. Berendezési leltár vezetése.
11. Elengedési jegyzőkönyv.
12. Bérleti nyilatkozat.

